

omagamy

sobie w pracy

Kwartalnik instrukcyjno-metodyczny

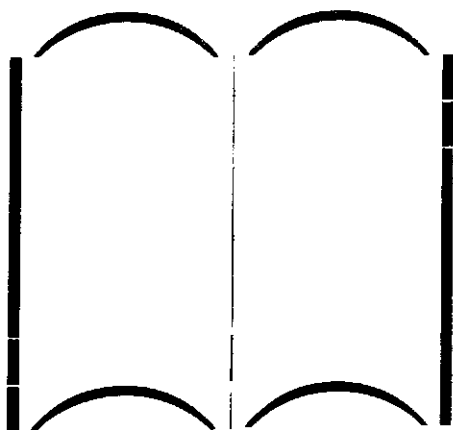
NR 2/1975

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

WBP Katowice — **Halina Balaszczuk, Elżbieta Fragstein, Andrzej Korzot,
Ilona Tyńska**

WiMBP Opole — **Ireneusz Chudy, Joanna Czarkowska-Pasierbińska (se-
kretarz redakcji) Mieczysław Faber, Janina Kościów, Ewa
Wedemska - Zerych**

30 LECIE BIBLIOTEK OPOLSZCZYZNY

Działalność informacyjna bibliotek publicznych na Opolszczyźnie

Jest powszechnie wiadomo, że działalność informacyjna to podstawowa funkcja współczesnej biblioteki. Szybki wzrost ilości publikacji, zwłaszcza artykułów w czasopismach sprawia, że czytelnik coraz częściej potrzebuje dobrego przewodnika, to znaczy sprawnej informacji. Wynika to także z dynamicznego rozwoju oświaty — tysiące osób uzupełniających wykształcenie zawodowe i ogólne poszukuje w bibliotekach literatury naukowej, podręczników, poradników, informatorów i bibliografii.

Tworząc już w pierwszych latach swego istnienia księgozbiory podręczne, biblioteki publiczne zapoczątkowały organizację warsztatów pracy informacyjnej, które obecnie obejmują w placówkach miejskich (większych) po kilka tysięcy tomów.

W początkach lat sześćdziesiątych zaczęto przygotowywać kartoteki bibliograficzne i tekstowe. Obecnie, nie tylko w PiMBP i MBP lecz również w większych placówkach na wsi czytelnicy mają do dyspozycji kartoteki regionalne, osobowe, zagadnieniowe i inne. Oczywiście, ich jakość, podobnie jak katalogów i księgozbiorów podręcznych, nie zawsze jest odpowiednia, lecz stopniowo ulega poprawie. Bardzo istotnym czynnikiem wpływającym na efektywność tej sfery działania były kadry, które zarówno pod względem kwalifikacji, a niejednokrotnie także ilości nie zawsze były dostateczne.

Różne formy dokształcania, a zwłaszcza seminaria powiatowe i wojewódzkie przyczyniły się w pewnej mierze do rozwoju pracy informacyjnej. Dział Informacyjno-Bibliograficzny WiMBP opracował do tego celu ramowe programy seminariów powiatowych (np. „Wykorzystanie katalogów i kartotek w pracy informacyjnej”).

1. PROPAGANDA KSIĄŻKI I BIBLIOTEKI

Powstaniu każdej placówki towarzyszyła działalność propagandowa. Często było to tylko odręcznie napisane zawiadomienie o dniach i godzinach otwarcia. W pierwszych latach po wojnie nie łatwo było o druk afiszy czy zaproszeń, bibliotekarze zdani byli na własne umiejętności. Doceniali znacznie propagandy, ale nie byli w stanie sprostać wszystkim zadaniom. Nieliczna kadra pracująca w bardzo trudnych warunkach, musiała w pierwszym rzędzie organizować biblioteki i punkty oraz starać się o księgozbiór. Książka była wówczas bardzo poszukiwana, więc wieść o otwarciu wypożyczalni czy czytelnicy rozchodziła się bardzo szybko. Działalność propagandowa uległa rozszerzeniu w latach 50-tych, bardziej natomiast rozwinęła się w następnym dziesięcioleciu. Ranga jej była wyższa z każdym rokiem w miarę rozwoju naszych placówek, które coraz bardziej doskonaliły swe usługi — zwłaszcza informację indywidualną i wypożyczenia międzybiblioteczne. Często stosowano propagandę wizualną. Już w latach 50-tych WiMBP i niektóre placówki terenowe wydawały drukiem afisze, ulotki, zaproszenia do korzystania z biblioteki lub na imprezy czytelnicze. W ostatnim dziesięcioleciu ukazały się informatory o PiMBP, zaś WiMBP opracowała „Informator o katalogach” i jako jedna z pierwszych w sieci bibliotek publicznych, „Informator o kartotekach”. Z inicjatywami wydawniczymi wiązała się zwykle większa aktywność poszukiwanie skuteczniejszych metod oddziaływania na środowisko. Nawiązano kontakty z zakładami pracy i szkołami (np. MBP w Brzegu), do których przesyłano różnorodne materiały propagandowe. WiMBP przekazuje natomiast oprócz tego, także tematyczne zestawienie do wybranych zakładów pracy w Opolu. Znaczną rolę propagandową spełniły również wystawy i wystawki, chociaż nie wszystkie były na odpowiednim poziomie. Podkreślić należy postęp w zakresie propagandy wewnątrzbibliotecznej: napisy na regałach, wskazówki dotyczące korzystania z katalogów, afisze na temat wypożyczeń międzybibliotecznych i inne. W zbyt małym stopniu wykorzystywano walory propagandowe witryn bibliotecznych oraz wystawek w gablotach umieszczonych poza lokalem biblioteki. Mówiąc o propagandzie słownej, trzeba zaakcentować znaczenie lekcji bibliotecznych, których tematyka dotyczyła zbiorów i usług bibliotecznych. Stały się one ważną formą kształtowania postaw czytelniczych i umiejętności korzystania z literatury. Większość placówek zbyt słabo wykorzystwała możliwości popularyzacji literatury i swych usług wśród grup zorganizowanych np. słuchaczy uniwersytetów powszechnych czy uczestników szkolenia rolniczego. Ten stan rzeczy wynika nie tylko z trudności organizacyjnych (czasami rzeczywiście trzeba się „wpraszać”) lecz także z małej operatywności części bibliotekarzy, którzy chyba nie rozumieją sprawy istotnej w dziedzinie czytelnictwa — właśnie oni muszą nie tylko zaspokajać potrzeby, ale także rozbudzać je i inspirować.

Funkcje propagandowe (obok innych) pełnią także spotkania autorskie i inne imprezy biblioteczne oraz konkursy, których omówienie wymaga oddzielnego artykułu. Czynny stosunek do środowiska, podnoszenie na wyższy poziom kultury czytelniczej nie może odbywać się przy stosowaniu wyłącznie bibliecznych środków, których zasięg jest ograniczony. Jeżeli działalność propagandowa bibliotek ma być coraz bardziej efektywna, to istnieje nie tylko potrzeba, ale wręcz konieczność przeniesienia jej do prasy i radia.

Problematyce tej poświęca szczególnie dużo uwagi od kilku lat Dział Informacyjno-Bibliograficzny WiMBP przygotowując dla miejscowych dzienników, rozgłośni regionalnej i dla „Opolskiego Informatora Kulturalnego” materiały informacyjno-propagandowe. Opracowany jest cykl tematycznych przeglądów literatury, gdzie omawiane są informatory i bibliografie oraz inne publikacje przeważnie związane tematycznie z aktualnymi obchodami i kampaniami społeczno-politycznymi m. in.:

„Przewodnik po literaturze o Polsce Ludowej”, „Poradniki bibliograficzne”, „Śląscy uczeni w literaturze”.

Notatki o poszczególnych typach zbiorów i rodzajach usług świadczonych przez WiMBP to drugi typ materiałów. Ukazały się: „Punkty informacyjne o XXX-leciu”. „O wyborach do Sejmu PRL”, „Biblieczne punkty informacja”, „Książki, informacje dla wszystkich”. Ponadto w „Trybunie Opolskiej” podawane są, w zasadzie codziennie, godziny otwarcia i adresy większych bibliotek w Opolu. Zarówno komunikaty bieżące, jak i tematyczne przeglądy literatury są formami popularyzacji (w tych rozmiarach) bodajże jedynymi w sieci bibliotek publicznych. Osiągnięcia te stały się możliwe także dzięki życzliwości i pomocy opolskich dziennikarzy. Jest to dopiero początek poszukiwań skuteczniejszych form popularyzacji, które muszą być wypracowane nie tylko przez biblioteki, lecz także przez inne placówki kulturalne. To samo odnosi się do reklamy kinowej. Przygotowane przed kilku laty w WiMBP przeźrocza wraz z nagraniami na taśmie magnetofonowej (propagujące służbę informacyjną i wypożyczenia międzybiblieczne) były wykorzystywane przez niektóre biblioteki powiatowe i miejskie.

INFORMACJA DOKUMENTACYJNA

Opracowanie i rozpowszechnianie zestawów literatury, katalogów i wykazów nabytków bibliotek oraz innych materiałów bibliograficznych rozwinęło się na szerszą skalę dopiero w latach 60-tych. Zdecydowana większość tych materiałów przygotowano w WiMBP, m. in. 6 poradników bibliograficznych:

„PPR w walce i odbudowie na Śląsku Opolskim”, „Blżej teatru”, „Gospodarka krajów socjalistycznych, członków RWPG”, „Kultura, nauka i oświata na Śląsku Opolskim”. Ponadto opracowane były (sporadycznie także przez PiMBP) sygnałne zestawienia bibliograficzne głównie o tematyce związanej z aktualnymi rocznicami lub kampaniami politycznymi. Dział Informacyjno-Bibliograficzny przygotował ostatnio dla placówek terenowych m. in. następujące materiały:

„Polska Ludowa w poezji i pieśni”, „Rozwój kultury w Związku Radzieckim”, „Kobieta śląska”, „Problemy współczesnej młodzieży”, „Dorobek Opolszczyzny w Polsce Ludowej”, „500-lecie urodzin Mikołaja Kopernika”. Te przykładowo wymienione pozycje ukazały się w „Pomagamy sobie w Pracy” lub w formie powielonej. Dodać należy, że do bibliotek terenowych przesyła się także niektóre cenniejsze zestawy otrzymane z innych bibliotek w kraju. WiMBP wydała także katalogi zbiorów śląskich i katalogi nabytków. Kończąc omawianie problemów informacji zbiorowej należy stwierdzić, że zarówno propaganda książki i biblioteki jak i informacja dokumentacyjna, pomimo niewątpliwego rozwoju, nie zaspokajały w pełni potrzeb w wielu środowiskach. Zbyt mało opracowano materiałów bibliograficznych, czasem ukazywały się z opóźnieniem. Również ich upowszechnienie i wykorzystanie w niektórych bibliotekach nie zawsze było odpowiednie.

INFORMACJA INDYWIDUALNA

Działalność w tej dziedzinie wzrosła znacznie, szczególnie w ostatnich latach, co ilustrują dane dotyczące ilości udzielonych informacji w poszczególnych powiatach:

Powiat	1972	1974
Brzeg	5.071	5.451
Głubczyce	835	2.640
Grodków	3.076	4.090
Kluczbork	1.229	1.482
Koźle	4.800	5.567
Krapkowice	484	2.275
Namysłów	1.619	1.801
Niemodlin	963	673
Nysa	4.079	5.709
Olesno	1.991	3.110
Opole	498	737
Prudnik	976	1.651
Racibórz	2.503	3.010
Strzelce Opolskie	1.324	1.578
Brzeg m:	4.260	10.411
Nysa m.	3.449	3.913
Opole m.	6.548	11.780
Racibórz m.	4.462	4.620
R a z e m	48.167	70.498

Usługi informacyjne zwiększyły się nie tylko ilościowo (ewidencja ich nie zawsze jest pełna) lecz także jakościowo. Szczególnie szybki był wzrost kwerend bibliograficznych, co wiąże się w dużej mierze z dynamicznym rozwojem różnych form kształcenia i doksztalcania. Największą grupą odbiorców była młodzież szkolna, a następnie studenci i osoby uczące się zaocznie, którym udzielono porad: gdzie i jak poszukiwać potrzebnej literatury. Natomiast dla zakładów pracy, organizacji społecznych i innych odbiorców instytucjonalnych opracowywano zestawy bibliograficzne (głównie z zakresu humanistyki i nauk społecznych). Tego typu materiały przygotowywał przede wszystkim Dział Informacyjno-Bibliograficzny m. in. dla Urzędu Wojewódzkiego, redakcji „Opola”, Rozgłośni Regionalnej, „Trybuny Opolskiej”, ZW ZMS, Teatru Ziemi Opolskiej, Sądu Powiatowego, Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich, Klubu Związku Twórczych, Klubu Oficerskiego. Realizowano tam również kwerendy zagraniczne m. in. z Czechosłowacji, Wenezueli, NRF, np. mieszkaniec Caracas poszukiwał danych o publikacji z zakresu historii wydanej, jak twierdził, w XIX wieku w Opolu.

Tematyka udzielanych informacji była różnorodna, najwięcej jednak z dziedziny humanistyki i nauk społecznych. Duże zainteresowanie budziły: historia najnowsza, literatura, aktualne problemy społeczno-polityczne, gospodarka oraz wiedza o regionie. Szczególnie szybko wzrastało zapotrzebowanie na informację o tematyce społeczno-politycznej i ekonomicznej. Ważne miejsce w informacji zajmowały obchody i kampanie polityczne. Wrazem tego są organizowane od 6 lat Biblioteczne Punkty Informacyjne, ostatnio o tematyce 30-lecia PRL. Ich działalność przejawiała się w udzielaniu informacji osobom i instytucjom, przygotowywaniu zestawów bibliograficznych, udostępnianiu i propagowaniu materiałów informacyjnych, urządzaniu wystawek i inne. Ich inicjatorem był Dział Informacyjno-Bibliograficzny WiMBP, który opracowywał dla placówek terenowych nie tylko aktualne zestawienia lecz również wskazówki metodyczne. Kończąc omawianie wybranych problemów działalności informacyjnej stwierdzić należy, że zarówno dorobek jak i zadania w tej dziedzinie są duże. Ich realizacja zależeć będzie przede wszystkim od zasadniczej poprawy stanu kadr, a także od systematycznego doskonalenia warsztatów i metodyki pracy informacyjnej oraz współdziałania z innymi placówkami. Szybka, pełna, aktualna i dostosowana do potrzeb użytkowników informacja decydować będzie w coraz większym stopniu o randze biblioteki w środowisku.

Działalność wydawnicza

WOJEWÓDZKIEJ I MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ im. E. SMOLKI w OPOLU NA PRZESTRZENI 25 LAT

Z chwilą powstania w 1951 roku, Wojewódzka Biblioteka Publiczna nie miała zdecydowanego profilu rozwoju swojego księgozbioru i nie wiadomo było na pewno jak ten profil zostanie skryształizowany. Nie oparta o żaden księgozbiór odziedziczony, zdana była wyłącznie na zakup bieżącej produkcji wydawniczej i przypadkowy zakup antykwaryczny.

Dynamiczny rozwój miasta i powstających ośrodków dydaktyczno-naukowych jak i kulturalnych, wpłynął na kształtowanie się księgozbioru oraz form pracy oświatowej i szkoleniowej oraz wytyczył jej kierunki rozwoju. Mogła to być jedna z typowych bibliotek publicznych o określonych zadaniach instruktażowo-szkoleniowych i usługowych. Zgromadzone jednak w ciągu 25 lat ogromne i bardzo różnorodne zbiory stanowiące jej bogactwo jak i bogactwo miejscowego społeczeństwa, stawiają ją w tej chwili w rzędzie bibliotek o bardzo zdecydowanym profilu i czynią Biblioteką Regionalną. Połączenie jej z Biblioteką Miejską nałożyło dodatkowe zadania. WiMBP podejmowała bardzo różnorodne inicjatywy kulturalne, które wpływały na ożywienie życia kulturalnego nie tylko miasta, ale i województwa.

Po objęciu dyrektury w 1958 roku przez mgra **Romana Sękowskiego**, znawcę książki nie tylko współczesnej ale i zabytkowej, losy tej placówki potoczyły się po zdecydowanych torach, a hasłem, które nie było wypowiedane, lecz realizowane w codziennej praktyce bibliotecznej była zawsze nowoczesność i pewnego rodzaju prekursorstwo.

Zerwanie więzów z bibliotekarstwem tradycyjnym, wzrost zadań usługowych i przybliżenie książki potrzebującemu czytelnikowi było niepisanim prawem biblioteki, które musieli szanować wszyscy pracownicy. Bywało, że czytelnik otrzymywał książkę wprost z księgarni. Tak pojęte zadania zmuszały do szukania nowych dróg propagandy książki i biblioteki. Takie było podłoże działalności wydawniczej.

Środki techniczne jakimi rozporządzała biblioteka w latach 50-tych nie były wielkie, ale spod powielacza spirytusowego wychodziły do bibliotek terenowych i czytelników liczne tematyczne zestawienia bibliograficzne, plany

czytania dla czytelników niezaawansowanych, scenariusze wystaw, zalecenia do zakupu i inne materiały instruktażowe. WiMBP musiała się włączyć i to bardzo aktywnie w cały skomplikowany proces repolonizacyjny Ziemi Odzyskanych i to nakładało na nią zadania dodatkowe, do których kadry jakimi rozporządzała nie były w większości przygotowane. Trzeba je było poddać ciągłemu, permanentnemu szkoleniu z zakresu historii, historii literatury oraz wiedzy o Śląsku. Prasa fachowa ogólnopolska nie mogła nam w tych zadaniach pomóc ze zrozumiałych względów i stąd zrodziła się myśl, aby nie wydawać pojedynczych materiałów, tylko skomasować je w czasopiśmie bibliotekarskim o charakterze regionalnym. Pomysł zamieniono w czyn i w 1956 roku wyszło 5 powielaczowych numerów czasopisma zatytułowanego roboczo „**Pomagamy sobie w pracy**”. Czasopismo to pomyślane początkowo jako dwumiesięcznik zamieniło się w kwartalnik, okrzepło w najbliższych latach i ukazuje się drukiem do dziś, nie zmieniając zasadniczo swego profilu nakreślonego w podtytule. Na jego łamach wypowiadali się wszyscy aktywniejsi bibliotekarze z województwa, a kożystały z niego nie tylko biblioteki publiczne, ale również związkowe, szkolne i zakładowe. Zmieniały się zadania bibliotek, zmieniali się członkowie redakcji, ale kwartalnik szczęśliwie dobiega swego jubileuszu XX-lecia, co chyba najlepiej świadczy o jego żywotności.

Bardzo dużo miejsca w tych pierwszych latach swego istnienia poświęcono tematyce regionalnej, upowszechnianiu i spopularyzowaniu zasługowanych ludzi Śląska, literaturze regionalnej, rodzącemu się środowisku literackiemu i jego osiągnięciom, przybliżano bibliotekarzom i czytelnikom inne regiony Polski i podkreślano więzi kulturalne i gospodarcze, łączące wszystkie dzielnice Polski. Zamieszczano bardzo dużo materiałów metodycznych do pracy z czytelnikiem w postaci konkursów, wieczorów literackich, montażu poetyckich, lekcji bibliotecznych, dyskusji, zestawień bibliograficznych, scenariuszy wystaw, wywiadów z pisarzami miejscowymi i przyjeżdżającymi na spotkania, konspektów do dyskusji i szereg innych materiałów. Publikowano także materiały statystyczne obrazujące rozwój czytelnictwa w naszym województwie opolskim, sylwetki zasługowanych bibliotekarzy, reportaże o najlepiej pracujących placówkach i kronikę ważniejszych wydarzeń. Te materiały historyczne są, obok materiałów instrukcyjnych, bardzo ważną częścią naszego poradnika. Należy jeszcze wspomnieć, że był to jeden z pierwszych regionalnych poradników bibliotekarskich w Polsce, gdyż później powstało ich bardzo wiele, ale nasz miał i ma dobrą renomę na rynku bibliotekarskim. Pisał obszernie o tym wydawnictwie kolega Mieczysław Faber z okazji 10-lecia jego istnienia („**Pomagamy sobie w pracy**” 1966 Nr 1). Od nr 3/62 „**Pomagamy sobie w pracy**” ukazuje się dla bibliotekarzy województwa opolskiego i katowickiego. W tym też numerze został zamieszczony w artykule wstępnym apel zespołu redakcyjnego obu województw z prośbą o współpracę. Równocześnie nakreślono dalsze zadania jakie poradnik będzie realizował. Skład Kolegium Redakcyjnego Opola i Katowic był początkowo następujący:

D. Branicka, M. Faber, T. Jarząbek, J. Kościów, D. Woźniak, A. Korzon, A. Puzio, A. Radziszewska, M. Sitek.

Od tej pory ukazuje się czasopismo w nakładzie 1.500 egz. i objętości 60 stron.

Poszerzenie Kolegium Redakcyjnego i objęcie zasięgiem obu województw podniosło rangę czasopisma i wpłynęło ożywczo na tematykę artykułów, szczególnie jeśli chodzi o wymianę doświadczeń. O bogatej zawartości treściowej „**Pomagamy sobie w pracy**” informuje scalony spis treści za lata 1964-1969 opracowany przez **Helene Vogtową** i **Henryka Ostrowskiego** z PiMBP w Namysłowie. Został on wydrukowany jako osobna wkładka i rozesłany odbiorcom razem z nr 1/70. Dyrekcje chcąc zachęcić do współpracy jak najszersze kręgi bibliotekarzy zaczęły z czasem wypłacać honoraria autorskie za artykuły problemowe, wszelkiego rodzaju scenariusze i zestawienia bibliograficzne.

Na krajowej naradzie zorganizowanej przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich w Warszawie poświęconej profilom czasopism fachowych centralnych i regionalnych w 1971 r. czasopismo nasze uzyskało dobrą ocenę dr **Józefa Korpały** z Krakowa za materiały metodyczne zamieszczane w dużej ilości i wykorzystywane przez wiele bibliotek w kraju. Czasopismo to wymaga zresztą osobnego obszernego i krytycznego omówienia. W tej chwili próby takie czynione są przez absolwentów Państwowego Studium Kulturalno-Oświatowego i Bibliotekarskiego i będą stanowiły z pewnością poważny przyczynek do monograficznego opracowania. Próby takiej między innymi podjęła się **Stefania Kotlarczyk**. Zebrany przez nią materiał ankietowy użytkowników z innych województw jest na ogół pozytywny. (Praca ta znajduje się w bibliotece Studium).

Ostatnio w ramach współpracy WiMBP z Biblioteką Okręgową w Poczdamie wymieniono artykuły, które ukazały się w nr 4/74. Materiały z poradnika są zamieszczane w Bibliografii Śląskiej, a sam kwartalnik w Katalogu Prasy Polskiej.

Redakcja posiada duży zestaw listów od różnych instytucji z prośbą o regularny i stały kolportaż kwartalnika, którego zresztą nie jest w stanie zrealizować.

Mimo niewątpliwych pozytywów, ma to czasopismo i swoje braki z czego dają sobie sprawę zarówno dyrekcje bibliotek jak i zespół redakcyjny. Tempo pracy i duże obciążenie zawodowe najczęściej piszących bibliotekarzy nie pozwala na doszlifowanie artykułów. W bibliotekach terenowych są czasem bardzo ciekawe imprezy czy inicjatywy, ale nie ma kto z kolei o nich napisać na miejscu, a czas nie pozwala na wysyłanie „reportera” — bibliotekarza.

Drugą bardzo cenną inicjatywą wykraczającą daleko poza ramy ówczesnej działalności bibliotek publicznych było wydawanie drukowanego „**Wykazu nabytków**” WiMBP (bez literatury pięknej).

Rozwój wypożyczeń międzybibliotecznych i konieczność stałej rzetelnej informacji o nowościach dla użytkowników stał się motorem działania. Dyrekcja WiMBP zainicjowała wydawanie co dwa lata drukowanego „**Wykazu nabytków**” wszystkich książek naukowych i popularno-naukowych oraz co 5 lat „**Wykazu nabytków śląskich**”, których przybywało coraz więcej. Wykazy te były rozsyłane bibliotekom publicznym niższego szczebla organizacyjnego, instytucjom kulturalno-oświatowym, bibliotekom innych sieci na terenie miasta oraz bibliotekom wojewódzkim w całej Polsce. Szczególnie zbiory regionalne, do których gromadzenia przykładano zawsze dużo wagi i które były jedynym systematycznie i planowo gromadzonym księgozbiorem na terenie województwa, wymagały spopularyzowania. Krótki wstęp zamieszczony na początku każdego „**Wykazu**” informował użytkowników o formach udostępniania zbiorów i o układzie katalogu.

Wszystkie „**Wykazy nabytków**” wyszły w układzie dziesiętnym i zaopatrzone zostały w indeksy alfabetyczne.

W kolejności ukazały się następujące zestawienia :

1. **Wykaz nabytków** za 1958 rok (Bez literatury pięknej). Opole 1959 WiMBP s. 69. nlb 2 (Dodatek do poradnika „Pomagamy sobie w pracy” nr 2/59. Nakład 500 egz.).
2. **Wykaz nabytków** za 1959 rok (Bez literatury pięknej). Opole 1960 WiMBP s. 92 (Dodatek do poradnika „Pomagamy sobie w pracy” nr 2/60 Nakład 500 egz.).
3. **Wykaz nabytków** za 1960 rok. (Bez literatury pięknej) Opole 1961 WiMBP s. 143 (Nakład 500 egz.).
4. **Wykaz nabytków** za 1961 rok. (Bez literatury pięknej) Opole 1962 WiMBP (Nakład 500 egz.).
5. **Wykaz nabytków** za 1962 rok. (Bez literatury pięknej) Opole 1963 WiMBP s. 139 (Nakład 500 egz.).
6. **Wykaz nabytków** za 1963 rok. (Bez literatury pięknej) Opole 1964 WiMBP s. 221 (Nakład 500 egz.).

WYKAZY NABYTEKÓW ŚLĄSKICH

1. **Katalog zbiorów śląskich** Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu. Opole 1960 WiMBP s. 69 (nakład 150 egz.).
Dodatek do poradnika „Pomagamy sobie w pracy”.
2. **Katalog zbiorów śląskich** Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu. Opole 1965 WiMBP s. 193 (nakład 1.000 egz.).
3. **Katalog zbiorów śląskich** obejmujący nabytki do 1969 r. znajduje się w druku.

Ponadto w druku znajduje się „**Katalog starodruków WiMBP**”.

W roku 1969 z inicjatywy Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Oddział Miejski w Opolu, a zwłaszcza jego przewodniczącej, ówczesnej wicedyr. WiMBP mgr **Haliny Gąszezyńskiej** został opracowany i wydany bardzo potrzebny „Przewodnik po bibliotekach Opola”. Do opracowania Przewodnika i zankietyzowania wszystkich bibliotek na terenie miasta Opola wciągnięto członków SBP. Przewodnik ten w białej kartonowej okładce z barwną, ciemnozieloną obwolutą został wydany przy finansowej pomocy Wydziału Kultury MRN w Opolu. Tytuł oryginału brzmiał: **Przewodnik po bibliotekach Opola**. Red. prowadzący: **Bogusław Żurkowski**. Okł. projekt.: **Zbigniew Kował**. Fotografie wykonali: **Stanisław Bober** i **Józef Jakubczak**. Opole 1969. Prez. MRN Wydz. Kultury, Stow. Bibl. Polskich Oddział w Opolu 160 s: 89 (nakład 2.000 egz.).

Wydawnictwa tego typu szybko ulegają dezaktualizacji. Przewodnik spełnił swoją rolę informacyjną i pozostał jako ślad dynamicznego rozwoju placówek nie tylko sieci bibliotek powszechnych na terenie miasta. Autorom przewodnika chodziło nie tylko o wskazanie instytucji udostępniających książki, ale o zwrócenie uwagi na różnorodną tematykę księgozbiorów i czasopism przez nie gromadzonych. Z tego względu podano nawet niewielkie księgozbiory specjalistyczne poszukiwane czasem długo i bezskutecznie przez czytelników. Placówki omówione zostały według następującego schematu: Charakterystyka ogólna. Charakterystyka księgozbioru. Katalogi. Udostępnianie zbiorów. Działalność oświatowa. Na uwagę zasługuje obszerny wstęp pióra mgr **R. Sękowskiego**, dyr. WiMBP pt. „Początki działalności opolskich bibliotek”.

Przez dłuższy czas „Przewodnik” był podstawowym źródłem informacyjnym dla czytelników, zwłaszcza studentów i ludzi doksztalających się zaocznie.

Na szczególną uwagę zasługują poradniki bibliograficzne typu zalecającego opracowywane przez Dział Informacyjno-Bibliograficzny WiMBP. Poradniki te opracowywane w porozumieniu z Biblioteką Narodową rozprowadzane były nie tylko lokalnie czy regionalnie, ale kolportowano je w skali krajowej. Bardzo różnorodną tematykę poradników uzależniano od aktualnych rocznic oraz zapotrzebowania czytelniczego. Pierwsze obszerniejsze zestawienie bibliograficzne pt. „Świat współczesny w reportażu” miało jeszcze niedoskonałą formę i szatę graficzną, było powielane i oprawiane w jednobarwny karton. Poza woj. opolskim zostało jedynie prawem zwyczajowym rozesłane do wszystkich WBF i WiMBP w kraju. Następny, zgłoszony już do Biblioteki Narodowej i wydany w nakładzie 3000 egz. to adnotowany poradnik bibliograficzny pt. „Polska wieś współczesna”. Materiał zgromadzili: **Janina Kościów** i **Bogdan Tkaczek**. Oprac. **Jadwiga Wyszomierska**. Okł. projekt. **Stanisław Bober**. Opole 1964 WiMBP 160 s. 42. Został on opracowany z myślą o ukazaniu i zaakcentowaniu wszystkich najistotniejszych przemian jakie dokonały się na wsi polskiej w ciągu minionego dwudziestolecia. Dobór materiału ograniczono do pozycji najnowszych, aczkolwiek traktujących za-

zagadnienie rozwoju wsi polskiej w ujęciu retrospektywnym. W latach następnych opracowano i wydano następujące poradniki:

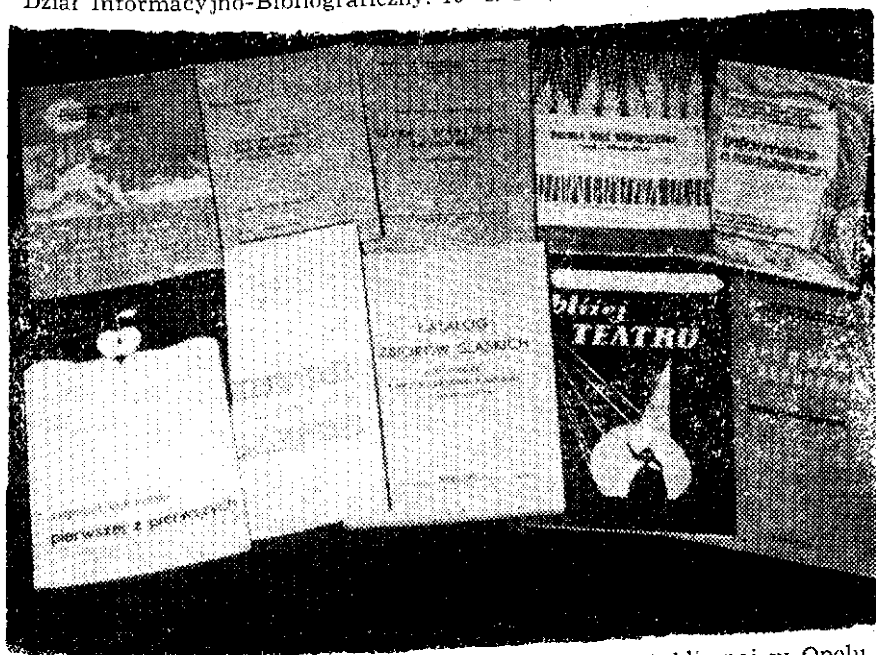
„**Blżej teatru**”. Poradnik bibliograficzny. Oprac. **Jadwiga Irena Wyszo-mierska**. Okł. projekt.: **Stanisław Bober**. Opole 1967 Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. E. Smolki 160 s. 43 (nakład 5.000 egz.).

Tkaczka Jadwiga Irena: Gospodarka Krajów Socjalistycznych człon-ków Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej. Poradnik bibliograficzny. Do druku przygotował **Mieczysław Faber**. Okł. projekt. **Stanisław Bober**. Opole 1969 Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. E. Smolki w Opolu 160 s. 39 (nakład 2000 egz.).

PPR w walce i odbudowie. Materiały bibliograficzne. Oprac.: **Maria Deblessem, Mieczysław Faber, Halina Kowalska**. Konsultacja naukowa: **Zbigniew Kowalski**. Okł. projekt.: **Roman Docz**. Opole 1972 Komitet Wojew. PZPR w Opolu i Wojewódzki Ośrodek Propagandy Partyjnej 160 s. 43 (na-kład 2000 egz.).

(Publikacja wydana przy współdziałaniu WiMBP oraz Towarzystwa Wiedzy Powszechnej Zarządu Wojewódzkiego w Opolu).

Kultura, nauka i oświata na Śląsku Opolskim 1945-1974. Materiały bi-bliograficzne. Oprac.: **Anna Lisińska Tokarska**. Konsultacja: **Mieczysław Faber**. Opole 1974 Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. E. Smolki. Dział Informacyjno-Bibliograficzny. 160 s. 29 (nakład 2000 egz.).

Wydawnictwa Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu

Prowadząc bardzo ożywioną działalność kulturalno-oświatową i posiadając odpowiednie środki WiMBP podejmowała również próby pewnego mecenatu kulturalnego. W 1966 roku wspólnie z Rozgłośnią Polskiego Radia w Opolu wydała trzy bibliofilskie numerowane tomiki poezji i prozy. Inicjatorem tego wydawnictwa i równocześnie honorowym redaktorem był kierownik literacki PR **Kazimierz Kowalski**. Tomiki bardzo ładnie wydane w nakładzie 45 egz. każdego tytułu, są dziś unikatami. Autorzy nie pobierali za nie honorariów i były rozprowadzane bezpłatnie. Wszystkie wydrukowane utwory prezentowano przedtem na antenie Polskiego Radia w Opolu. Podobne tomiki w serii Zeszytów Literackich Polskiego Radia wychodziły do 1962 r. W sumie wydano ich dziewięć. Poprzednie 6 tomików finansowały różne instytucje. Egzemplarze wydrukowane przez WiMBP miały jednolitą szatę graficzną i białą okładkę.

W kolejności ukazały się :

Chróścielewski Tadeusz : Wiersze opolskie. Opole 1966, Red. Liter. Rozgł. Polskiego Radia i Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna 160 s. 14. Zeszyty Literackie (7).

Markowa Anna : Piętnaście kartek. Opole 1966. Red. Liter. Rozgł. Polskiego Radia i Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna 160 s. 14 Zeszyty Literackie (8).

Kowalski Kazimierz : Prozy z „Pośrodku lasu”. Opole 1966 Red. Liter. Rozgł. Polskiego Radia i Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna 160 s. 89, nlb. 3.

ZESZYTY LITERACKIE (9).

W 1972 roku WiMBP chcąc przyjąć z pomocą młodym, początkującym pisarzom z opolskiego środowiska literackiego nawiązała kontakt z korespondencyjnym Klubem Młodych Pisarzy przy Zarządzie Wojewódzkim ZMW w Opolu i zapoczątkowała nową serię poezji i prozy już w większym nakładzie. Z tej okazji zlecono nawet opracowanie specjalnego exlibrisu, który miał być zamieszczony na odwrocie okładki wszystkich tomików serii. Niestety, ukazał się tylko jeden tomik wierszy **Zygmunta Kętrzyńskiego** z grafiką **Zdzisława Chudego**. Projekt okładki i opracowanie graficzne przygotował Roman Docz.

Kętrzyński Zygmunt : Pierwszej z pierwszych. Wiersze. Zdzisław Chudy : Grafika. Opole (1973) Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu i Korespondencyjny Klub Młodych Pisarzy przy ZW ZMW w Opolu 160 s. 21, ilustr. portr. (Nakład egz. numerowanych 200).

Biblioteka nasza partycypowała również w opracowaniu „**Katalogu czasopism zagranicznych**” wydanego przez WOINTE, a opracowanego przez **Annę Dąbrowską i Annę Sil** pt. „**Zagraniczne czasopisma naukowe i popularnonaukowe w bibliotekach miasta Opola w roku 1974**”. Opole 1974 WOINTE

160 s. 118 (zawiera m. in. tytuły czasopism zagranicznych prenumerowane przez WiMBP).

Własna powielarnia offsetowa działająca przy bibliotece od 1974 roku otwiera nowy rozdział w działalności wydawniczej. Już w tak krótkim czasie wydano: **Informator o katalogach**". Opole 1974 s. 7 oraz **„Informator o kartotekach**". Opole 1974 s. 25.

Oba informatory w nakładzie po 5000 egz. służą czytelnikom pomocą w orientacji w coraz większej ilości katalogów i kartotek informacyjnych.

W grudniu 1974 roku wydrukowano informator pt. **„Czasopisma polskie w bibliotekach miasta Opola w roku 1974”**. WiMBP im. E. Smolki 160 s. 78. Katalog ten opracowały **Ewa God i Alicja Kwiatkowska** w ramach współpracy Międzybibliotecznego Zespołu d/s Koordynacji Gromadzenia Czasopism działającego przy WOINTE.

W najbliższym czasie ukaże się **„Katalog starodruków”** i **„Informator statystyczny WiMBP”**. Wznowiono również wydawanie **„Katalogu nabytków”** w zmienionej formie. Jest to w tej chwili **„Kartkowy wykaz nowości”** ujmający ważniejsze nabytki niebeletrystyczne zbiorów ogólnych, śląskich wydanych przed 1939 r., wydawnictw zagranicznych, rękopisów, starodruków i mikrofilmów.

„Katalog nabytków” Rok 1973 Zeszyt 1. Opole 1974 Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. E. Smolki w Opolu Oddział Zbiorów Naukowych 160 s. 5, 4, 5, 5 (współprawne nakład 500 egz.).

Kolejne numery poświęcone zostaną poszczególnym rodzajom zbiorów bibliotecznych. Należałoby wspomnieć jeszcze dla ścisłości o drukach ulotnych i exlibrisach. Wiele z tych druków nie dochowało się do naszych czasów. Można je odtworzyć jedynie szczerunkowo na podstawie zachowanych egzemplarzy. Ciągłe wypożyczanie do różnych celów nie pozwoliło na ich archiwowanie, a było ich bardzo dużo. Afisze, zaproszenia, plany czytania, ulotki informacyjne, zakładki do książek, telegramy, zawiadomienia o nowościach, to tylko niektóre z nich

Do najstarszych druków ulotnych należała seria kartek pocztowych z wyobrem fragmentów poezji A. Mickiewicza i grafiką Stanisława Bobera. Całość składała się z 8 kartek, Wydrukowano je w OZG w 1955 roku w nakładzie 3000, na kartkach obrzeżenie perforowanych formatu pocztówkowego. W technice biało-czarnej. Wyboru wierszy dokonała wicydyr. mgr **Halina Gąszczyńska**.

Ponieważ są to już zupełnie unikalne egzemplarze przytoczę je dla ścisłości historycznej. 1. Mickiewicz A. Pan Tadeusz. Fragment księgi III.

2. Mickiewicz A. Grażyna. Fragment. 3. Mickiewicz A. Pan Tadeusz. Fragment księgi II. 4. Mickiewicz A. Pan Tadeusz. Fragment księgi VIII.

5. Mickiewicz A. Pan Tadeusz. Fragment księgi X. 6. Mickiewicz A. Pan Tadeusz. Fragment księgi XII. 7. Mickiewicz A. Ballady i Romanse. Świteż. Fragmenty. 8. Mickiewicz A. Pan Tadeusz. Epilog. Rozprowadzane przez

placówki sieci miejskiej w większości przez Wypożyczalnię Centralną, spełniały rolę propagandową i popularyzatorską.

Zamiłowaniu dyrektora do grafiki zawdzięcza biblioteka kilka bardzo różnych w tematyce i technice wykonania exlibrisów. Właściwe każde ważniejsze wydarzenie biblioteczne znalazło w nich swoje odbicie. Zaprojektowane przez artystów opolskich, tłoczone były na różnych papierach i w kilku kolorach. Exlibrisy WiMBP i bibliotek publicznych naszego województwa będą wydane w osobnym albumie.

EXLIBRISY WiMBP

Stylizowana strona gazety. Projektował artysta plastyk Bogumił Buczyński. Format duży, biało-czarny 1967 — linoryt.

Orzeł Piastowski. Projektował artysta plastyk Bogumił Buczyński. Brązowo-czarne, czarno-białe, niebieskie — linoryt 1967.

Rynek Opolski. Projektował artysta plastyk Krzysztof Bucki. Biało-czarne, czerwone — linoryt 1967.

Pieczęć z napisem Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. E.Smolki. Projektował artysta plastyk Krzysztof Bucki 1967. Czarno-żółto-białe.

Opole — Potsdam — Ex Libris. Projektował artysta plastyk Zdzisław Jarząbek. Biało-czarne-druk offset 1973.

Opole-Potsdam — Ex Libris. Napis stylizowany z elementami graficznymi. Projektował artysta plastyk Zdzisław Jarząbek — druk offset 1973.

Pięciolinia z nutami. Ekslibris WiMBP dla Oddziału Muzycznego i Zbiorów audiowizualnych. Projektował artysta plastyk Bogumił Buczyński. Czarno-białe, czerwone w dwóch format. dużych i małych. Druk offset 1973.

Inicjał renesansowy — Ekslibris dla Składnicy Zbiorów Rezerwowych w Rogowie. Projektował artysta plastyk Bogumił Buczyński. Zielono-białe, czarno-białe — druk offset 1974.

XXX lat PRL. Ex Libris. Projektował artysta plastyk Bogumił Buczyński. Czarno-białe, czerwone — druk offset 1974.

Panorama XXX-lecia. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna. Ex Libris. Projektował artysta plastyk Zdzisław Jarząbek. Czarno-białe, czerwone w dwóch format. dużych i małych. Druk offset 1975.

Ex Libris Panorama XXX-lecia. Opole Warszawie. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna. Projektował artysta plastyk Zdzisław Jarząbek. Biało-czerwone. W dwóch formatach, druk offset 1975.

Działalność wydawnicza WiMBP miała dwojakie znaczenie. Odegrała ogromną rolę informacyjno-propagandową. Przybliżyła czytelnikom książkę, usprawniła system wypożyczeń międzybibliotecznych, wzbogaciła formy pracy z czytelnikiem, zostawiła dużą ilość materiału historycznego dla przyszłych badaczy, podniosła kulturę czytania oraz wykształcenia estetycznego czytelnika. Z drugiej strony działalność wydawnicza WiMBP wpłynęła inspirująco na biblioteki powiatowe i miejskie naszego województwa, które wydały w ciągu lat bardzo niekiedy udane plakaty, druki ulotne i foldery o swoich placówkach. Większość tych bibliotek posiada też po kilka wersji ekslibrisów zaprojektowanych przez artystów opolskich. W tym wypadku sprawdziła się stara szkolna zasada, że nie słowo i nakaz, ale przykład, działa najbardziej mobilizująco i twórczo.

Działalność wydawniczą bibliotek województwa opolskiego należałoby omówić w odrębnym artykule.

MARIA DEBLESSEM

WiMBP — Opole

Z doświadczeń WiMBP w Opolu w organizacji konkursów regionalnych

Trzydziestolecie naszej ojczyzny obfitowało w różnorodne formy inspiracji i aktywizacji społeczeństwa w wielu dziedzinach życia społeczno-gospodarczego i kulturalno-oświatowego. Dla popularyzacji i aktywizacji czytelnictwa wykorzystywano jedną z licznych form działania bibliotek, a mianowicie konkursy czytelnicze i tkwiący w nich element współzawodnictwa. Jeśli nawet Opolszczyzna pod tym względem nie dorównywała czasami innym regionom kraju, to udział jej był niemały. Nie należy zapominać, że w minionym 30-leciu zakres i kierunki działalności oświatowej w głównej mierze wyznaczały przypadające w tym okresie: rocznice, uroczystości, obchody i akcje literackie, kulturalno-oświatowe i społeczno-polityczne o charakterze ogólnopolskim i regionalnym.

Duży wpływ na kierunki i formy pracy kulturalno-oświatowej w latach pięćdziesiątych miał np. Ogólnopolski Konkurs Czytelników Wiejskich, a w latach 1960-1962 — Ogólnopolski Konkurs Czytelniczy „Wiedza pomaga w życiu”, natomiast w latach 1964-1965 **współzawodnictwo bibliotekarzy i bibliotek na XX-lecie PRL**. Należy pamiętać, że okres 1960-1965 to również lata obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego. W latach tych biblioteki starały się przybliżyć swoim czytelnikom historię i kulturę materialną oraz wiedzę o naszej państwowości poprzez np.: Turnieje czytelnicze typu: „**Wędrujemy poprzez Stulecia**”, czy „**Wędrujemy po Polsce śladami XX-lecia**”, turnieje czytelnicze ZMS, wszelkiego rodzaju olimpiady ZMW, konkursy czytelnicze „**Złoty kios dla twórcy, srebrne dla czytelników**”, „**Blżej książki współczesnej**”, „**Pióro i karabin**” itp.

Lata 1967-68 upływały pod znakiem obchodów 50-tej rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej, a 1968-1970 pod hasłem: „**Pomnażamy dorobek Polski Ludowej**” (współzawodnictwo bibliotek publicznych).

W tych wszystkich akcjach i konkursach ogólnopolskich biblioteki województwa opolskiego brały udział, choć nie zawsze nakłady pracy związane z realizacją konkursów ogólnopolskich były wspólnierne do uzyskiwanych wyników. Jeżeli spojrzeć na zagadnienie z perspektywy czasu można śmiało powiedzieć, że w konkursach centralnych statystyka stała się pierwszą przyczyną nieporozumień. Liczba stała się bowiem głównym kryterium oceny; liczba wskazująca ogół zarejestrowanych czytelników i pochodny od niej, jeszcze zjadliwszy, groźniejszy, procentowy stosunek czytelników biorących udział w konkursie do ogółu czytelników i mieszkańców w danym środowisku. Była to niebezpieczna skłonność do pogoni za statystycznym sukcesem w sprawach wymagających głównie oceny jakościowej. Opolszczyzna uchroniła się przed tym absurdem — nigdy nie byliśmy w ilościowej czołówce. Nie na tym jednak koniec. Gdy co ciekawsi starali się przejrzeć listy najpopularniejszych książek zestawiane przez czytelników (opolskich również) obraz budził refleksje. Przede wszystkim ogromna inercja upodobań, wybór po linii najmniejszego oporu.

Nie mam zamiaru w artykule tym przeprowadzać analizy i oceny wartości konkursów ogólnopolskich, ani negować ich roli. Cokolwiek ujemnego by się o nich powiedziało — trzeba stwierdzić obiektywnie, że na pewnym etapie czytelnictwa były one potrzebne i niejednokrotnie wyzwały inicjatywę regionalną. Na Opolszczyźnie były nieraz dopingiem do godnych uwagi akcji oświatowych. Kiedy jednak coraz powszechniejsza stawała się opinia o deprecjacji konkursów ogólnopolskich, kiedy nastąpił pewien przesyt konkursami centralnymi, bardziej krytyczni zaczęli zastanawiać się czy „gra warta jest świeczki”, czy nie lepiej stosować inne formy konkursów, bardziej przydatne w danych środowiskach. Chodziło bowiem o powodzenie konkursów czytelniczych, o efektywne ich wykorzystywanie w popularyzacji i upowszechnianiu książki.

Tak rodziły się właśnie pomysły, tak powstawał sens konkursów regionalnych lub lokalnych, których podmiotem sprawczym był dany region, województwo czy powiat. Wieloletnie doświadczenia bibliotekarzy województwa opolskiego wyszły konkursom regionalnym raczej na dobre.

Wiodącą rolę, jeśli chodzi o organizowanie regionalnych konkursów czytelnicy w województwie opolskim, spełniała Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu i to bez względu na panującą modę ogólnopolską. Organizowała je i prowadziła bowiem co najmniej 20 lat. Uczciwie trzeba powiedzieć, że nie zawsze z oczekiwanym skutkiem, że obchodziło się bez niewypałów, że wyniki były zaskakujące w sensie pozytywnym. Nie! Raz było lepiej raz gorzej. Trudno było mówić nam czasami o sukcesach, jeśli np. ten 11-ty, czy 10-ty był właśnie konkursem regionalnym po 9-ciu ogólnopolskich, w których bardziej aktywnie lub mniej uczestniczyli bibliotekarze, bo to się w ogólnej ocenie przecież liczyło.

Doświadczenia uzyskane w jednych konkursach wykorzystywaliśmy w następnych. Zawsze staraliśmy się dostosować założenia konkursów regionalnych do potrzeb i możliwości środowisk. W organizowanych przez WiMBP konkursach regionalnych można wyróżnić zasadniczo trzy grupy, a mianowicie :

- 1 konkursy, których celem było podniesienie rangi biblioteki i bibliotekarza w środowisku;
2. konkursy mające na celu szersze upowszechnienie i popularyzację literatury współczesnej, głównie polskiej;
3. konkursy historyczne dotyczące spraw związanych z regionem.

Wszystkie one miały, między innymi, ułatwić bibliotekarzom ich codzienną pracę oświatowo-wychowawczą. Nie sposób wymienić w artykule wszystkich konkursów, których byliśmy inicjatorami, wspomnę zatem tylko o niektórych. Oto np. w 1957 r. ogłosiliśmy konkurs dla bibliotekarzy gromadzkich pn. : „Poznajemy swój księgozbiór”, mając na uwadze podniesienie kwalifikacji zawodowych pracowników bibliotek najniższego szczebla. W rok później WiMBP ogłosiła konkurs „na najładniej urządzonej bibliotece dziecięcej”. Kolegom bibliotekarzom przypomnę, że I-nagroda przyznana została wówczas Bibliotece Dziecięcej w Nysie, II-ga nagroda przypadła Bibliotece Dziecięcej w Kluczborku. Rok 1958 był płodny w konkursy lokalne. WiMBP zorganizowała w tym czasie również konkurs dla bibliotekarzy bibliotek publicznych w miastach, polegający na odzyskaniu największej ilości zaległych książek (czytaj: przetrzymywanych przez czytelników). Następnie w ramach ogólnopolskiego konkursu „Wiedza pomaga w życiu” w 1961 r. WiMBP ogłosiła kilka konkursów, między innymi „Książka i człowiek” przeznaczony dla amatorów fotografików woj. opolskiego. Zasadniczym elementem fotografii konkursowych musiała być książka, biblioteka, czytelnik. W tym samym roku ogłosiliśmy konkurs otwarty na wspomnienie lub opis swego kontaktu z biblioteką pn. „Czytelnik ma głos”. Tematyka miała obejmować: pierwsze zetknięcie z biblioteką, usługi wypożyczalni, czytelnik, działu informacyjno-

bibliograficznego, osobiste spostrzeżenia i uwagi o bibliotekach, bibliotekarzach, życzenia i projekty pracy bibliotek w przyszłości.

Długoletni pracownicy WiMBP pamiętają jak wielkie poruszenie było wśród bibliotekarzy, ile głosów za i przeciw, jak rodziły się pomysły kiedy to w 1963 roku WiMBP zorganizowała „**Konkurs dla bibliotekarzy na opracowanie i przeprowadzenie imprezy dla dorosłych!**”. Celem konkursu była popularyzacja atrakcyjnych form pracy z czytelnikiem, charakteryzujących się jednocześnie wysokimi walorami dydaktycznymi. Pamiętają ten okres zwłaszcza bibliotekarze nagrodzeni i wyróżnieni z MBP w Raciborzu i Paczkowie, z gromadzkich bibliotek powiatów: opolskiego, raciborskiego, grodkowskiego i nyskiego. Dziś z perspektywy lat można chyba powiedzieć, że „to były piękne dni”.

Mijały lata, doskonalili się bibliotekarze, rozwijały się formy działalności bibliotek. Mając to na uwadze, w 1968 roku WiMBP ogłosiła konkurs dla bibliotekarzy powiatowych i miejskich oraz gromadzkich bibliotek publicznych woj. opolskiego na opracowanie pomocy metodycznych popularyzujących literaturę społeczno-polityczną pod hasłem: „**Człowiek-Swiat-Polityka**”. Ogłaszając ten konkurs postawiliśmy sobie wyraźny cel i sprecyzowaliśmy założenia, które sprowadzały się do:

- a) pobudzenia inicjatyw i sprawdzenia umiejętności pracowników bibliotek w zakresie samodzielnego opracowywania pomocy metodycznych do pracy z czytelnikiem dorosłym jak i młodzieżowym;
- b) upowszechniania i rozpropagowania literatury społecznie zaangażowanej poprzez różnorodne, atrakcyjniejsze od dotychczas stosowanych form pracy z czytelnikiem;
- c) zaspokojenia w większym stopniu ze strony bibliotekarzy rosnącego zapotrzebowania na pomoce metodyczne do pracy z czytelnikiem masowym w związku z różnymi akcjami społeczno-politycznymi m. in. z **Dekada Książki** p. n. „**Człowiek-Swiat-Polityka**”.

Bardziej od ilościowego był interesujący plon konkursu w sensie treściowym i tematycznym, spora różnorodność tematyki i proporcji dotyczących form realizacji. Zdecydowana większość opracowań reprezentowała dobry poziom, była poświęcona węzłowym problemom doby dzisiejszej oraz aktualnym wydarzeniom w kraju i na świecie. Wiele z wyróżnionych w tym konkursie prac znalazło się na łamach naszego kwartalnika, wiele ze scenariuszy jest do dziś wykorzystywanych w praktyce przez bibliotekarzy nie tylko z Opolszczyzny.

W 1973 roku natomiast WiMBP ogłosiła kolejny konkurs dla bibliotekarzy i instruktorów czytelnictwa dziecięcego, dla bibliotekarzy bibliotek gminnych i filii bibliotecznych, tym razem jednak: „**na wzorowy warsztat pracy w zakresie czytelnictwa dziecięcego**”.

Nie jest to zamknięta lista naszych poczynań w zakresie konkursów i wiążących się z nimi innych form działalności oświatowej bibliotek Opol-

szczyzny. Zjawisko zaledwie sygnalizując dla przypomnienia — mimo, że konkursy nie należą do podstawowych zadań biblioteki, są jednak jedną z licznych metod ich działalności:

Podobnie jak na pokazaniu środowiskom bibliotekarza, zaangażowanego działacza, pracującego nie tylko sercem ale i umysłem, zależało nam na przybliżeniu czytelnikom w różnych środowiskach i w różnych okresach, literatury współczesnej polskiej i obcej.

Temu celowi między innymi służyły organizowane również przez WiMBP konkursy czytelnicze i literackie. Było ich sporo, jedne ciekawsze, inne mniej. Wymienię znowu tylko niektóre z nich, wydaje mi się, bardziej znaczące nie ze względu na efekty ilościowe i jakościowe lecz na cel. I tak np. w 1965 r. WiMBP wspólnie z Opolską Rozgłośnią Polskiego Radia i redakcją „Trybuny Opolskiej” ogłosiła konkurs czytelniczy pn.: „**Czy znasz pisarzy opolskich?**” Trzeba przypomnieć, że na konkurs ten wpłynęło 154 trafnych rozwiązań oraz nadesłano 48 wypowiedzi pisemnych świadczących o znajomości dorobku opolskiego środowiska pisarskiego.

„**Polska współczesna w reportażu**” — to tytuł konkursu ogłoszonego przez WiMBP w 1968 r. którego celem miało być szersze zainteresowanie czytelników literaturą przedstawiającą obraz naszej współczesności, rozbudowy przemysłu, przebudowy życia wsi polskiej, kształtowanie świadomości socjalistycznej i postaw moralnych oraz przedstawienie społeczeństwu drogi jaką przebyliśmy w 25-leciu PRL.

Realizując długoplanowe założenia przybliżenia w szerszym zakresie czytelnikom literatury społeczno-politycznej, w 1970 r. w dekadzie książki: „**Człowiek-Świat-Polityka**” WiMBP ogłosiła II-gi etap konkursu pod tytułem „**Co wiesz o Krajach Trzeciego Świata?**”. Zasadniczym celem, który postawiliśmy sobie była sprawa upowszechnienia pozycji traktujących o problemach rozwoju politycznego i ekonomicznego oraz kontrastach społeczno-obyczajowych krajów tzw. „Trzeciego Świata”.

W latach 1971/72 Dział Udostępnienia WiMBP organizował „**konkurs na recenzję książki pisarza opolskiego**”.

Nie przeprowadzaliśmy specjalnych badań ani sondaży dotyczących recepcji organizowanych przez nas konkursów czytelniczych i ich wpływu na poczytność różnych rodzajów książek. Opieraliśmy się jedynie na analizach materiałów, które do nas wpływały z bibliotek lub bezpośrednio od czytelników. Na tej podstawie oraz na podstawie faktu systematycznego wzrostu liczby wypożyczeń literatury popularno-naukowej w bibliotekach woj. opolskiego należy sądzić, że nasz bibliotekarski trud nie poszedł zupełnie na marne. Przeprowadzane przez WiMBP konkursy lokalne choć w pewnej mierze przyczyniły się do upowszechnienia książki.

W całokształcie celów wychowawczych WiMBP ważne miejsce wyznaczyła historii i tradycji Opolszczyzny. Stąd troska o systematyczne kompletowanie, w miarę możliwości, całości piśmiennictwa śląskiego, stąd po-

szukiwania w antykwariatach, na aukcjach księgarskich, wśród prywatnych posiadaczy regionalistów. Akcją zbierania druków śląskich rozpoczęliśmy w roku 1961. W tym celu ogłosiliśmy konkurs pt.: „**Uzupełniamy karty historii Opolszczyzny**” — którego owocami były rękopisy wspomnień i pamiętników Ślązaków. Region nasz jest kopalnią materiałów wartych poszukiwań i upowszechniania. Mieliśmy powyższe na uwadze ogłaszając w latach 1968-1970 trój etapowy konkurs pn.: „**Szukamy pamiętek o własnym regionie**”.

Jego celem było odszukanie i gromadzenie nieznanymi pamiętek przeszłości regionu opolskiego, jak również zbieranie na bieżąco eksponatów i materiałów współczesnych godnych utrwalenia. Plon tego konkursu był obfity, wzbogacono zbiory śląskie WiMBP o wydawnictwa z oficyn drukarskich w Mikołowie, Oleśnie, Opolu, Górze Św. Anny, Brzegu i Nysie. Zebraliśmy 49 pozycji rękopiśmiennych, kronik miejscowości, stare dzieła sztuki, miedzioryty, litografie XIX-wieczne, monety oraz wytwory sztuki ludowej, których znaczna część wzbogaciła zbiory Muzeum Śląska Opolskiego i Muzeum Wsi Opolskiej. Konkursowi „**Szukamy pamiętek o własnym regionie**” towarzyszyła ponadto wspaniała atmosfera i zaangażowanie zbieraczy bibliotekarzy i aktywu czytelniczego. Nieodłączną częścią konkursu były uroczyste wieczory i imprezy regionalne.

Przodowały w tej akcji na rzecz regionu biblioteki publiczne powiatów: Olesno, Koźle, Brzeg, Opole i Krapkowice.

Wcześniej, bo w 1967 r. WiMBP prowadziła konkurs pn.: „**Czy znasz Opolszczyznę i swój powiat?**” — którego celem było zainteresowanie prastarą ziemią piastowską, utrwalanie bohaterskich postaci najlepszych synów tej ziemi walczących nieugięcie o polskość i przynależność do Macierzy, pogłębienie wiedzy historycznej i dziejach Śląska, zapoznanie z pięknem jej krajobrazu, kulturą, literaturą, sztuką, folklorem, w oparciu o literaturę dotyczącą tych zagadnień.

W ramach współzawodnictwa na XXV-lecie Polski Ludowej w 1969 r. ogłosiliśmy konkurs dla bibliotekarzy bibliotek publicznych woj. opolskiego pod nazwą: „**Kronika biblioteki — obrazem jej rozwoju**”. Chodziło nam o zebranie dokumentów, wydarzeń i faktów dotyczących działalności poszczególnych placówek od początku ich istnienia aż po dzień dzisiejszy. Zniwo tego konkursu regionalnego było bogate, ciekawe, wartościowe i pożyteczne. Zebrane w kronikach dokumenty obrazują bowiem rozwój pojedynczych bibliotek, a scalone ułatwić mogą rekonstrukcję działalności placówek bibliotecznych na Opolszczyźnie w Polsce Ludowej.

Do WiMBP napłynęło 81 kronik uznanych za najciekawsze przez biblioteki powiatowe i miejskie: Wspomnę, że wśród nagrodzonych znalazły się kroniki MBP w Nysie, PiMBP w Oleśnie, GBP w Cisku pow. Koźle, PBP w Brzegu, PiMBP w Grodkowie, PiMBP w Koźlu, MBP w Raciborzu, PiMBP w Głubczycach i MBP w Leśnicy.

W latach 1970/71 prowadziliśmy równoległe dwa konkursy regionalne pn.: „**Szukamy śladów przeszłości — Jak to było 25 lat temu?**”. Celem kon-

kursu dla dzieci było zaznajomienie dzieci z trudnym okresem lat powojennych, warunkami w jakich na tych ziemiach tworzyło się nowe życie oraz organizacją administracji polskiej na Opolszczyźnie po II-giej wojnie światowej. Efekty konkursu były bardzo ciekawe, zebrano bowiem setki zdjęć zwłaszcza pierwszych osadników, fotografie z pierwszych uroczystości odbywających się na Opolszczyźnie, wiele wspomnień rodziców, pionierów i starych mieszkańców. Zorganizowano wiele spotkań z działaczami z lat czterdziestych, z robotnikami zabezpieczającymi fabryki, milicjantami z pierwszych posterunków, kombatantami walk o przyłączenie Śląska do Polski itp. Dzięki penetracjom, zaangażowaniu i aktywnym poszukiwaniom ocalono od zapomnienia wiele cennego materiału, który może być przyczynkiem do dziejów współczesnych Opolszczyzny. Materiały te zabezpieczone w albumach, kronikach i nagraniach magnetofonowych znajdują się w naszych bibliotekach.

Innym, organizowanym przez WiMBP dla uczczenia 50 rocznicy III powstania śląskiego, był konkurs gromadzkich bibliotek publicznych naszego województwa pn.: „**Trzecie powstanie śląskie — świadectwem polskości**”. Chodziło nam o pokazanie patriotycznych tradycji naszego regionu, roli powstań w historii Śląska i Polski, o upowszechnienie wiedzy i literatury ukazującej walkę ludu śląskiego o zachowanie polskości. Cel w zasadzie osiągnęliśmy. Z trwałych efektów konkursu wymienić trzeba: spisane i utrwalone na taśmach magnetofonowych wspomnienia żyjących powstańców śląskich, albumy ze zdjęciami, dokumentami i pamiątkami osobistymi byłych powstańców.

Okres powojenny, warunki w jakich startowało bibliotekarstwo na Opolszczyźnie tuż po wojnie, opis jego rozwoju, problemy zawodu bibliotekarskiego — to tematyka ogłoszonego w 1973 roku konkursu pod nazwą: „**Działalność kulturalno-oświatowa w XXX-leciu Polski Ludowej we wspomnieniach bibliotekarzy Opolszczyzny**”. Konkurs ten przyniósł wcale ciekawy plon. Zanim wymienię nazwiska wyróżnionych bibliotekarzy, pozwolę sobie zacytować fragmenty recenzji **Bogusława Żurakowskiego**, które dobitnie świadczą o celu i wartości ogłoszonego konkursu: Oto one:

„*Wspomnienia osiemnastu bibliotekarzy z Opolszczyzny — tytuł nadesłano je na konkurs — składają się na obraz sieci bibliotek publicznych województwa opolskiego. Obraz ten — sędzę — zawiera znaczną wartość poznawczą. Wypada wskazać szczególnie dwie jego cechy: synchroniczność i diachroniczność (autorzy prac dali ujęcie swojej działalności w retrospektywnym ujęciu, przy czym we wspomnieniach reprezentowane są niemal wszystkie ogniwa organizacyjne sieci: od wojewódzkiego, poprzez powiatowy, miejski aż do gminnego, łącznie z najmniejszymi, jakimi są filie), „Głębokość” wspomnień jest różna, pozostaje w zależności od długości okresu pracy w bibliotece — „Ukazana została żmudna praca bibliotekarska, ale zarazem jej wszechstronność, warunki społeczne itd. Ukazana też została głębsza perspektywa*

humanistyczna tego zawodu, często przysławiana statystyką i pracą organizacyjną. Konkurs ukazał bibliotekarza jako działacza społecznego, który dobrze rozumie sens swojej pracy w warunkach nowoczesnego społeczeństwa”.

Uroczystość wręczenia nagród odbyła się 11 listopada 1974 r.

Oto nazwiska laureatów :

I nagroda — **Czesław Majcher** z Laskowic w pow. oleskim

II nagroda — **Bernard Paprotny** ze Strzelec Opolskich

2 III nagrody równorzędne : mgr **Halina Gąszczyńska** i **Janina Kościów** z Opola

Cztery wyróżnienia przyznano : **Krystynie Baruckiej** z Gogolina, **Monice Jagielskiej** z Lubrzy w pow. prudnickim, **Stefanii Matysowej** z Trzeboszowic w pow. nyskim i **Janinie Zapotocznej** z **Włodzienina** w pow. głubczyckim.

Wypadało by już zamknąć listę organizowanych przez WiMBP konkursów regionalnych, gdyż byłaby jeszcze obszerniejsza gdyby wziąć pod uwagę wszystkie nasze dotychczasowe przedsięwzięcia w tym względzie. I choć nie zawsze przypadłaby nam za nie laurka — to jednak moglibyśmy sobie tak przy okazji jubileuszowych rozważań powiedzieć — zrobiliśmy kawał pożytecznej roboty oświatowo-wychowawczej.

JANINA KOŚCIÓW

EWA WEDEMSKA-ZERYCH

WiMBP — Opole

Biblioteka Wojewódzka w środowisku

Biblioteka powszechna nie może działać w oderwaniu od środowiska i tylko dobra współpraca z nim zapewnia jej powodzenie i sukcesy. Jest to bardzo skomplikowany, ale niezawodny kompas, który wskazuje drogę do społeczeństwa, jego potrzeb, dążeń i zainteresowań. Patrząc z perspektywy lat na działalność bibliotek publicznych Opolszczyzny i ich osiągnięcia, możemy tym miernikiem odmierzać sukcesy. Środowisko wyznaczyło różne role

i nie ma dwóch bliźniaczo podobnych do siebie placówek, choć założenia programowe były jednakowe — praca kulturalno-oświatowa!

Pierwsze dziesięciolecie było szczególnie trudne. Całą energią musiała Biblioteka Wojewódzka skupić na gromadzeniu księgozbioru oraz rozwijaniu sieci bibliotek terenowych. Nie ma takiej instytucji, stowarzyszenia, związku, z którym nie współpracowano by lub nie nawiązywano kontaktu, choć jednorazowo. Brak odpowiedniego zaplecza naukowego w Opolu wpłynął na rozwój wypożyczeń międzybibliotecznych. W ten sposób nawiązano współpracę ze wszystkimi większymi bibliotekami naukowymi w kraju, a z czasem przystąpiono nawet do wypożyczeń międzynarodowych poprzez Bibliotekę Narodową. Oprócz sieci bibliotek publicznych, były sieci bibliotek mniejszych, związkowych, zakładowych itp. które nie zawsze dawały sobie radę z podstawowymi pracami bibliotekarskimi.

Biblioteka Wojewódzka przez szereg lat zajmowała się szkoleniem bibliotekarzy tych placówek, a więc CKR-rów (Centrale Księgozbiorów Ruchomych), Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”, bibliotek różnych związków zawodowych i punktów bibliotecznych. Dłuższe kilkudniowe lub dwudniowe szkolenia odbywały się w Głuchołazach, Pokrzywniej, Turawie, Łosiewie, Szumiradzie i Opolu.

Technika biblioteczna oraz najprostsze formy pracy z książką, czytelnikiem indywidualnym i masowym to tematy zajęć przeprowadzane przez pracowników WiMBP. Najmniejszymi komórkami bibliotecznymi były punkty. Prowadzone społecznie, rozsiane po oddalonych wsiach, PGR-ach, zakładach pracy, spełniały bardzo istotną rolę nie tylko w uzyskiwaniu wskaźników, ale także w kształtowaniu nawyków czytelniczych, pogłębianiu czytelnictwa. ZMS i ZMW patronowały od początku organizacji punktów, zdobywaniu lokali, szaf na książki i wyszukiwaniu pracowników. Praca w punkcie należała do prac społecznych, wynagradzanych tylko i wyłącznie symboliczną złótką. W tym czasie nacisk kładziono na popularyzację książki rolniczej na wsi i Zarząd Wojewódzki ZMW wspólnie z Biblioteką Wojewódzką organizował w terenie przeglądy literatury rolniczej połączone z wystawami, a nawet kolportażem książek. Później już, Koła ZMW typowały swoich łączników do współpracy z bibliotekami tzw. społecznych organizatorów czytelnictwa. Kilkakrotnie nawiązywano współpracę w dziedzinie popularyzacji książki rolniczej z kółkami rolniczymi, ale nie dało to większych rezultatów. Pierwsze porozumienie w tym zakresie podpisano w 1964 r., wznowiono je następnie w 1972 r.

Dążąc konsekwentnie do poszerzenia czytelnictwa literatury rolniczej podpisano analogiczne porozumienie z Zarządem Okręgu Związków Zawodowych Pracowników Rolnych oraz Wojewódzkim Zjednoczeniem PGR. Rok 1968 obfitował w tego rodzaju wydarzenia. Zawarto w nim kolejno porozumienia: z Wojewódzkim Zjednoczeniem Przedsiębiorstw Mechanizacji Rolnictwa, Zakładem Nasiennno-Sykalnicarskim w Brzegu, i Zjednoczeniem Hodowli Zwierząt Zarodowych. Później doszły jeszcze inne instytucje.

W 1971 r. zorganizowano w Rejonowym Rolniczym Zakładzie Doświadczalnym w Losiowie naradę kierowników bibliotek powiatowych z powiatowymi inspektorami RRZD. Tematem narady było ustalenie zasad współpracy w zakresie upowszechnienia czytelnictwa literatury rolniczej na wsi. Inspektorzy pomagali niejednokrotnie bibliotekarzom przy selekcji i doborze książek, a Biblioteka Wojewódzka i RRZD w Losiowie ogólnie sprawdzały i rozsyłały w teren plany wydawnicze PWRiL, katalogi księgarskie, wydawnictwa broszurowe itp.

Włączenie się bibliotek w proces repolonizacji Ziemi Odzyskanych skłaniało do współpracy z Towarzystwem Rozwoju Ziemi Zachodnich. Popularyzacja kultury polskiej i wkładu Ślązaków w utrzymanie polskości tych ziem, to tematyka zebrała przedstawicieli TRZZ z bibliotekarzami, to tematy wystaw organizowane przez nasze placówki. W dokumentacji zachowały się ślady współpracy w tym zakresie z Wojewódzką Biblioteką w Katowicach. Wspólnie zorganizowano w 1961 r. konferencję poświęconą problematyce pracy na Ziemiach Zachodnich. Specyfika tej pracy w latach 60-tych była oczywista i musiała znaleźć odzwierciedlenie w szukaniu dróg do lepszych rozwiązań. W 10-tą rocznicę powstania TRZZ (1967 r.) zorganizowano konkurs pod nazwą „Czy znasz Opolszczyznę i swój powiat”. Współorganizatorem tego konkursu obok TRZZ był Instytut Śląski i towarzystwa regionalne.

Od samego początku wszystkim kulturalnym poczynaniom naszej biblioteki wiernie towarzyszyła „Trybuna Opolska„ i Rozgłoszenia „Polskiego Radia” w Opolu. Na jej łamach znajdują się drobne, niekiedy wzmianki o tym co się robiło i co było tematem podejmowanych akcji. Zebrała te wiadomości mgr Halina Gąszczyńska i zamieściła w artykule na łamach kwartalnika „Wczoraj Dzisiaj Jutro” w nr 2/74. Tytuł: „**Propaganda książki i bibliotek na łamach „Trybuny Opolskiej” w latach 1952-1970.**”

W X-lecie powstania Oddziału Opolskiego Związku Literatów Polskich Biblioteka Wojewódzka wspólnie z Rozgłosznią Polskiego Radia ogłosiła na łamach „Trybuny Opolskiej” konkurs na znajomość twórczości pisarzy Opolszczyzny. Fragmenty prozy i poezji były drukowane w kolejnych numerach gazety. Napłynęło 154 kupony konkursowe.

Od samego początku pracą bibliotek, ich zasobnością interesowało się społeczeństwo. Najaktywniejsi z nich skupili się w Kołach Przyjaciół Bibliotek. Ich codziennemu zainteresowaniu zawdzięczają biblioteki wiele. Chcąc wyróżnić i wynagrodzić ich trud, WiMBP organizowała dwukrotnie Wojewódzkie Złoty Kół Przyjaciół Bibliotek. Pierwszy w 1964 roku, drugi w 1966. W pierwszym Zlocie uczestniczył przedstawiciel Ministerstwa Kultury i Sztuki mgr Tadeusz Zarzębski oraz dyrektor Biblioteki Śląskiej w Katowicach dr Jacek Koraszewski. Biblioteka Wojewódzka popierała bardzo wszelkie inicjatywy dotyczące pracy Kół. Złoty czytelnicze odbywały się przy jej poparciu i protektoracie w różnych powiatach naszego województwa w Dniach Oświaty Książki i Prasy oraz na rozpoczęcie Roku Kulturalno-Oświatowego we wrześniu.

W majowych Dniach Oświaty pomagali sobie zawsze bibliotekarze i księgarze wciągając każdego roku inne formy popularyzacji książki, pewnych dziedzin wiedzy lub po prostu literatury współczesnej. Współpraca z „Domem Książki” trwa do dziś.

Szkolenie kadr to był problem numer jeden nie tylko w naszym województwie. Fluktuacja kadr i brak przygotowanych do zawodu ludzi ze średnim wykształceniem nakładał na WiMBP obowiązek stałego, systematycznego dokształcania z dziedziny literatury, techniki bibliotecznej, polityki oświatowej itp. Już w 1962 r. nawiązano kontakt z WiMBP w Zielonej Górze i wspólnie z nią przez kilka lat z rzędu organizowano dwu i trzytygodniowe kursy dokształcające dla bibliotekarzy obu województw. Wykładowcami m.in. byli koledzy z Zielonej Góry, Wrocławia, Katowic, Opola. Trudności z kadrami miały nie tylko biblioteki, ale domy kultury i wiejskie kluby. Z reguły na szkoleniach organizowanych przez Wojewódzki Dom Kultury kilka godzin zajęć poświęcano pracy z książką. Dla świetlic wiejskich kadry przygotowywały działające na Opolszczyźnie Uniwersytety Ludowe w Błotnicy i w Większycach. Placówki te pozostawały pod patronatem ZW ZMW. Każdego roku bibliotekarze Biblioteki Wojewódzkiej przeprowadzali tam zajęcia z metodyki pracy z czytelnikiem. Organizowano też dla tamtejszej młodzieży spotkania z pisarzami w ramach zajęć praktycznych (szkolenie społecznych organizatorów czytelnictwa ZMW).

Dyrektorzy uniwersytetów — pan Demkow i pan Hahn byli częstymi gośćmi biblioteki, a z Błotnicy napływały do Opola podziękowania za pomoc w organizowaniu zajęć. Atmosfera życzliwości, koleżeńskości oraz kontakt z młodzieżą wiejską tak bardzo chłonna i inteligentną był dla wykładowcy dopinaniem, aby dać z siebie jak najwięcej. Później instruktorzy WiMBP niejednokrotnie stykali się z nią w klubach już przy pracy. „My panią znamy z Błotnicy” — padały przy powitaniu serdeczne, życzliwe słowa. Wysiłek WiMBP w zakresie doskonalenia zawodowego bibliotekarzy i kadry kulturalno-oświatowej był ogromny i trwał przez całe dwudziestopięćlecie.

Przykładowo można wspomnieć, że w 1967 r. biblioteka nasza zorganizowała, jako jedyna w Polsce, międzywojewódzki kurs dla instruktorów PiMBP i PBP z sześciu województw. (Katowic, Olsztyna, Poznań, Wrocławia, Zielonej Góry i Opola). Dwa kursy miesięczne zorganizowano nawet w zakładzie karnym dla więźniów prowadzących biblioteki. Potem już w latach 70-tych przez okres 3 lat prowadzono stałe, systematyczne zajęcia w Liceach Ogólnokształcących Opola i Koźła w ramach zajęć fakultatywnych.

Od 1967 r. do 1974 r. istniał przy bibliotece punkt konsultacyjny POKKB przygotowujący kadry kwalifikowane na poziomie średnim dla wszystkich sieci bibliotecznych. Kilku pracowników WiMBP weszło również w skład zespołu kadry pedagogicznej powstałego w Opolu Studium Kulturalno-Oświatowego i Bibliotekarskiego.

Opole stanowiło magnes i przyciągało ciągle bibliotekarzy z innych województw, a nawet z pobliskiej Ostrawy. Wymiany doświadczeń dawały dużo i były czasem korzystniejsze niż kilkudniowe szkolenia.

Gościliśmy kolegów prawie ze wszystkich województw, a bibliotekarze z Kielc, Gdańska, Wrocławia, Krakowa, Bydgoszczy, Łodzi, Lublina, Białegostoku i innych miejscowości odjeżdżali, ciągle nam czegoś zazdroszcząc: to samochodów, które jako pierwsze w Polsce otrzymały nasze biblioteki powiatowe, to doskonałego połączenia z podopiecznymi placówkami terenowymi, to bardzo dobrze pracujących bibliotek. Miejska Biblioteka Publiczna w Nysie była zawsze gościnna i przyjezdnych hojnie obdarowywała podarunkami wykonanymi przez dzieci z kół zainteresowań. Brzeg, Olesno, Nysa, Racibórz, Namysłów to trasy najczęstsze przy zwiedzaniu Opolszczyzny. Urzekła naszych gości nie tylko praca, ale zabytki, piękno tej ziemi i klimat życzliwości spotykany na każdym kroku.

W amfiteatrze na Górze św. Anny „Redutę Orдона” recytował przepięknie sam dyrektor biblioteki z Białegostoku, a echo niesło mocne słowa wieszczą do najdalszych rzędów. Nam strzelać nie kazano...

Tu trwały echa innych wystrzałów i inna karta historii przypominała dzieje rozdartej ojczyzny. O tych sprawach i tradycjach mówiliśmy naszym kolegom z innych województw i wtedy nasza praca taka szara i codzienna nabierała innej, społecznej wymowy. W ramach rewizyty z kolei nasi bibliotekarze zwiedzili prawie całą Polskę. WiMBP organizowała seminaria wyjazdowe do Torunia, Lublina, Kielc, Rzeszowa, Szczecina, Poznania, Gdańska, Zielonej Góry i Krakowa. Przenoszono po tych wyjazdach na nasz grunt to, co zauważono nowego i dobrego w obcych bibliotekach, nawiązywano serdeczne, osobiste kontakty.

Przeglądając dokumentację w zakresie współdziałania z instytucjami miałyśmy przy pisaniu niekiedy wrażenie, że czytamy książkę telefoniczną. Szkoły wszelkiego typu, ZMW, ZMS, ZHP, Domy Kultury, TWP, PUPiK Ruch, NOT, TPR, KMPiK, GS „Samopomoc Chłopska”, Koła Gospodyń Wiejskich, związki zawodowe, FJN, Liga Kobiet, TPD, przedszkola, CWF, CWD, kluby garnizonowe, jednostki wojskowe, to tylko niektórzy nasi współpracownicy.

Różne akcje, porozumienia, konkursy, wystawy skupiały na czas dłuższy lub krótszy różne instytucje.

Ogromną akcją, która połączyła kilku partnerów WiMBP, była akcja „Nieprzetartych Szlaków”. Pod tym hasłem kryły się setki, a nawet tysiące spotkań autorskich przeprowadzonych w latach 1963-1973. Stworzono wspólny fundusz i utworzono komisję koordynacyjną do spraw organizacji spotkań autorskich w naszym województwie. Koordynację powierzono Działowi Instrukcyjnemu WiMBP, a współorganizatorami byli: Wydział Kultury WRN „Ruch”, DK, ZW ZMS, ZW ZMW, WKZZ. Uzyskany fundusz pozwolił na systematyczną akcję trwającą przez cały rok, dzięki czemu mogli dojechać do Opola najwybitniejsi pisarze i dotrzeć spokojnie do najdalej położonych bibliotek gminnych, klubów „Ruchu”, GS-u, świetlic wiejskich, a nawet i małych punktów bibliotecznych. Przy tej okazji WiMBP sfinansowała pokazną ilość spotkań szkołom ogólnokształcącym, które nie miały funduszy

i uczyły czytelników wrażliwości. W latach 60-tych podobne wystawy organizowano w wypożyczalni przy Placu Armii Czerwonej. Kontakty WiMBP były bardzo różnorodne. Aktorzy Teatru Ziemi Opolskiej recytowali fragmenty poezji i prozy na wieczorach literackich organizowanych przez Panią vice dyrektor H. Gąszczyńską w Klubie Międzynarodowej Prasy i Książki i w placówkach na terenie miasta. Klub Międzynarodowej Prasy i Książki i Klub Związków Twórczych współpracowały z biblioteką w zakresie organizacji spotkań autorskich i wystaw problemowych.

W zakresie wystawiennictwa biblioteka nasza na przestrzeni lat ma bogaty dorobek. Wystawy organizowane przez WiMBP były zawsze starannie przygotowywane i miały dobrą oprawę plastyczną. Z reguły zwiedzały je szkoły ogólnokształcące i zawodowe oraz społeczeństwo miasta Opola. Z okazji Międzynarodowego Roku Książki zorganizowano wystawę w Muzeum Śląska Opolskiego p.t. „Książka na przestrzeni wieków”. Przykładowo podam, że zwiedziło ją 9988 osób. (maj 1972 r.). Z innych wystaw problemowych wymienimy tylko niektóre:

„**Tradycje kulturalne Opolszczyzny**” (grudzień 1972 r. przy współudziale Związku Kultury Teatralnej).

„**Zasłużeni ludzie Śląska**”. Ekspozycja w Muzeum Wsi Opolskiej w Bierkowicach.

„**Książka i exlibris**”. Maj 1973 r. Poczdam. Z okazji Tygodnia Przyjaźni Opola z Poczdamem.

Wystawa poloniców w KMPiK z okazji 500-lecia drukiarstwa polskiego.

„**Polskie słowo drukowane na Śląsku**”. Czerwiec 1974 r. W salach gmachu Teatru z okazji DOKiP.

„**Tradycje kulturalne Opolszczyzny**”. Wspólnie z Muzeum Śląska Opolskiego z okazji Panoramy XXX-lecia w Warszawie.

Zbiory Działu Zbiorów Specjalnych zawierające grafikę, starodruki, rękopisy, siłosiaca są bardzo często wypożyczane do organizowanych wystaw, przez biblioteki i placówki kulturalno-oświatowe na miejscu i w terenie.

Do poważniejszych kontrahentów należał zawsze Instytut Śląski. Wspólne cele zbliżyły, a upowszechnienie wiedzy o Śląsku i wydawnictw Instytutu Śląskiego wchodziły zawsze w zakres naszej codziennej pracy. Naukowcy Instytutu Śląskiego wygłosili szereg odczytów w województwie opolskim pod patronatem WiMBP i przy jej finansowym poparciu. Odczyty odbywały się w 37 wybranych punktach zlokalizowanych w placówkach bibliotecznych. Oprócz tego WiMBP podjęła się badania poczytności wybranych pozycji książkowych Instytutu Śląskiego oraz centralnego zakupu literatury regionalnej dla bibliotek terenowych. Porozumienie zawarte między obu placówkami zostało ujęte w szczegółowy regulamin, który podpisano w październiku 1973 r.

Umowy o współpracy w zakresie polepszenia bazy lokalowej do organizowania placówek bibliotecznych podpisano również ze Szpitalami oraz opolskimi

spółdzielniami mieszkaniowymi. (Opolska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przyszłość”). W latach 70-tych wyszliśmy ze współpracą daleko poza granice województwa. Od 1972 r. nawiązano w ramach przyjaźni naszych miast tj. Opola i Poczdamu współpracę z Naukową Biblioteką Publiczną w Poczdamie. Obustronne wyjazdy i zwiedzanie placówek doprowadziły do podpisania porozumienia ujętego w szczegółowe punkty, korzystne dla obu stron w zakresie pogłębiania bibliotekarskiej wiedzy i języka.

Z kontaktów zagranicznych należy wymienić jeszcze dość ścisłą współpracę z Polskim Związkiem Kulturalno-Oświatowym w Czechosłowacji — 24 odczyty na temat roli i zadań PZKO spopularyzowały wiedzę o rodakach przebywających tuż za miedzą. Wymiana książek, płyt, czasopism jeszcze bardziej pogłębia tę wiedzę.

Porozumienie zawarte z Korespondencyjnym Klubem Młodych Pisarzy przy ZW ZMW zostało przerwane z przyczyn tak zwanych „obiektywnych”, ale mecenat Biblioteki Wojewódzkiej nad młodymi pisarzami trwa. Umożliwia się im zetknięcie z publicznością, a wspólnie wydany tomik wierszy Z. Kętrzyńskiego pt. „Pierwszej z pierwszych” pozostanie jako trwały ślad tej opieki.

Należało by jeszcze wspomnieć dla ścisłości o współpracy z Opolskim Towarzystwem Kulturalno-Oświatowym. Stowarzyszenie to prowadzi dość rozległą działalność wydawniczą. Współpraca w zakresie popularyzacji wydawnictw OTKO oraz wspólne podejmowanie akcji kulturalnych stało się tradycją. Na łamach wydawnictw OTKO tj. „Kalendarza Opolskiego” i kwartalnika „Wczoraj Dzisiaj Jutro” ukazało się dość dużo artykułów o problematyce związanej z upowszechnieniem czytelnictwa i o działalności WiMBP. Większość z nich pisali sami bibliotekarze.

Wyliczenie chronologiczne wszystkich kontaktów mogłoby się zmieścić jedynie w tabeli. Nie to było jednak ważne i nie to skłoniło redakcję poradnika do wysunięcia tego tematu. Chodziło o pokazanie WiMBP w konkretnym działaniu i udowodnienie, że wychodziła ona zawsze z inicjatywami współpracy w zakresie upowszechnienia kultury i czytelnictwa. (Kwestia autorytetu i zaufania jako do placówki zawsze solidnie wywiązującej się ze swych zobowiązań nie jest tu również bez znaczenia). Poprzez rozszerzenie zakresu swego oddziaływania, poprzez liczne kontakty nie tylko w mieście, ale i województwie udowodniono, że biblioteka publiczna ma szerokie pole do działania, wykraczające daleko poza tradycyjnie pojęte bibliotekarstwo, polegające tylko na formach usługowych.

Przemiany funkcji biblioteki wiejskiej na przykładzie Gminnej Biblioteki Publicznej w Pietrowicach Wielkich

Związek między nowym etapem w historii naszego państwa, a całokształtem roli społecznej powierzonej do spełnienia bibliotekom powinien stanowić punkt wyjściowy dla wszystkich rozważań o funkcji zarówno książki jak i biblioteki, również biblioteki wiejskiej. Kraje socjalistyczne bowiem cechuje silny rozwój bibliotek. Książka stała się w nich nieodzownym czynnikiem życia kulturalnego, społecznego i gospodarczego, a przez to rozszerzyły się znacznie funkcje społeczne bibliotek.

Wyznacznikiem tych funkcji stał się pierwszy w historii bibliotekarstwa polskiego Dekret z 1946 roku o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi oraz Ustawa o bibliotekach z 1968 roku. Dokumenty te zapewniają wszechstronną opiekę nad rozwojem bibliotek i szerokim udostępnieniem ich zbiorów, a jednocześnie stawiają przed bibliotekami bardzo szerokie zadania. Dotyczą one nie tylko gromadzenia, opracowywania i udostępniania zbiorów bibliecznych, ale również prowadzenia działalności informacyjno-bibliograficznej, dydaktycznej, dokumentacyjnej, popularyzacyjnej kulturalno-oświatowej itp.

Kształtowanie się tej działalności uwarunkowane jest w dużej mierze zamówieniem społecznym. Aby jednak w ogóle takie zamówienie występowało, potrzebna jest z kolei szeroka propaganda, przyswajająca społeczeństwu wiedzę o możliwościach wykorzystywania zbiorów bibliecznych i nawyk zwracania się do bibliotek w bardzo różnych sytuacjach życiowych.

Kolejnymi uwarunkowaniami działalności bibliotek w powojennym trzydziestoleciu stały się zmiany, którym podlegały dziedziny życia najczęściej wiążące się z książką i biblioteką, a więc: nauka, oświata i technika.

Wskutek rozwoju szkolnictwa książkom i bibliotekom przybywało coraz więcej potencjalnych odbiorców. Rozszerzenie, pogłębienie czy uprzystępnienie wiedzy poprzez odpowiednią lekturę stało się nową ważną funkcją naszych bibliotek. Również stopniowe wyrównywanie się poziomu kulturalnego społeczeństwa i rozszerzanie się zainteresowań kulturalnych stwarzało potrzebę sięgania po książkę, jako środka informacji.

Potrzeby czytelnicze nie od razu jednak napierały ze swej strony na biblioteki w kierunku wyznaczania funkcji i koordynacji ich poczynań. Aby chcieć czegoś od biblioteki trzeba bowiem coś o niej wiedzieć, a nasze powojenne społeczeństwo wiejskie na ogół bardzo mało wiedziało jeszcze o bibliotekach i ich możliwościach. Nie miało ono dotychczas okazji do wytworzenia sobie nawyków szerszego korzystania z bibliotek, poza czytaniem dla rozrywki i korzystaniem z lektur szkolnych. Toteż potrzeb swych społeczeństwo często nie zgłaszało. Inicjatywa musiała przyjść ze strony biblioteki i bibliotekarza.

Inicjatywy takie, bardzo zróżnicowane w swojej treści, podejmowały też w różnych czasach poszczególne biblioteki. Uzależnione one były w dużej mierze od danego środowiska, jego przekroju socjologicznego, zasobności pod względem materialnym, jak również od osoby samego bibliotekarza, jego poziomu intelektualnego i zaangażowania społecznego.

Gminna Biblioteka Publiczna w Pietrowicach Wielkich, która ma posłużyć do przedstawienia poszczególnych etapów działalności bibliotecznej, pozwoli nam równocześnie zobrazować sukcesywnie dokonujące się przemiany funkcji biblioteki wiejskiej w minionym okresie

Przypatrując się bibliotece, nie sposób nie zauważyć środowiska, w które ona jest wkomponowana. A wyjątkowa to wieś pod każdym względem. Jedną z najstarszych na ziemi raciborskiej, należy jednocześnie do najbogatszych i najgospodarniejszych w regionie. Zniszczone poważnie w czasie wojny Pietrowice, z rozmachem odbudowały się i rozrosły. Dziś znajduje się tam najbogatsza na ziemi raciborskiej rolnicza spółdzielnia produkcyjna, duża roszarnia lnu, zasobna Gminna Spółdzielnia. Jest to jedyna wieś, gdzie trwa nieprzerwanie od wieków tradycyjne krawiectwo wiejskie, ujęte obecnie w formę spółdzielni konfekcyjnej „Jedność”, zrzeszającej ponad 3000 krawców. Wieś z ładną, nowoczesnie urządzonej biblioteką, okazałym domem kultury, rozbudowaną siecią handlową i gastronomiczną, będąca równocześnie stolicą gminy, dąży wszelkimi siłami do wysunięcia się na czołowe miejsce w powiecie. Ma również nową szkołę zbiorczą, świetnie urządzone przedszkole, piękny USC. Władze administracyjne i polityczne zajmują również reprezentacyjny obiekt.

Ludność Pietrowic licząca w 1939 r. 370 mieszkańców, dziś liczy 2638 osób. Większość to rolnicy i chłopo-robotnicy. Ale jest również spora grupa inteligencji i dużo młodzieży uczącej się, w części studiującej. Zdawać by się mogło, że w tej zapełnionej solidną robotą codzienności wsi nie starczy miejsca na książkę, na bliższe obcowanie z nią. A jednak tak nie jest.

Powoli, ale coraz silniej zakorzeniała się w społeczeństwie, także tym wiejskim, świadomość faktu, że w zmienionych warunkach rozwojowych toczy się musi inne, również zmienione życie.

Powstała w końcu roku 1948 Gminna Biblioteka Publiczna, z księgozbiorem liczącym 1000 woluminów i bibliotekarzem zatrudnionym na ryczałcie skupiała na początku niewielu jeszcze czytelników. Ale już pod koniec

roku 1952 liczba czytelników wyniosła 355, powiększył się też księgozbiór do 2.235 woluminów. Biblioteka zaopatrzona początkowo przede wszystkim w zasoby polskiej klasyki, szeroko propagowała czytelnictwo w tym właśnie zakresie. Stosowała najprostsze formy pracy z czytelnikiem, takie jak: skromne wystawki książkowe, głośne czytanie, ujęte w ramy systematyczności poprzez zajęcia z nowo utworzonym zespołem czytelnicznym. Terenowe władze administracyjne pomagały bibliotece w trosce o jak najszersze rozpropagowanie polskiej książki wśród swoich mieszkańców. W roku 1955 Prezydium GRN podjęło uchwałę o przystąpieniu do współzawodnictwa o tytuł „Przodującej gromady w ogólnopolskim konkursie czytelników wiejskich w roku dziesięciolecia”, a w roku 1956 Biblioteka już sama przystąpiła do konkursu czytelników wiejskich pod hasłem: „W każdej rodzinie jeden czytelnik”. Dało to widoczne efekty. Biblioteka otrzymała proporzec przechodni wsi przodującej w upowszechnianiu czytelnictwa w powiecie raciborskim. Liczba czytelników osiągnięta w tym roku 580 osób. Księgozbiór wzrósł do 3.857 woluminów.

Pracowano jednak w dalszym ciągu przede wszystkim z książką naszych klasyków. Czytanie wzbogacano dyskusjami, rozpoczynając „Ulaną” J. Krąszewskiego i cyklem rozważań poświęconych „Chłopom” Władysława Reymonta. Był to jeszcze ciągle okres „pracy u podstaw” w bibliotece wiejskiej. Okres pracy z „Książką Nowego Czytelnika”, kiedy to biblioteka śpieszyła z pomocą przede wszystkim początkującemu odbiorcy literatury, często po raz pierwszy próbującemu swoich sił w polskiej lekturze.

Znacznie trudniej szło już z przyswajaniem czytelnikom nawyku korzystania z popularnonaukowej lektury użytkowej, przydatnej do rozwiązywania różnorodnych problemów współczesności. Nie sprzyjał też takim wysiłkom poziom literatury niebeletrystycznej najwcześniejszego okresu powojennego i stan zabezpieczenia dla potrzeb terenu obszernych, ustopniowanych co do poziomu i treści księgozbiorów.

Pracę swoją biblioteka jednak powoli ukierunkowała i na ten obszar działania. Rozpoczęto od nawiązania współpracy z GS i zaopatrzenia uczestników kursu kroju i szycia w przydatną tematycznie lekturę. Mimo że nie wszyscy nabrali jeszcze nawyku korzystania z wydawnictw niebeletrystycznych i współczesnej literatury światowej, to po upływie niewielu już lat dało się odczuć zapotrzebowanie na trudniejsze piśmiennictwo — początkowo ze strony absolwentów szkół średnich i studentów, którzy coraz liczniej zasilali szeregi czytelników. Biblioteka jakoby zmuszana zostawała do stopniowego przygotowywania się do skoku wwyż, do innych potrzeb czytelnicznych i wzrostu swojej funkcji usługowej.

Już w roku 1957 biblioteka wprowadziła dziesiętny układ książek na półkach. W tym też roku zapoczątkowała prowadzenie katalogu alfabetycznego i rzeczowego. Zmierzony też został system zaopatrywania biblioteki w książki (zamiast centralnego, zakup odbywał się teraz na szczeblu powiatu), co w większym stopniu pozwoliło uwzględnić potrzeby miejscowego środowiska.

Ogólne wystawki książkowe przekształciły się w wystawki zagadnieniowe, np. o temacie :

— „Książka pomocą w gospodarstwie domowym”, czy „Poznaj historię Polski poprzez powieści”.

Ukazały się w bibliotece gazetki propagujące najwartościowszą literaturę w rodzaju: „Co nowego w bibliotece”, „To warto przeczytać” itp.

W międzyczasie wzbogaciła się również o nowe formy praca z czytelnikiem, szczególnie dziecięcym. Systematycznie urządzano wieczory bajek dla najmłodszych, utworzono dziecięcy zespół prac ręcznych, tkactwa i robót szydełkowych, organizowano wieczorki związane z aktualnymi rocznicami i obchodami. Zapoczątkowano też tworzenie tematycznych ka-talozków. Biblioteka brała udział w ogłaszanych konkursach, przykładowo w turnieju geograficznym dla dzieci starszych p. n.: „Jedziemy w świat”.

Działania te jednak w większości oparte były nadal o literaturę piękną, zas na uboczu ciągle pozostawała literatura popularnonaukowa. Dopiero rok 1961 stanowiąc jakiś wyraźny przełom w tej dziedzinie. Obchodzony był bowiem pod hasłem „Wiedza pomaga w życiu”. W związku z tym w bibliotece notuje się nasilenie różnego rodzaju imprez cyklicznych, jak np. zgaduj-zgadula „Co wiesz o Opolszczyźnie”, odczyty, pogadanki — wszystko w oparciu właśnie o literaturę niebeletrystyczną.

Czytelnia biblioteki stawała się głównym ośrodkiem życia kulturalno-oświatowego wsi.

Kolejną, bardzo znaczącą zmianą w historii biblioteki był wprowadzony w r. 1963 wolny dostęp do półek.

Pociągnęło to za sobą przygotowanie lepszej, bardziej funkcjonalnej informacji o posiadanych zbiorach. W trosce o ułatwienie czytelnikowi dotarcia do żądanej książki, zadbano o pełny opis księgozbioru, założono również katalog tytułowy literatury dziecięcej, katalog działowy zaś podzielono na poziomy wg stopnia trudności. Zapoczątkowana została kartoteka osobowa pn. „Sylwetki pisarzy współczesnych” i kartoteka zagadnieniowa — hasłem „kwiaciarstwo”.

Rozszerzał się stopniowo zakres oddziaływania biblioteki.

Specjalną sferę zagadnień, jak najściślej odnoszących się do funkcji typowych dla współczesnych bibliotek, stanowić zaczęła służba informacyjno-bibliograficzna. Udokumentowaniem tego stało się również założenie w r. 1964 zeszytu kwerend. Rozwiązano ich do końca roku 7.

Kontynuacją prac w tym kierunku było wydzielenie księgozbioru podręcznego i opracowanie jego katalogu. W dalszej kolejności podzielono literaturę piękną na poszczególne narodowości.

W kolejnych latach biblioteka sukcesywnie poszerzała i wzbogacała swoją działalność.

Uatrakcyjniono organizowane wieczory baśni, łącząc je z wyświetlaniem przeźroczy. Włączano się do obchodów DOKiP, Dni Książki Rolniczej, Dni

Książki Technicznej. Wzmocniono propagandę książki społeczno-politycznej pod hasłem „Człowiek-Świat-Polityka”. prowadzono Uniwersytety Powszechne, organizowano prelekcje, łącząc je z kierowanymi dyskusjami.

Przygotowywano i przeprowadzano z młodzieżą lekcje biblioteczne na różnorodne tematy, przyjmowano wycieczki dzieci młodszych.

Biblioteka przychodziła też z pomocą starszej młodzieży uczącej się, lub studiującej i czytelnikom doksztalcającym się, prowadząc wypożyczanie międzybiblioteczne, jak również wzbogacając prowadzone już kartoteki (zagadnieniową i osobową) oraz tworząc nowe (np. regionalną). Zorganizowano też dział literatury regionalnej w celu jej lepszego i pełniejszego wykorzystania.

Prawie nieprzerwanie organizowane były spotkania autorskie z pisarzami, redaktorami, ludźmi zasłużonymi dla kraju, kombatantami II wojny światowej. Przygotowywano literackie montaże słowno-muzyczne z okazji świąt i obchodów. Biblioteka brała udział prawie we wszystkich konkursach czytelniczych i współzawodnictwach, zarówno lokalnych jak i wojewódzkich czy ogólnokrajowych. Poprzez udział w nich podnoszono sukcesywnie stan czytelnictwa w gminie jak również poziom świadczonych usług. W ramach konkursu zorganizowano też np. wzorowy warsztat pracy czytelnictwa dziecięcego, klasyfikując literaturę dziecięcą wg działów rzeczowych i tworząc odpowiednie katalogi.

Biblioteka coraz bardziej wychodziła na zewnątrz. Nawiązywała współpracę z organizacjami i instytucjami w gminie. Poprzez sporządzanie i rozprowadzanie tematycznych zestawów bibliograficznych i urządzenie wystawek książkowych na zewnątrz biblioteki, docierała do różnych grup społecznych i zawodowych, eksponując posiadaną literaturę i propagując swoje usługi.

Rozwój i bogacenie się funkcji bibliografii w ostatnich latach stanowi jedną z cech charakterystycznych naszej epoki. Narastanie tych funkcji w samej bibliotece zostało przyjęte bez specjalnych kłopotów, a przez społeczeństwo zaakceptowane.

W wyniku zaś swojego rozwoju służba informacyjno-bibliograficzna stała się w znacznej mierze domeną działalności biblioteki.

Publiczna biblioteka wiejska przeszła na inny, wyższy poziom obsługi, określony między innymi wyższymi kwalifikacjami czytelników. To zaś ma zdecydowany wpływ na odmiennosć metodyki pracy z czytelnikiem oraz na treść dydaktycznych zabiegów biblioteki, jak również sprawia, że stopniowo z każdym rokiem ubywa po parę procent ludzi, którzy po wyjściu ze szkoły ani nie chcą, ani nie umieją stawiać bibliotekom wymagań w zakresie usług, jakie one im dawać potrafią i powinny.

Przystawienie to bardzo korzystnie rzutuje na wyniki pracy bibliotek. Przykładem mogą posłużyć dane statystyczne, będące wymiernym efektem pracy, osiągnięte przez bibliotekę w Pietrowicach Wielkich na koniec roku 1974.

Przedstawiają się one następująco (biblioteka wraz z 3 punktami bibl.):

- Ilość czytelników — 1.169
- Ilość wypożyczeń ogółem — 21.316
w tym wypożyczeń literatury popularnonaukowej — 4.838
- Osiągnięty wskaźnik czytelnictwa w stosunku do ilości mieszkańców — 29,4 ‰
- Liczba udzielonych kwerend — 338
- Liczba tomów na koniec roku — 10.167
— w tym literatury popularnonaukowej — 32 ‰

Kwota wydatkowana na zakup książek w ciągu roku wyniosła 25.646 zł. na zakup czasopism 4.570 zł.

Biblioteka w roku 1974 przeniosła się z ciasnego pomieszczenia w Domu Kultury do ładnego lokalu po GRN. Funkcjonalne i estetycznie urządzone wnętrza mieszczą wypożyczalnię dla dorosłych, wypożyczalnię dla dzieci, czytelnię i pokój opracowania. Sprawne przeprowadzenie adaptacji pomieszczeń i ich urządzenie, jak również wypracowanie takich wyników jest zasługą przede wszystkim kierownika biblioteki Ob. Róży Palety, pracującej w tej bibliotece nieprzerwanie od 1953 roku i wykazującej się maksymalną troską o sprawy biblioteczne oraz dużym zaangażowaniem społecznym. Bibliotekarka zyskała sobie znaczny autorytet w swoim środowisku. Jest radną i przewodniczy Komisji Kultury i Oświaty w gminie.

Z tego powodu wzrosła również znacznie ranga tej biblioteki w środowisku. Poszerzył się, wzbogacił i przekształcił zakres jej oddziaływania. Ogólnym przemianom uległa też przez to funkcja biblioteki wiejskiej.

Uwidaczniają to również wyraźnie prowadzone obserwacje i analizy działalności biblioteki jak i potrzeb środowiska, które jednocześnie przyczynić się mogą do jeszcze większego zmniejszenia dystansu dzielącego wydedukowany obraz postulowanej funkcji biblioteki od funkcji realnie przez nią pełnionej.

Pod koniec roku 1974 w Gminnej Bibliotece Publicznej w Pietrowicach zatrudniono drugą osobę na pełnym etacie. Biblioteka przygotowana została do nadania jej statutu i pełnienia przez nią funkcji biblioteki gminnej, a tym samym do dalszych przemian w profilu jej działania, zgodnych z ogólną tendencją tworzenia na szczeblu gmin prężnych ośrodków również w dziedzinie kultury.

Pracownicy Bibliotek Publicznych Opolszczyzny

W całym kraju jest około 40 tys. bibliotekarzy. Na Opolszczyźnie biblioteki wszystkich sieci zatrudniają chyba jakieś 2 tys. pracowników. Czwartą część tej liczby stanowią bibliotekarze pracujący w bibliotekach publicznych naszego województwa.

Na początku bieżącego roku w bibliotekach publicznych na Ziemi Opolskiej pracowało dokładnie 560 bibliotekarzy. Co wiemy o tej liczącej ponad pół tysiąca grupie ludzi złączonych wspólną płaszczyzną zawodową, a zróżnicowanych wiekiem i wykształceniem, doświadczeniem zawodowym i stanowiskiem, zaangażowaniem w pracy, umiejętnościami, stopniem organizacyjnym biblioteki?

Jaka jest pełna, całościowa ocena obecnie pracującej kadry bibliotekarskiej? Trudno odpowiedzieć na te pytania. A czy w ogóle jest możliwe oszacowanie, ogarniające całość spraw i problemów, które ośmieliłem się poddać tu drobnym roztrząsaniom? **Mało**, bardzo mało wiemy o ludziach uprawiających fach bibliotekarski. Refleksja naukowa nad zawodem bibliotekarskim współcześnie właściwie nie istnieje. W skali ogólnopolskiej, o ile się nie mylę, badań naukowych nad zawodem bibliotekarskim nie prowadzi się nawet pod kątem użyteczności praktycznej. Współczesny bibliotekarz opolski też nie stał się jeszcze przedmiotem gruntowniejszej penetracji badawczo-naukowej. A i problem modelu zawodu bibliotekarza daleki jest jeszcze od wyraźnego zarysu. Skazani więc jesteśmy na własne daleki jest jeszcze od uogólnienia, których wartość jest nikła i względna.

Zacznijmy przeto od kwalifikacji. Wykształcenie ogólne i zawodowe dzisiejszej kadry bibliotek publicznych Opolszczyzny w ujęciu statystycznym przedstawia się tak :

Przygotowanie zawodowe	Pełnozatrudnionych		Niepełnozatrudnionych	
	Ogółem	w tym na wsi	Ogółem	w tym na wsi
Z wykształceniem wyższym	20	1	3	1
w tym z bibliotekarskim	11	—	—	—
Po studium bibliotekarskim	52	4	1	—
Z wykształceniem średnim	188	51	113	74
w tym z bibliotekarskim	112	14	7	4
Z wykształceniem podstawowym	92	69	91	76

Te dane liczbowe zaświadczenia, że poziom kwalifikacji naszych bibliotekarzy jest niski i kadra ta w swej zasadniczej większości nie odpowiada potrzebom teraźniejszości.

Niedostatek bibliotekarzy kwalifikowanych odczuwają biblioteki publiczne Opolszczyzny od początku swych dziejów. Nieznaczny ledwie, choć co roku, widoczny wzrost liczby kwalifikowanych bibliotekarzy nigdy u nas nie dotrzymywał kroku nadziejom i potrzebom. Żółwie tempo zmian na lepsze w tym zakresie ilustruje następujące zestawienie.¹⁾

Rodzaj wykształcenia	L a t a	
	1965	1974
Wyższe bibliotekarskie	1,5 %	1,9 %
Wyższe	1,6 %	2,3 %
Średnie bibliotekarskie	19,0 %	30,7 %
Średnie	31,8 %	32,5 %
Podstawowe	46,1 %	32,6 %

Bilans obecnych potrzeb kadrowych łatwo sobie wyobrazić, gdy się weźmie pod uwagę to, że dziś od kierownika biblioteki gminnej wymaga się wykształcenia wyższego. I fakt wręcz paradoksalny: ta słaba pod względem kwalifikacji ogólnych i zawodowych kadra uzyskała w ostatnich latach wspaniałe wyniki pracy. Biblioteki publiczne Opolszczyzny szczącą się dziś II miejscem w Polsce pod względem liczby czytelników w stosunku do liczby mieszkańców.

Fenomen ów odważam się tu tylko odnotować, a nie wyjaśnić. Można więc powiedzieć, że mamy w naszych bibliotekach ludzi pracujących rzetelnie, sumiennie i ofiarnie.

Bibliotekarze bibliotek publicznych Opolszczyzny nie wykazują stabilności zawodowej. Tylko grupa bibliotekarzy posiadających ponad dziesięcioletnie doświadczenia zawodowe zasiedziała się w naszych bibliotekach. Nie dysponując statystycznym ujęciem stażu pracy bibliotekarzy z roku 1974, lecz dane porównawcze z lat 1965 i 1971 są również pod tym względem wymowne :²⁾

Staż pracy	L a t a	
	1965	1971
do 3 lat pracy	41,1 %	32,2 %
do 5 lat pracy	19,8 %	17,2 %
do 10 lat pracy	28,5 %	26,6 %
ponad 10 lat pracy	10,6 %	24,0 %

Ruch kadrowy w naszych bibliotekach w ostatnim okresie był niepokojąco duży. W latach 1971 — 1973 na przykład w bibliotekach publicznych województwa opolskiego zanotowano w sumie 269 zmian personalnych. Różnorakie są przyczyny tego fatalnego zjawiska, które występuje właściwie na przestrzeni całego trzydziestolecia. Regulacja płac, przeprowadzona we wrześniu ubiegłego roku znacznie zahamowała nadmierny ruch kadrowy i chyba w dalszym ciągu będzie go powstrzymywała.

Bibliotekarze bibliotek publicznych w województwie opolskim to ludzie przeważnie młodzi, w sile wieku.

W połowie 1971 roku przeprowadzony był sondaż, w wyniku którego ustalono, że spośród 512 podówczas zatrudnionych u nas w bibliotekach publicznych bibliotekarzy większość stanowią ludzie do lat 40.

Szczegółowe wyniki tego sondażu wyglądały następująco :

W i e k	Liczba bibliotekarzy
do lat 20	34
do lat 30	172
do lat 40	191
do lat 50	75
do lat 60	26
ponad 60 lat	14

Sądze, że i dziś wśród naszych bibliotekarzy przeważają ludzie do lat 40. Młodych coraz więcej przybywa, a stara gwardia powoli się wykrusza.

Wśród bibliotekarzy zdecydowaną większość stanowią kobiety. W 1971 r. niecałe 7% ogółu pracowników bibliotek publicznych w naszym województwie stanowili mężczyźni. Dziś jest chyba podobnie. Są biblioteki, ba, nawet

całe powiaty (np. powiat niemodliński), gdzie nie znajduje się ani jednego mężczyzny wśród pracowników bibliotecznych. Tak więc współcześnie bibliotekarstwo publiczne Opolszczyzny stoi pracą kobiet.

Bibliotekarze Opolszczyzny (choć po powyższym stwierdzeniu należałoby, wbrew utartemu zwyczajowi, mówić raczej: bibliotekarki) działają również w partiach i organizacjach politycznych.

Dwadzieścia osób pełni funkcję radnych.

Oto jak wyglądają szczegółowe dane statystyczne przynależności partyjnej obecnie pracujących bibliotekarzy:

— do PZPR	należy	79	bibliotekarzy
— do ZSL	„	44	„
— do SD	„	16	„
-- do ZMS	„	22	„
— do ZSMW	„	38	„

Mamy więc 139 bibliotekarzy należących do partii politycznych i 60 — do organizacji młodzieżowych.

Rzetelna i ofiarna praca bibliotekarzy Ziemi Opolskiej znalazła społeczny szacunek i uznanie władz wojewódzkich i państwowych. Około 60 pracowników bibliotek publicznych posiada odznaczenia, medale i odznaki, a mianowicie:

- a) Krzyż Kawalerski posiadają 3 osoby
  - b) Złoty Krzyż Zasługi posiadają 2 osoby
  - c) Srebrny Krzyż Zasługi posiada 5 osób
  - d) Brązowy Krzyż Zasługi posiada 6 osób
  - e) Odznakę Zasłużony Działacz Kultury posiada 20 osób
  - f) Odznakę Zasłużonemu Opolszczyźnie posiadają 22 osoby
  - g) Medal Trzydziestolecia posiadają 2 osoby
  - h) Medal za zasługi dla miasta Opola posiada 1 osoba
  - i) Odznakę 30-lecia PPR posiada 1 osoba
  - j) Odznakę Zasłużony Działacz Związków Zawodowych posiada 1 osoba.
- Z tych 63 różnego rodzaju odznaczeń 25 posiadają bibliotekarze WiMBP w Opolu, a 38 pracownicy bibliotek terenowych. Taka jest współczesna „rzeczywistość kadrowa” w bibliotekach publicznych w województwie opolskim.

Stan liczbowy i jakościowy teraźniejszej kadry bibliotekarskiej jest wynikiem procesów i zjawisk, które w ciągu trzydziestolecia przebiegały często bądź to żywiołowo i bez kontroli, bądź też stanowiły część składową zwanej polityki kadrowej. Owa polityka kadrowa w bibliotekach publicznych w przeszłość sprowadzała się bardzo często do zamiarów i usiłowań i większych sukcesów w tej dziedzinie biblioteki nie odnotowały. Co wcale

nie znaczy, że problemy kadrowe traktowano kiedyś po macoszemu. Wprost przeciwnie, sprawy kadry były przedmiotem specjalnej troski i nigdy nie należały do spraw marginalnych.

Rzecz w tym, że biblioteki miały kiedyś niewielkie, a placówki wiejskie wręcz znikome, możliwości wpływu na werbowanie, dobór i stabilizację zawodową pracowników.

Rzucmy jednak okiem na niektóre wycinki z historii bibliotekarzy opolskich. Nie idzie mi o rekapitulowanie szczegółowych dziejów naszej kadry, które w ramach ćwierćwiecza ujął i zanalizował dr Czesław Wywrzynał w znanej nam wszystkim pracy o publicznych bibliotekach powszechnych województwa opolskiego. Widzę jednak sens w przypomnieniu pewnych zjawisk i procesów wyznaczających przebytą drogę, a które wymykają się bezdusznym i suchym ujęciom statystycznym.

Pierwszymi bibliotekarzami na wolnej Opolszczyźnie byli właściciele prywatnych bibliotek, którzy odpłatnie wypożyczali książki już latem 1945 roku.³⁾ Brakuje jednak szczegółów dotyczących owego pierwszego etapu dziejów opolskich bibliotekarzy. Nieco później, po ukazaniu się w 1946 r. dekretu o bibliotekach, kiedy już ruszyły biblioteki państwowe, bibliotekarskiej pracy podjęli się nauczyciele. Oni, oczywiście obok ludzi spoza tej profesji, byli pierwszymi organizatorami i pracownikami bibliotek publicznych na Opolszczyźnie. Nauczyciele zostali najczęściej oddelegowani przez władze oświatowe do pracy w bibliotekach, co nie było trudne, gdyż do 1951 roku biblioteki publiczne podlegały reserwowi oświaty.⁴⁾ Z chwilą podporządkowania bibliotek publicznych Ministerstwu Kultury i Sztuki sporo pedagogów wróciło do pracy w szkołach. Przyniosło to w efekcie kryzys kadrowy w bibliotekach publicznych Ziemi Opolskiej i od tego czasu placówki nasze dostały swoistej zadyszki, która w stanie podleczonej trwa do dnia dzisiejszego. Nowi bibliotekarze nie mieli żadnego przygotowania do pracy oświatowej, legitymowali się często niepełnym wykształceniem podstawowym, poziom umysłowy niektórych był przerażająco niski. Jeszcze w latach sześćdziesiątych mieliśmy takich bibliotekarzy wiejskich, którzy nie potrafili wskazać na mapie Bałtyku czy wymienić części trylogii H. Sienkiewicza. Przed paru laty w czasie wizytacji wiejskiej biblioteki odkryto zeszyt z zapisem 3 rodzajów kwerend:

męskie (kiedy informację otrzymywał chłopiec lub mężczyzna), żeńskie (to dla dziewcząt i kobiet) i nijakie (ta rubryka była pusta, jako że nie zgłosił się po informację osobnik nijakiej płci). Bibliotekarzy o takim poziomie umysłowym spotykało się najczęściej na wsi, a więc tam, gdzie pracownik biblioteki powinien robić wszystko sam: wypożyczać książki, organizować odczyty, prowadzić służbę informacyjno-bibliograficzną, udzielać porad czytelnikom, prowadzić lekcje biblioteczne itp. Bardzo niski był poziom pracy bibliotek prowadzonych przez taką kadrę. Tacy bibliotekarze grzebałi prestiż i autorytet biblioteki w środowisku. Zdawano sobie z tego sprawę. Próbowano różnymi sposobami ten nabrzmiały problem rozwiązać. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu czuła się najtardziej zażenowana takim

poziomem pracowników licznych bibliotek terenowych, toteż ona podejmowała najwięcej działań i starań, aby sytuację zmienić na lepsze.

Przed wszystkim postarano się o zorganizowanie systemu wszelkiego rodzaju szkoleń, kursów i seminariów. W ciągu 30 lat wiele zrobiono, aby bibliotekarzom zabezpieczyć dostateczny i stały dopływ wiedzy praktycznej i teoretycznej z zakresu bibliotekarstwa oraz treści kulturalnych, umysłowych i politycznych. Imponujące są liczby obrazujące ilość szkoleń. Szkoleniom nadano rygor szkolny (i dla większego splendoru nazwy wzięte z dydaktyki szkół wyższych — seminaria, kolokwia).

Rozbudowano instruktaż: instruktorzy z WiMBP rocznie kilkaset razy wyjeżdżali do bibliotek stopnia powiatowego, instruktorzy PiMBP i PBP jeździli setki razy w roku do bibliotek wiejskich i małomiejskich.

Była to praca ogromna i mozolna.

Od 1968 r. ruszyło kształcenie bibliotekarzy w POKKB, którego filię otwarto w Opolu. 194 pracowników bibliotek (nie tylko publicznych) zdobyło tu kwalifikacje zawodowe. W tych ogromnych wysiłkach jednym towarzyszyło złudne przekonanie, że kwalifikacje ludzi działają automatycznie i ułatwiają wszystko wbrew regułom rynku pracy, drugim, szczerze zakochanym w zawodzie — przeświadczenie o drzemającej duszy siłaczki w każdym bibliotekarzu. I o to do ludzi sterujących sprawami szkoleń i kadry nie można mieć pretensji.

Ciężkie warunki pracy, kiepskie pomieszczenia biblioteczne, marny grosz, chałupnicza, bo wcale nie zmechanizowana praca techniczna w bibliotekach odstręczały ludzi od zawodu. Licznym bibliotekarkom łączenie domowej hańdówki z pracą zawodową przychodziło bardzo ciężko. Ileż trzeba siły, hartu i wyrzeczeń, żeby sprostać zadaniom w domu i w bibliotece.

Toteż zmęczenie zmogło nie jedną, a wraz z wyczerpaniem ubywało zapału, operatywności i — co gorsze — tak skromnego zapasu praktycznej wiedzy i umiejętności. Jakież napięcia musi przecież wywoływać świadomość, że sił zbrakło do tego, żeby z siebie dawać i do tego „aby brać i wchianiać, wzbogacać się i odświeżać”. Wiejskie bibliotekarki zepchnięte przez domową hańdówkę na tory biernego wykonywania pracy zawodowej w bibliotece myślały o dzieciach i domu, a przy uwijaniu się na polu lub koło gospodarstwa — o spadku liczby czytelników albo wypożyczeń.

I tak co roku odchodziło 50 a nawet 70 bibliotekarzy. I co roku okazywało się, że łatwiej jest bibliotekarza wyuczyć niż w pracy bibliotecznej go zatrzymać.

Były to straty wielkie.

No ale klęski na całym froncie nie było. Sfeminizowanie zawodu bibliotekarskiego na Opolszczyźnie też w ostatecznym rachunku nie spowodowało porażki. Bo biblioteki publiczne Ziemi Opolskiej pracą kobiet stały i stoją. Zresztą z powodu nadmiernego odpływu ludzi z zawodu nie tragizowano.

Równocześnie bowiem z doskonaleniem i szkoleniem zawodowym przeprowadzono weryfikację pracowników bibliotek publicznych.

Historia bibliotek publicznych Opolszczyzny zna 3 weryfikacje bibliotekarzy. Pierwsza miała miejsce w końcu 1959 roku. Przesadni optymiści spodziewali się, że w ciągu bardzo krótkiego czasu biblioteki pozbędą się pracowników merytorycznych posiadających wykształcenie podstawowe. Rychło te nadzieje rozwiały się, ale sprawy nie poniechano.

Wydział Kultury dawnego PWRN wspólnie z WiMBP w Opolu opracował „Plan uzupełnienia wykształcenia zawodowego i ogólnego przez pracowników bibliotek publicznych w woj. opolskim na lata 1962-1963”.

Dokument ten zawierał szczegółowe postanowienia w zakresie :

1. uzupełnienia wykształcenia ogólnego 2. uzupełnienia wykształcenia fachowego 3. praktyk wstępnych 4. praktyk doskonalących. Groźnie brzmiał 3 punkt I rozdziału owego planu :

„Wobec osób, które bez uzasadnionych przyczyn nie podjęły nauki w szkole średniej, będą stosowane sankcje aż do zwolnienia z pracy włącznie”.

Gdy rozpoczęła się trzecia z kolei weryfikacja kadry bibliotecznej na Opolszczyźnie, 42,3 % bibliotekarzy posiadało tylko wykształcenie podstawowe. Ustalenia tej ostatniej weryfikacji, przeprowadzonej w połowie roku 1972 były następujące :

- a) do uzupełnienia wykształcenia ogólnego zobowiązano 133 bibliotekarzy
- b) do uzupełnienia wykształcenia fachowego zobowiązano 67 bibliotekarzy
- c) do wymiany przeznaczono 52 bibliotekarzy
- d) w zawodzie pozostać miało bez zastrzeżeń 187 bibliotekaszy

Do końca 1972 r. odeszło z zawodu ponad 70 pracowników, ale w tej liczbie byli również bibliotekarze kwalifikowani oraz ci, którym dano szansę uzupełnienia wykształcenia. Na ich miejsce przyjęto innych, często również nie posiadających wykształcenia średniego.

W sumie do połowy 1974 r. wymieniono zaledwie 63 % pracowników przeznaczonych do odejścia z zawodu, a tylko 42 % bibliotekarzy zobowiązanych do uzupełnienia wykształcenia podjęło naukę. Nawet ci, co zawsze z zapałem chętnie myśleli o nauce i nie zabrali się do niej. W połowie 1974 r. mieliśmy 192 bibliotekarzy z wykształceniem podstawowym, czyli tylko o 29 mniej niż w końcu 1971 roku, a w powiatach kluczborskim i raciborskim (a nawet w WiMBP!) liczba bibliotekarzy bez średniego wykształcenia nawet wzrosła.

W każdej z 3 weryfikacji stosowano jako zasadnicze kryterium formalne, gdyż brano pod uwagę wykształcenie ogólne i zawodowe, czyli czynniki urzędowo kwalifikujące do wykonywania zawodu. Weryfikacja według zasad biorących pod uwagę predyspozycje organizacyjne czy psychologiczne, potrzebne, konieczne i niezbędne w zawodzie bibliotekarskim jest luksusem, na który jeszcze długo nie będziemy mogli sobie pozwolić.

W ostatnich latach trudności kadrowe, znaczny niedostatek kwalifikowanych bibliotekarzy w bibliotekach publicznych Opolszczyzny zdołały władze do podjęcia odważnych postanowień.

U podstaw śmiałej decyzji o utworzeniu w Opolu Państwowego Studium Kulturalno-Oświatowego i Bibliotekarskiego leżała znajdująca pokrycie w faktach opinia, że:

*„Aktualnie pracujący w województwie opolskim bibliotekarze na skutek braku w przygotowaniu zawodowym i wykształceniu ogólnym nie są partnerami dla inteligencji wiejskiej (nauczycieli, lekarzy, agronomów, zootechników itp.), to samo dotyczy pracowników domów kultury oraz zakładowych lub środowiskowych placówek k-o w odniesieniu do inteligencji technicznej. I właśnie w tym tkwi główna przyczyna ograniczenia działalności i spodku prestiżu placówki kulturalno-oświatowej w środowisku”.*⁵⁾

We wrześniu 1971 r. w PSKOiB w Opolu rozpoczęli naukę systemem stacjonarnym słuchacze na dwu wydziałach: kulturalno-oświatowym i bibliotekarskim. Od lutego 1972 r. uruchomiono Studium Zaoczne, w którym nauka trwa o jedno półrocze dłużej niż na studium stacjonarnym i rozłożona jest na 5 semestrów. W czerwcu 1973 r. ze Studium wyszła nieliczna, bo 16-osobowa grupa pierwszych absolwentów stacjonarnego wydziału bibliotekarskiego, ale rok 1974 był już bogatszy — 18 kwalifikowanych bibliotekarzy opuściło wydział stacjonarny, a 21 — zaoczny.

Na początku bieżącego roku z dyplomem bibliotekarskim w kieszeni wyszło 23 absolwentów z wydziału zaocznego, a w czerwcu do 78-osobowej grupy absolwentów dołączy jeszcze około 30 osób.

Rychło więc PSKOiB w Opolu wypuści setnego absolwenta wydziału bibliotekarskiego. Tylko część absolwentów PSKOiB w Opolu trafia do pracy w bibliotekach naszego województwa. Część podejmuje pracę na swoim terenie (sporo słuchaczy pochodzi z innych regionów Polski), niektórzy podejmują studia wyższe. W 1971 roku w bibliotekach publicznych Opolszczyzny pracowało w sumie 11 osób po studium bibliotekarskim, a w 1974 r. pracowników takich było już 53. Jeszcze sporo absolwentów PSKOiB w Opolu zasili szeregi bibliotekarzy w bibliotekach publicznych Śląska Opolskiego. Ale oto znowu poprzeczkę podniesiono w górę: kierownik biblioteki gminnej winien posiadać wyższe wykształcenie.

Czy szybko zgłoszą się do naszych bibliotek gminnych właściciele uniwersyteckich dyplomów? W Polsce brakuje około 10 tysięcy bibliotekarzy, na których czeka praca w bibliotekach różnych sieci i typów.

Jaka oschłość w tym co się napisało!

Przecież pracować w bibliotece to znaczy krzewić oświatę, popularyzować wiedzę, propagować czytelnictwo, upowszechniać książkę.

A ileż te działania wymagają zachodu, zabiegów i starania.

Jakże często towarzyszy im ofiarny trud i ogromny wysiłek, wytrwała harówka i niezmordowana gorliwość, upór w zwalczaniu przeciwności i pełen ognia umysł.

I w poświęceniu często gęsto niedouczeni amatorzy i dyletanci górowali za-rem i zapalem nad wysoko kwalifikowanymi profesjonalami, którym albo szybko minął nietrwały zapal, albo zbrakło werwy czy dziarskości. Dlaczego nie czapką do ziemi przed dziesiątkami a może setkami tych, co to pieszo, na furkach lub rowerami ciągnęli z pakietami książek po zaśnieżonych leśnych duktach i nadodrzańskich grząskich ścieżkach? Ale czy takiemu uszanowaniu koniecznie muszą służyć dopiero jubileusze?

Przypisy :

- 1) Procentowe dane z roku 1965 wzięłem z pracy: Wawrzyniak Cz., Publiczne biblioteki powszechnie na Śląsku Opolskim 1945-1965, Wrocław - Warszawa 1974.
  - 2) Procentowe dane z 1965 r. wzięłem również z pracy Cz. Wawrzyniaka.
  - 3) Zob.: Sękowski R. Biblioteki publiczne Ziemi Opolskiej w 25-leciu PRL, Opole 1969
  - 4) Podobnie jak w przypisie pod nrem 3.
  - 5) Klimczyk J. Państwowe Studium Kulturalno-Oświatowe i Bibliotekarskie w Opolu („Pomagamy sobie w pracy” nr 1/1972, s. 26).
-

Wykaz pracowników bibliotek publicznych woj. opolskiego (stan na dzień 31 marca 1975 r.)

BRZEG PiMBP

1. **Irena Bilowicka** — kierownik filii nr 3
2. **Janina Boruta** — kierownik filii nr 5
3. **Alicja Bujak** — pracownik działu opracowania
4. **Anna Chudziakiewicz** — pracownik działu udostępnienia
(Brązowy Krzyż Zasługi, Zasłużony Działacz Kultury)
5. **Alfreda Fidrysiak** — kierownik filii nr 4
6. **Maria Kantor** — kierownik filii nr 7
7. **Stefania Kenar** — kierownik działu udostępnienia
8. **Danuta Klin** — kierownik działu instrukcyjno-metodycznego
9. **Krystyna Kogut** — instruktor
10. **Alicja Kołt** — pracownik działu opracowania
11. **Barbara Konopacka** — kierownik filii nr 8
12. **Anna Kuzior** — pracownik działu informacyjno-bibliograficznego
13. **Zofia Medyk** — kierownik filii nr 2
14. **Maria Mochniak** — kierownik filii nr 1
15. **Aniela Moszowska** — zastępca dyrektora PiMBP
(Srebrny Krzyż Zasługi, Zasłużony Działacz Kultury, Zasłużonemu Opol-
szczyźnie)
16. **Janina Rozmus** — kierownik filii nr 9
17. **Janina Specht** — pracownik działu udostępnienia
18. **Krystyna Strasser** — dyrektor PiMBP
(Srebrny Krzyż Zasługi, Zasłużony Działacz Kultury, Zasłużonemu Opol-
szczyźnie)
19. **Jadwiga Szulc** — kierownik filii nr 1
20. **Lucyna Szymula** — pracownik oddziału dla dzieci

21. **Anna Techmańska** — kierownik działu opracowania
22. **Elżbieta Tracz** — pracownik działu udostępnienia
23. **Ewa Truss** — instruktor
24. **Jadwiga Więcek** — pracownik działu udostępnienia
25. **Wanda Wierzbicka** — kierownik oddziału dla dzieci
26. **Eliza Żmijan** — instruktor
27. **Jadwiga Żmitrowicz** — pracownik działu opracowania

BRZEG — POWIAT

1. **Mirosława Bernacka** — kierownik filii GBP Olszanka w Michałowic
2. **Maria Czarna** — kierownik filii GBP Pisarzowice w Kościerzycach
3. **Antonina Diakowska** — kierownik filii GBP Karłowice w Stobrawie
4. **Lucyna Fojter** — kierownik filii GBP Pisarzowice w Dobrzyniu
5. **Maria Foryś** — kierownik filii GBP Karłowice w Mąkoszycach
6. **Mariaanna Grusza** — pracownik oddziału dla dzieci MBP w Lewinie Brzeskim
7. **Danuta Husiatyńska** — kierownik GBP w Łosiowie
8. **Krystyna Jakubowska** — kierownik filii GBP Łosiów w Strzelnikach
9. **Barbara Macek** — kierownik GBP gminy Brzeg w Lipkach
10. **Zdzisława Mackiewicz** — kierownik filii GBP gminy Brzeg w Łukowicach Brzeskich
11. **Helena Marezuk** — kierownik filii GBP Olszanka w Czeskiej Wsi
12. **Krystyna Maruda** — kierownik filii GBP Pisarzowice w Czepielowicach
13. **Wiesława Niźnik** — kierownik GBP w Karłowicach
14. **Zofia Rydz** — kierownik MBP w Lewinie Brzeskim
15. **Anna Sitak** — kierownik GBP Pisarzowice z siedzibą w Lubszy
16. **Janina Trzyszka** — kierownik GBP w Olszance
17. **Stefan Witkowski** — kierownik filii GBP Olszanka w Przylesiu
18. **Kazimiera Wojtkowiak** — pracownik udostępnienia w MBP w Lewinie Brzeskim

GLEUBCZYCE PiMBP

1. **Czesława Bykova** — pracownik działu udostępnienia
2. **Agnieszka Bykowska** — pracownik działu udostępnienia

3. **Barbara Gilewicz** — instruktor
4. **Maria Kolowca** — pracownik administracji
5. **Leokadia Liphardt** — pracownik oddziału dla dzieci
6. **Maria Łukasiewicz** — kierownik działu instrukcyjno-metodycznego
7. **Mieczysław Mielnik** — dyrektor PiMBP
8. **Maria Ryskiewicz** — instruktor
9. **Zofia Świerk** — kierownik działu opracowania
10. **Domicela Włochowicz** — kierownik oddziału dla dzieci

GLUBCZYCE — POWIAT

1. **Józefa Chodyncka** — kierownik filii BPMiG Kietrz w Dzierżysławiu
2. **Helena Gilewicz** — kierownik filii GBP Lisieście w Szonowie
3. **Władysława Gruszka** — kierownik filii BPMiG Baborów w Sułkowie
4. **Anna Józwiżyn** — kierownik filii GBP Branice w Bliszczycach
5. **Erika Juraszek** — kierownik BPMiG Kietrz
6. **Aniela Kondracka** — kierownik filii GBP gminy Głubczyce w Zubrzycach
7. **Bronisława Konysz** — kierownik filii BPMiG Kietrz w Pilszczu
8. **Maria Lenartowicz** — kierownik filii GBP gminy Głubczyce w Bogdanowicach
9. **Danuta Modrzewska** — kierownik GBP w Lisieścicach
10. **Maria Parucha** — kierownik filii GBP gminy Głubczyce w Dobieszowie
11. **Jadwiga Rozłucka** — kierownik filii GBP Branice w Wysokiej
12. **Jan Ryćkowski** — kierownik filii GBP Branice w Wechowicach
13. **Elżbieta Seniów** — kierownik filii GBP gminy Głubczyce w Gołuszowicach
14. **Helena Sidor** — kierownik filii BPMiG Kietrz w Nasiedlu
15. **Krystyna Smoleń** — kierownik filii GBP Lisieście w Kazimierzu
16. **Genowefa Teodorowicz** — kierownik GBP w Branicach
17. **Teresa Waliduda** — kierownik filii BPMiG Baborów w Suchej Psinie
18. **Stanisława Warunek** — kierownik BPMiG Baborów
19. **Janina Zapotoczna** — kierownik filii GBP Branice we Włodzietlinie
(Zasłużony Działacz Kultury)
20. **Bronisława Zawadzka** — kierownik filii GBP Lisieście w Ściborzycach
Małych
21. **Czesław Ziółkiewski** — kierownik filii BPMiG Kietrz w Nowej Cerekwii

GRODKÓW PiMBP

1. **Zofia Bobrek** — pracownik działu udostępnienia
2. **Aniela Hałaczek** — dyrektor PiMBP
3. **Maria Klonowska** — instruktor
4. **Daniela Koenigsberg** — instruktor
5. **Jadwiga Pietruczuk** — kierownik oddziału dla dzieci
6. **Jolanta Telecka** — pracownik działu udostępnienia
7. **Janina Wasilowska** — pracownik opracowania

GRODKÓW — POWIAT

1. **Alfreda Dańko** — kierownik filii BPMiG Otmuchów w Wójcicach
2. **Katarzyna Fujarczuk** — kierownik GBP w Kamienniku
3. **Władysław Gal** — kierownik filii GBP Kamiennik w Szklarach
4. **Irena Gągalska** — kierownik filii GBP gminy Grodków w Kopicach
5. **Janina Grabowiecka** — kierownik filii GBP gminy Grodków w Gnojnjej
6. **Zofia Humeniuk** — kierownik BPMiG Otmuchów
7. **Krystyna Hutman** — kierownik GBP w Jędzejowie
8. **Małgorzata Kowalczyk** — kierownik filii BPMiG Otmuchów w Grądach
9. **Kazimiera Kewalów** — kierownik filii GBP gminy Grodków w Kolnicy
10. **Kazimiera Łabys** — kierownik filii GBP Kamiennik w Karłowicach Wielkich
11. **Ludwika Łukasiewicz** — kierownik filii BPMiG Otmuchów w Maciejo-wicach
12. **Zofia Makiela** — kierownik filii BPMiG Otmuchów w Ligocie Wielkiej
13. **Jadwiga Mędryk** — kierownik filii GBP Skoroszyce w Chruscinie
14. **Wanda Misztel** — kierownik filii GBP Skoroszyce w Sidzinie
15. **Zenobia Obodecka** — kierownik GBP gminy Grodków w Tarnowie Grod-kowskim
16. **Elżbieta Piwowarczyk** — kierownik GBP w Skoroszycach
17. **Irena Suchan** — pracownik udostępnienia w BPMiG Otmuchów
18. **Melena Trytko** — kierownik BPMiG Otmuchów

KLUCZBORK PiMBP

1. **Ewa Biardzka** — kierownik działu gromadzenia i opracowania
2. **Elżbieta Czora** — pracownik działu udostępnienia
3. **Wiktoria Dzieciolowska** — instruktor
4. **Małgorzata Dżażdżyńska** — kierownik filii
5. **Helena Hodyra** — kierownik oddziału dla dzieci
6. **Maria Jeziorowska** — pracownik działu udostępnienia
7. **Elżbieta Krzycka** — kierownik działu instrukcyjno-metodycznego
8. **Mieczysława Nęcka** — pracownik działu udostępnienia
9. **Genowefa Wasilewska** — dyrektor PiMBP
10. **Grażyna Zawada** — instruktor

KLUCZBORK — POWIAT

1. **Anna Bednarska** — kierownik filii BPMiG Byczyna w Jaśkowicach
2. **Krystyna Bieniosek** — kierownik filii GBP gminy Kluczborck w Bogacicy
3. **Wanda Chwiłka** — kierownik GBP gminy Kluczborck w Ligocie Zameckiej
4. **Wiesława Cimciach** — kierownik filii GBP Kujakowice Górne w Biadaczu
5. **Anna Dowgał** — kierownik filii BPMiG Wołczyn w Gieratcicach
6. **Stefania Kondracka** — kierownik filii BPMiG Byczyna w Nasalach
7. **Tekla Lech** — kierownik filii BPMiG Byczyna w Kostowie
8. **Lidia Łabędzka** — kierownik filii BPMiG Wołczyn w Wierzbicy Górnej
9. **Zofia Łakomska** — kierownik filii GBP Kujakowice Górne w Łowkowi-
cach
10. **Helena Malcher** — kierownik filii BPMiG Wołczyn w Komorznie
11. **Celestyna Młodzianowska** — kierownik filii GBP gminy Kluczborck
w Kuniowie
12. **Irena Okrzyńska** — kierownik BPMiG Wołczyn
13. **Teresa Piśniak** — kierownik GBP w Skałagach
14. **Wacław Rozmarynowski** — kierownik filii BPMiG Wołczyn w Szymon-
kowie
15. **Władysław Suda** — kierownik filii GBP Skałagi w Proślicach
16. **Mirostawa Szafran** — kierownik GBP w Kujakowicach Górnych

17. **Maria Szeliga** — kierownik filii BPMiG Byczyna w Roszkowicach
18. **Stanisława Szmigiel** — kierownik filii GBP Skałagi w Smardach
19. **Maria Swiętoł** — kierownik filii BPMiG Woleczyn w Krzywczynach
20. **Stanisława Teodorowska** — kierownik filii GBP gminy Kluczbork

w Ligocie Dolnej

21. **Jadwiga Widarska** — kierownik filii GBP Skałagi w Krzywiniu
22. **Jadwiga Wodara** — kierownik filii GBP gminy Kluczbork w Borkowicach
23. **Kazimiera Zawierta** — pracownik wypożyczalni BPMiG Byczyna
24. **Irena Zimoch** — kierownik BPMiG w Byczynie

KOZLE PiMBP

1. **Hanna Balaklejewska** — pracownik działu udostępnienia
2. **Monika Dąbrowska** — pracownik działu udostępnienia
3. **Magdalena Drost** — kierownik filii nr 1
4. **Czesława Kiończyk** — pracownik opracowania
5. **Maria Krajczyk** — kierownik działu instrukcyjno-metodycznego
6. **Stefania Smajek** — dyrektor PiMBP
(Zasłużony Działacz Kultury, Zasłużonemu Opolszczyźnie)
7. **Janina Nowakowska** — kierownik oddziału dla dzieci
8. **Maria Sucharzewska** — pracownik działu udostępnienia
9. **Małgorzata Skrzyżczak** — instruktor
10. **Janina Świrski** — kierownik filii nr 2
11. **Henryka Trojan** — pracownik działu udostępnienia

KOZLE — POWIAT

1. **Antonina Dietrich** — kierownik filii nr 3 MBP w Kędzierzynie
2. **Teresa Goly** — kierownik filii GBP Reńska Wieś w Długomilowicach
3. **Grażyna Halbiniak** — kierownik GBP w Reńskiej Wsi
4. **Irena Heide** — kierownik filii GBP Pawłowiczki w Maciowakrzach
5. **Kazimierz Ilnicki** — kierownik filii GBP Bierawa w Starej Kuźni
6. **Stanisława Janicka** — pracownik opracowania MBP w Kędzierzynie
7. **Teresa Kampa** — kierownik filii nr 4 MBP Kędzierzyn w Błachowni

8. **Ewa Kopeć** — kierownik filii nr 1 MBP w Kędzierzynie
9. **Teresa Kukielka** — kierownik GBP w Cisku
10. **Franciszka Mencil** — kierownik filii GBP Reńska Wieś w Zakrzowic
11. **Danuta Miklis** — kierownik filii nr 2 MBP w Kędzierzynie
12. **Elżbieta Moron** — kierownik filii GBP Pawłowiczki w Ostrożnicy
13. **Renata Muenzer** — kierownik GBP w Gościęcinie
14. **Maria Namysło** — kierownik filii BPMiG Kłodnica w Raszowej
15. **Maria Namysło** — kierownik filii GBP Reńska Wieś w Więszycach
16. **Maria Ogórek** — kierownik filii GBP Cisek w Łanach
17. **Krystyna Osada** — kierownik filii GBP Bierawa w Dziergowicach
18. **Mirosława Pawliczek** — kierownik MBP w Kędzierzynie
19. **Elżbieta Porazińska - Berduszek** — pracownik działu udostępnienia MBP w Kędzierzynie
20. **Krystyna Robota** — kierownik BPMiG w Kłodnicy
21. **Irena Rus** — kierownik GBP w Bierawie
22. **Anna Schentaur** — kierownik filii GBP Polska Cerekiew we Wroninie
23. **Lidia Strokosz** — kierownik filii BPMiG Sławięcice w Cisowej
24. **Urszula Teichter** — kierownik GBP w Pawłowickach
25. **Stefania Urgacz** — pracownik działu udostępnienia MBP w Kędzierzynie
26. **Władysław Wiechowski** — kierownik GBP Pawłowiczki w Grudyni Wielkiej
27. **Beżena Zdunek** — pracownik oddziału dla dzieci MBP w Kędzierzynie
28. **Danuta Zwierzycka** — kierownik GBP w Polskiej Cerekwi
29. **Magdalena Żarnowiecka** — kierownik GBP Reńska Wieś w Mechnicy

KRAPKOWICE PiMBP

1. **Maria Górecka** — kierownik filii nr 2
2. **Alina Grobosz** — instruktor
3. **Maria Kipka** — dyrektor PiMBP
4. **Anna Koziol** — pracownik opracowania
5. **Teresa Matuszek** — instruktor
6. **Maria Nowak** — pracownik działu udostępnienia
7. **Anastazja Owsik** — pracownik działu udostępnienia

8. Gerard Sznajder — kierownik filii nr 1
9. Józefina Żak — pracownik działu udostępnienia

KRAPKOWICE — POWIAT

1. Krystyna Barucka — kierownik BPMiG Gogolin
2. Magdalena Glomb — kierownik filii GBP gminy Krapkowice w Żużeli
3. Anna Janocha — kierownik filii GBP Strzeleczyki w Raclawiczkach
4. Irena Jasik — kierownik GBP gminy Krapkowice z siedzibą w Żywociach
5. Krystyna Kairys — kierownik filii BPMiG Zdzeszowice w Rozwadzy
6. Teresa Kowolik — kierownik BPMiG w Zdzeszowicach
7. Krystyna Koźma — kierownik filii BPMiG Gogolin w Kamieniu Śląskim
8. Adelajda Kurcok — pracownik wypożyczalni BPMiG w Gogolinie
9. Monika Loch — kierownik filii GBP gminy Krapkowice w Kórniczy
10. Maria Malorny — kierownik filii GBP gminy Krapkowice w Dąbrówce
11. Maria Michler — kierownik filii GBP Walce w Brożcu
12. Danuta Mika — pracownik wypożyczalni BPMiG w Zdzeszowicach
13. Erna Mondrzyk — kierownik filii GBP Strzelecki w Zielinie
14. Krystyna Nowak — kierownik filii BPMiG Zdzeszowice w Jasionej
15. Helena Popek — kierownik filii BPMiG Zdzeszowice w Kępnej
16. Anna Posor — kierownik filii BPMiG Gogolin w Malni
17. Erika Saft — kierownik filii GBP Walce w Rozkochowie
18. Anna Schydló — kierownik GBP w Strzeleczykach
19. Gerda Szarla — kierownik filii GBP Strzeleczyki w Dobrej
20. Urszula Wiecha — kierownik GBP w Walcach

NAMYŚLÓW PiMBP

1. Kazimiera Czarnecka — kierownik oddziału dla dzieci
2. Waleria Głąb — pracownik opracowania
3. Halina Komar — instruktor
(Zasłużonemu Opolszczyźnie)
4. Krystyna Leszczyńska — dyrektor PiMBP
5. Henryk Ostrowski — pracownik opracowania

(Brązowy Krzyż Zasługi, Zasłużony Działacz Kultury, Zasłużonemu Opolszczyźnie)

6. **Teresa Pacholik** — pracownik działu udostępnienia
7. **Alicja Sarna** — kierownik działu udostępnienia
8. **Jadwiga Starczyńska** — pracownik działu udostępnienia
9. **Helena Vogt** — pracownik działu udostępnienia
10. **Janina Wojtas** — instruktor
(Srebrny Krzyż Zasługi)

NAMYŚLÓW — POWIAT

1. **Urszula Banasińska** — kierownik filii GBP Domaszowice w Siemystowie
2. **Krystyna Danielewicz** — kierownik GBP w Domaszowicach
3. **Janina Fryc** — kierownik GBP w Głuszynie
4. **Jadwiga Furmańska** — kierownik filii GBP Ligota Książęca w Krasowicach
5. **Zofia Hradzka** — kierownik GBP w Świerczowie
6. **Zofia Krakowiak** — kierownik filii GBP Domaszowice w Strzelcach
7. **Wanda Kumiec** — pracownik wypożyczalni GBP w Świerczowie
8. **Urszula Kustra** — kierownik filii GBP Wilków w Bukowiu
9. **Anna Mazur** — kierownik GBP Kowalowice w Bukowie Śląskiej
10. **Marian Mieszala** — kierownik filii GBP Wilków w Idzikowicach
11. **Krystyna Rogowska** — kierownik GBP w Ligocie Książęcej
12. **Jadwiga Rosińska** — kierownik GBP w Wilkowie
13. **Halina Sanocka** — kierownik GBP w Smarchowicach Wielkich
14. **Helena Zelek** — kierownik filii GBP Świerczów w Dąbrowie

NIEMODLIN PiMBP

1. **Magdalena Boroń** — pracownik działu udostępnienia
2. **Grażyna Bronik** — pracownik działu udostępnienia
3. **Sławomira Dziurok** — pracownik działu udostępnienia
4. **Maria Gutka** — instruktor
5. **Lidia Kaczmarczyk** — dyrektor PiMBP
(Zasłużony Działacz Kultury)

6. Wanda Maksymowicz — instruktor
7. Krystyna Wąchala — kierownik oddziału dla dzieci

NIEMODLIN — POWIAT

1. Gizela Brodka — kierownik GBP w Przechodzie
2. Henryka Kamińska — kierownik filii GBP Korfantów w Przydrożu
3. Halina Kraska — kierownik GBP w Łambinowicach
(Zasłużonemu Opolszczyźnie)
4. Emilia Krzywa — kierownik filii GBP gminy Niemodlin w Biclicach
5. Elżbieta Kucharska — kierownik GBP w Graczach
6. Danuta Mazurkiewicz — kierownik filii GBP Gracze w Rogach
7. Jadwiga Miemczyk — kierownik filii GBP Skorogoszcz w Naroku
8. Antonina Misztal — kierownik filii GBP gminy Niemodlin w Grabinie
9. Urszula Orłowska — kierownik filii GBP Skorogoszcz w Oldrzeszowicach
10. Genowefa Samesiej — kierownik GBP w Skorogoszczy
11. Regina Sinicka — kierownik filii GBP gminy Niemodlin w Tułowicach
12. Wanda Snietura — kierownik filii GBP gminy Niemodlin w Szydłowie
13. Helena Taratuta — kierownik GBP, w Rzędziwojowicach
14. Maria Tkaczuk — kierownik GBP w Dąbrowie Niemodlińskiej
15. Julia Wilk — kierownik GBP w Korfantowie

NYSA MBP

1. Urszula Bibrzycka -- pracownik oddziału dla dzieci
2. Józefa Bródziak — pracownik działu udostępnienia
3. Janina Bukowczyk — kierownik filii nr 9 (
4. Maria Buldys — kierownik filii nr 1
5. Krystyna Daniel — kierownik filii nr 2 i nr 6
6. Halina Dąbrowska — pracownik działu udostępnienia
7. Halina Hałajko — pracownik działu udostępnienia
8. Stanisława Kabat — kierownik oddziału dla dzieci
9. Grażyna Lis — kierownik filii nr 5 i nr 7
10. Danuta Ludwikowska — pracownik opracowania
11. Danuta Ostrowska — kierownik filii nr3, nr 4 i nr 8

12. **Elina Romińska** — dyrektor MBP
13. **Alicja Sasiada** — pracownik opracowania
14. **Olga Staszczak** — pracownik działu udostępnienia
15. **Elżbieta Szaforz** — pracownik oddziału dla dzieci
16. **Lucyna Szule** — pracownik działu udostępnienia
17. **Teresa Ulmer** — instruktor
(Zasłużonemu Opolszczyźnie)
18. **Krystyna Urbaniak** — pracownik oddziału dla dzieci
19. **Maria Zalewska** — pracownik działu udostępnienia

NYSA PBP

1. **Janina Banaś** — pracownik administracji
2. **Janina Gardas** — instruktor
3. **Krystyna Jurkiewicz** — pracownik opracowania
4. **Renata Kocot** — instruktor
5. **Ludwika Pająk** — kierownik działu instrukcyjno-metodycznego
6. **Teodora Wojdak** — dyrektor PBP (1. IV. 1975 r. odeszła na emeryturę)

NYSA — POWIAT

1. **Krystyna Bagińska** — pracownik wypożyczalni MBP w Głuchołazach
2. **Dorota Barzij** — kierownik filii GBP gminy Nysa w Goświnowicach
3. **Ludmiła Bielecka** — do roku 1973 kierownik MBP w Głuchołazach przeszła na rentę inwalidzką (Brazowy Krzyż Zasługi)
4. **Zofia Chabierska** — kierownik filii GBP Kałków w Kopernikach
5. **Wiesław Dąbrowski** — kierownik MBP w Głuchołazach
6. **Teresa Dziopa** — kierownik oddziału dla dzieci BPMiG Paczków
7. **Bogusława Gacek** — kierownik oddziału dla dzieci MBP w Głuchołazach
8. **Eugenia Gałazka** — kierownik filii GBP Jasienica Dolna we Włodarach
9. **Zofia Gawel** — kierownik filii GBP Pokosławice w Nowakach
10. **Helena Gładowska** — pracownik oddziału dla dzieci MBP w Głuchołazach
11. **Izydora Gwóźdź** — kierownik filii GBP gminy Nysa w Hajdukach Nyskich
12. **Krystyna Hartwig** — kierownik filii GBP gminy Głuchołazy w Bodzano-
wie

13. **Józefa Harz** — kierownik filii GBP Kałków w Ratnowicach
14. **Irena Jończy** — kierownik filii GBP gminy Głuchołazy w Gierałcicach
15. **Halina Karwaczyńska** — kierownik GBP w Ścinawie Nyskiej
16. **Genowefa Korkosz** — pracownik udostępnienia w MBP w Głuchołazach
17. **Zdzisława Kornafel** — kierownik filii GBP gminy Nysa w Złotogłowicach
18. **Kazimiera Krukowska** — pracownik udostępnienia BPMiG w Paczkowie
19. **Danuta Krzyk** — kierownik filii GBP gminy Głuchołazy w Starym Lesie
20. **Helena Matala** — kierownik filii GBP Kałków w Bukowie
21. **Stefania Matys** — kierownik filii BPMiG Paczków w Trzeboszowicach
(Brązowy Krzyż Zasługi, Zasłużony Działacz Kultury, Zasłużonemu Opolszczyźnie)
22. **Janina Nikiel** — kierownik GBP w Prusinowicach
23. **Julian Nikiel** — kierownik GBP w Jasienicy Dolnej
24. **Władysława Rudnicka** — kierownik GBP gminy Nysa w Kubicach
25. **Maria Seretna** — kierownik GBP gminy Głuchołazy w Polskim Świętowie
26. **Apolonia Sewruk** — kierownik filii GBP gminy Głuchołazy w Burgrabicach
27. **Teresa Sokołowska** — kierownik BPMiG Paczków
(Brązowy Krzyż Zasługi, Zasłużonemu Opolszczyźnie)
28. **Władysława Szumowska** — pracownik udostępnienia BPMiG Paczków
29. **Maria Sługocka** — kierownik filii GBP Ścinawa Nyska w Wierzbicicach
30. **Zofia Słeziak** — kierownik filii BPMiG Paczków w Kamienicy
31. **Kazimiera Weber** — kierownik filii BPMiG Paczków w Dziewiętlicach
32. **Helena Wolicka** — pracownik udostępnienia MBP w Głuchołazach

OLEŚNO PIMBP

1. **Krystyna Adameczyk** — pracownik działu udostępnienia
2. **Teresa Dąbrowska** — do roku 1974 dyrektor PIMBP, odeszła do innej pracy (Srebrny Krzyż Zasługi, Zasłużonemu Opolszczyźnie)
3. **Krystyna Dubas** — instruktor
4. **Mieczysława Kubera** — kierownik działu udostępnienia
5. **Aniela Mielezarek** — kierownik oddziału dla dzieci
6. **Agata Sikora** — instruktor
7. **Krystyna Walczak** — pracownik działu udostępnienia

8. **Krystyna Zabawa** — kierownik działu instrukcyjno-metodycznego
9. **Andrzej Żak** — dyrektor PiMBP

OLEŚNO — POWIAT

1. **Marta Bensz** — kierownik GBP w Radłowie
2. **Jadwiga Jędrak** — kierownik filii GBP Borki Wielkie w Bodzanowicach
3. **Krystyna Karaiś** — pracownik udostępnienia BPMiG w Gorzowie Śl.
4. **Helena Kanas** — kierownik filii BPMiG Gorzów Śląski w Kozłowicach
5. **Henryk Karkos** — kierownik filii GBP Radłów w Sternalicach
6. **Elżbieta Klimowicz** — kierownik filii GBP Lasowice Małe w Lasowicach Wielkich
7. **Stanisława Landsberg** — kierownik GBP w Lasowicach Małych
8. **Gabriela Ligus** — kierownik GBP w Borkach Wielkich
9. **Czesław Majcher** — kierownik filii GBP Lasowice Małe w Laskowicach (Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi)
10. **Barbara Milda** — kierownik filii BPMiG Gorzów Śląski w Pawłowicach
11. **Elżbieta Opalka** — kierownik filii BPMiG Gorzów Śląski w Uszycach
12. **Maria Panicz** — kierownik filii GBP Borki Wielkie w Lomnicy
13. **Barbara Pruchniewska** — kierownik BPMiG w Gorzowie Śląskim
14. **Gerda Staroń** — kierownik filii BPMiG Gorzów Śląski w Zdziechowicach
15. **Elfryda Tangerman** — kierownik GBP w Zębowicach (Brazowy Krzyż Zasługi, Zasłużony Działacz Kultury, Zasłużonemu Opol-szczyźnie)
16. **Michał Tkacz** — kierownik GBP gminy Olesno w Wysokiej
17. **Zofia Walczak** — kierownik filii GBP Zębowice w Radawiu
18. **Gerlinda Wiecha** — kierownik filii GBP Lasowice Małe w Chocianowic-
cach
19. **Urszula Wiczerek** — kierownik filii GBP Radłów w Kościeliskach

OPOLE PBP

1. **Anna Jędrzejewska** — instruktor
2. **Krystyna Król** — instruktor
3. **Gabriela Maleta** — pracownik działu opracowania
4. **Felicja Mansfeld** — instruktor
5. **Maria Nowosielska** — instruktor

6. **Stanisława Sagan** — kierownik działu gromadzenia i opracowania
7. **Ewa Songajło** — pracownik administracyjny
8. **Wiesława Stawowska** — kierownik działu instrukcyjno-metodycznego
9. **Krystyna Szczudłowska** — pracownik działu gromadzenia i opracowania:
(Zasłużony Działacz Kultury)
10. **Alicja Tomalska** — dyrektor PBP

OPOLE — POWIAT

1. **Rita Cielas** — kierownik filii GBP Pokój w Dąbrówce
2. **Małgorzata Derewłana** — kierownik filii GBP Ozimek w Krasiejowie
3. **Otylia Gaida** — kierownik filii GBP Prószków w Chrzęszczycach
4. **Teresa Hadała** — kierownik filii GBP Dobrzeń Wielki w Kup
5. **Zofia Kapuścińska** — kierownik filii GBP Pokój w Domaradzu
6. **Alicja Kiwus** — kierownik GBP w Budkowicach Starych
7. **Urszula Kolarska** — kierownik GBP w Chrzęstowicach
8. **Urszula Koprek** — kierownik GBP w Tarnowie Opolskim
9. **Teofil Kotula** — kierownik filii GBP Dobrzeń Wielki w Czarnowasach
10. **Antoni Król** — kierownik filii GBP Prószków w Zimnicach Wielkich
11. **Urszula Kurec** — pracownik GBP w Budkowicach Starych
12. **Joanna Kurek** — kierownik filii GBP Tarnów Opolski w Grudziach
13. **Maria Kwiecińska** — kierownik filii GBP Chrzęstowice w Dębskiej Kuźni
14. **Irena Łaboj** — kierownik filii GBP Chróścina Opolska w Żelaznej
15. **Dorota Łukaszczyk** — kierownik GBP w Popielowie
16. **Daniela Maroszek** — kierownik filii GBP Budkowice Stare w Zagwizdziu
17. **Wanda Matuszek** — kierownik filii GBP Tarnów Opolski w Malinie
18. **Maria Mazur** — kierownik GBP w Pokoju
19. **Krystyna Mądro** — kierownik GBP w Chróscinie Opolskiej
20. **Adelajda Mlynek** — kierownik filii GBP Dobrzeń Wielki w Chróścicach
21. **Karol Musiol** — kierownik GBP w Prószkowie
22. **Krystyna Musiol** — pracownik GBP w Prószkowie
23. **Alicja Myślicka** — kierownik filii GBP Komprachcice w Domecku
24. **Bernadeta Newalda** — kierownik filii GBP Łubniany w Brynicy
25. **Genowefa Nickowska** — kierownik filii GBP Łubniany w Jelowej

26. **Eryka Niekrawiec** — kierownik GBP w Kompracheicach
27. **Maria Nizik** — kierownik filii GBP Kompracheice w Polskiej Nowej Wsi
28. **Krystyna Ochentel** — kierownik filii GBP Turawa w Zawadzie
29. **Zofia Palmer** — kierownik GBP w Lubnianach
30. **Jadwiga Pałola** — kierownik filii GBP Tarnów Opolski w Nakle
31. **Genowefa Staś** — kierownik filii GBP Turawa w Ligocie Turawskiej
32. **Dorota Tunia** — kierownik GBP w Turawie
33. **Zdzisław Tunia** — kierownik filii GBP Turawa w Kotorzu Małym
34. **Helmut Warzecha** — kierownik GBP w Dobrzemiu Wielkim
35. **Aleksandra Wierna** — kierownik filii GBP Ozimek w Grodźcu
36. **Elfryda Wojtasek** — kierownik filii GBP Popielów w Siołkowicach Starzych
37. **Irma Woźny** — pracownik GBP w Popielowie
38. **Teresa Żmuda** — kierownik filii GBP Tarnów Opolski w Raszowej
39. **Maria Żmuda** — kierownik filii GBP Turawa w Węgrach
40. **Maria Żmuda** — pracownik GBP w Tarnowie Opolskim
41. **Dorota Żur** — kierownik filii GBP Tarnów Opolski w Przyworach

PRUDNIK PiMBP

1. **Czesława Antoszczyszyn** — instruktor
2. **Stanisława Cisak** — kierownik działu instrukcyjno-metodycznego
3. **Eleonora Czaja** — pracownik działu udostępnienia
4. **Maria Czekańska** — dyrektor PiMBP
5. **Krystyna Dumkiewicz** — pracownik działu udostępnienia
6. **Roman Felcenloben** — pracownik działu opracowania
7. **Krystyna Łomozik** — pracownik oddziału dla dzieci
8. **Rozwita Mokrska** — pracownik działu udostępnienia
9. **Irena Paterek** — kierownik działu gromadzenia i opracowania
10. **Teresa Krasoń** — instruktor
11. **Krystyna Sieprawska** — pracownik działu opracowania
12. **Jadwiga Waliczak** — pracownik działu udostępnienia

PRUDNIK — POWIAT

1. **Irena Bigas** — kierownik filii GBP gminy Prudnik w Moszczance

2. **Anna Gach** — kierownik Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Biała Prudnicka (Zasłużony Działacz Kultury)
3. **Krystyna Hulin** — kierownik filii BPMiG Głogówek w Biedrzychowicach
4. **Monika Jagielska** — kierownik GBP w Lubrzy
5. **Danuta Kałdus** — kierownik GBP w Łączniku
6. **Agnieszka Kostka** — kierownik filii BPMiG Głogówek w Błażejowicach
7. **Elżbieta Krowiak** — pracownik wypożyczalni BPMiG Biała Prudnicka
8. **Ewa Maksymów** — kierownik filii GBP Lubrza w Dytmarowie
9. **Irena Martyniak** — kierownik filii BPMiG Głogówek w Raclawicach Śląskich
10. **Janina Nosal** — kierownik filii GBP Lubrza w Prężynce
11. **Eugenia Panek** — kierownik GBP gminy Prudnik z siedzibą w Szybowicach
12. **Kazimiera Pilch** — kierownik filii BPMiG Głogówek w Twardawie
13. **Dorota Siupka** — kierownik filii BPMiG Głogówek w Wierzchu
14. **Izabela Szemberg** — kierownik filii GBP Lubrza w Trzebinii
15. **Maria Szewczyk** — kierownik filii GBP gminy Prudnik w Rudziczce
16. **Maria Szolc** — kierownik filii BPMiG Biała Prudnicka w Gostomii
17. **Antonina Sztogryn** — kierownik filii GBP gminy Prudnik w Jarnońtówku
18. **Irmgarda Waliczak** — kierownik filii BPMiG Biała Prudnicka w Radoścynie
19. **Janina Włazek** — kierownik filii GBP Lubrza w Olszynie
20. **Teresa Winnicka** — kierownik BPMiG Głogówek

RACIBÓRZ MBP

1. **Helga Bujak** — pracownik działu opracowania
2. **Krystyna Englisz** — pracownik działu opracowania
3. **Tadeusz Fabin** — instruktor
4. **Władysława Furtak** — dyrektor MBP (Zasłużony Działacz Kultury)
5. **Teresa Górecka** — kierownik filii nr 3
6. **Anna Gurdek** — pracownik działu udostępnienia
7. **Anna Kaczmarezyk** — pracownik działu udostępnienia
8. **Maria Klima** — kierownik filii nr 1
9. **Helena Kozdra** — pracownik oddziału dla dzieci
10. **Stanisława Mach** — pracownik działu udostępnienia

11. **Maria Mastelarz** — pracownik działu udostępnienia
12. **Barbara Matyja** — kierownik filii nr 2 i nr 5
13. **Michalina Mikitiuk** — kierownik filii nr 7
14. **Barbara Panienkowska** — kierownik filii nr 6
15. **Elżbieta Piechaczek** — kierownik oddziału dla dzieci
16. **Ludwika Rudnicka** — pracownik oddziału dla dzieci
17. **Agnieszka Storka** — kierownik filii nr 8
18. **Janina Szmyd** — pracownik działu udostępnienia
19. **Zofia Ślęzak** — kierownik filii nr 4

RACIBÓRZ PBP

1. **Krystyna Fajfur** — instruktor
2. **Róża Gawlik** — instruktor
3. **Zofia Kiel** — kierownik działu instrukcyjno-metodycznego
4. **Janina Panek** — pracownik opracowania
5. **Czesława Trybuś** — dyrektor PBP (Zasłużony Działacz Kultury)

RACIBÓRZ — POWIAT

1. **Helena Baraniuk** — kierownik filii BPMiG Kuźnia Raciborska w Turzach
2. **Irena Białdyga** — kierownik GBP w Rudniku
3. **Barbara Bichta** — kierownik filii GBP Krzanowice w Wojnowicach
4. **Krystyna Cwik** — kierownik filii GBP Krzyżanowice w Bienkowicach
5. **Krystyna Fojcik** — pracownik GBP w Pietrowicach Wielkich
6. **Monika Franica** — kierownik BPMiG Kuźnia Raciborska
7. **Teresa Galus** — kierownik GBP w Krzyżanowicach
8. **Irena Gromiecka** — kierownik filii GBP Rudnik w Szonowicach
9. **Karol Jurczyk** — kierownik GBP w Rudach Wielkich
10. **Agnieszka Kasper** — kierownik filii GBP Pietrowice Wielkie w Pawłowie
11. **Anna Kaszuba** — kierownik GBP w Nędzy
12. **Lucja Kocur** — kierownik filii GBP Nędza w Markowicach
13. **Marta Kurp** — kierownik GBP w Krzanowicach
14. **Róża Łacek** — kierownik filii GBP Krzyżanowice w Tworkowie
15. **Urszula Marcinek** — kierownik GBP w Rudniku

16. **Lidia Michalska** — kierownik filii GBP Nędza w Zawadzic Książęcej
17. **Róża Paleta** — kierownik GBP w Pietrowicach Wielkich
18. **Róża Spleśniały** — kierownik filii GBP Rudnik w Łubowicach
19. **Janina Strzeduła** — kierownik filii GBP Pietrowice Wielkie w Krowiarkach
20. **Janina Szuba** — kierownik filii GBP Krzyżanowice w Chałupkach
21. **Helga Tunk** — kierownik filii GBP Pietrowice Wielkie w Samborowicach

STRZELCE OPOLSKIE PIMBP

1. **Danuta Bukartyk** — dyrektor PIMBP
2. **Józefa Holohut** — instruktor
3. **Halina Kała** — kierownik oddziału dla dzieci
4. **Aniela Mess** — kierownik działu gromadzenia i opracowania
5. **Helena Mysier** — pracownik działu udostępnienia
6. **Danuta Nowak** — instruktor
7. **Janina Pustul** — pracownik działu udostępnienia
8. **Krystyna Wieszczezyńska** — instruktor
9. **Alfreda Wilczek** — kierownik filii

STRZELCE OPOLSKIE — POWIAT

1. **Elżbieta Barabasz** — kierownik filii GBP Rozmierka w Kadłubie
2. **Maria Cwięk** — kierownik BPMiG w Ujeździe Śląskim
3. **Elżbieta Frey** — kierownik filii GBP Jemielnica w Piotrówce
4. **Krystyna Gomola** — pracownik filii GBP Rozmierka w Kadłubie
5. **Maria Hahn** — kierownik filii GBP gminy Strzelce Opolskie w Błotnicy Strzeleckiej
6. **Helga Jałowy** — kierownik filii BPMiG Ujazd Śląski w Zimnej Wódce
7. **Lidia Jałowy** — kierownik filii BPMiG Leśnica w Górze św. Anny
8. **Paweł Kałuża** — kierownik filii BPMiG Kolonowskie w Staniszczech Wielkich
9. **Urszula Kałka** — kierownik GBP w Jemielnicy
10. **Elżbieta Kandziora** — kierownik filii BPMiG Leśnica w Zalesiu
11. **Elżbieta Kapica** — kierownik GBP w Izbicku
12. **Genowefa Kurek** — kierownik GBP w Szymiszowie

13. **Krystyna Maj** — kierownik filii GBP gminy Strzelce Opolskie w Kalfinowie
14. **Gertruda Mika** — kierownik filii BPMiG Zawadzkie w Zędowicach
15. **Maria Milejska - Czaja** — kierownik BPMiG Zawadzkie
16. **Małgorzata Pawełczyk** — kierownik BPMiG Kolonowskie
17. **Agnieszka Pietrek** — kierownik BPMiG Leśnica
18. **Kazimiera Salamon** — kierownik GBP Rozmierka z siedzibą w Rozmierzy
19. **Joanna Wieszołek** — kierownik filii BPMiG Zawadzkie w Kieleży

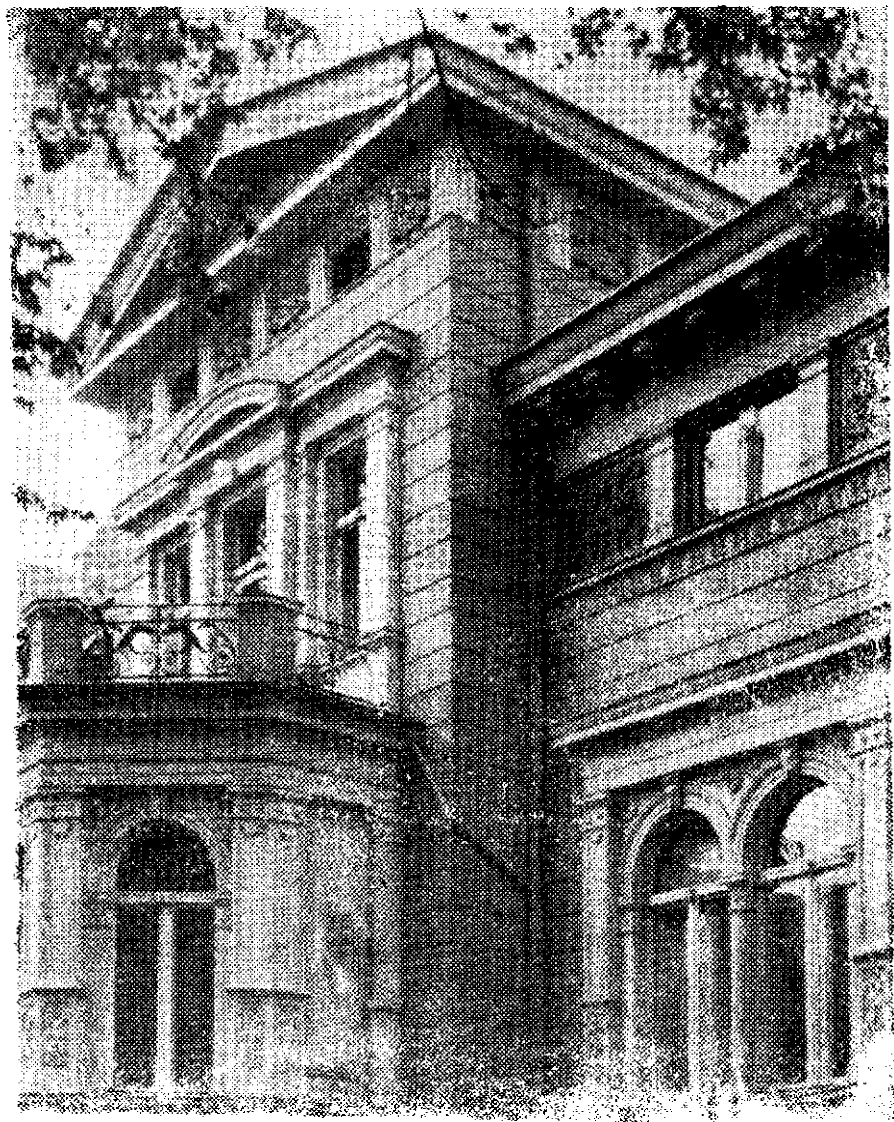
WiMBP OPOLE

1. **Anna Bednarowska** — pracownik oddziału zbiorów muzycznych i audiowizualnych (Zasłużony Działacz Kultury)
2. **Irena Biegańska** — pracownik działu instrukcyjno-metodycznego
3. **Danuta Branicka** — instruktor sieci miejskiej (Zasłużonemu Opolszczyźnie)
4. **Irena Buczyńska** — pracownik działu opracowania
5. **Helena Bulanda** — instruktor
6. **Franciszek Cedrych** — kierownik filii
7. **Ireneusz Chudy** — kierownik działu instrukcyjno-metodycznego
8. **Joanna Czarkowska-Pasierbińska** — instruktor
9. **Barbara Czech** — pracownik wypożyczalni zbiorów naukowych
10. **Maria Deblessem** — pracownik oddziału zbiorów specjalnych (Zasłużonemu Opolszczyźnie)
11. **Wacław Dudziński** — pracownik działu udostępnienia
12. **Mieczysław Faber** — kierownik działu informacyjno-bibliograficznego (Zasłużony Działacz Kultury, Zasłużonemu Opolszczyźnie)
13. **Halina Gąszczyńska** — pracownik oddziału zbiorów specjalnych (Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Zasłużony Działacz Kultury)
14. **Danuta Glezner** — pracownik filii
15. **Ewa God** — pracownik oddziału zbiorów naukowych
16. **Janina Jackowska** — pracownik wypożyczalni zbiorów naukowych
17. **Teresa Jakubczak** — kierownik wypożyczalni (Zasłużonemu Opolszczyźnie)
18. **Teresa Jarząbek** — kierownik oddziału dla dzieci (Zasłużony Działacz Kultury)
19. **Helena Jasińska** — instruktor

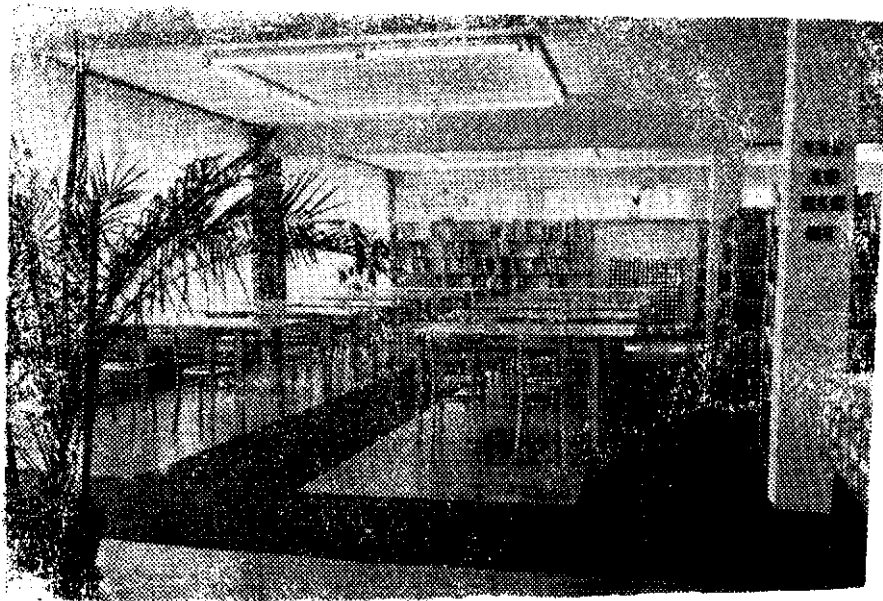
20. **Barbara Kaczewiak** — pracownik oddziału zbiorów naukowych
21. **Maria Kampa** — kierownik sekretariatu
22. **Zofia Kliczewska** — pracownik oddziału zbiorów specjalnych
23. **Janina Knapik** — kierownik działu opracowania
(Złoty Krzyż Zasługi, Brązowy Krzyż Zasługi, Zasłużony Działacz Kultury, Zasłużonemu Opolszczyźnie)
24. **Elżbieta Knera** — pracownik działu opracowania
25. **Wanda Konopacka** — pracownik oddziału zbiorów specjalnych
26. **Aniela Kośna** — pracownik działu opracowania
(Zasłużonemu Opolszczyźnie)
27. **Janina Kościów** — kierownik oddziału gromadzenia
(Zasłużony dla miasta Opola)
28. **Joanna Kretkowska** — pracownik oddziału gromadzenia
29. **Krystyna Książek** — pracownik działu opracowania
30. **Regina Kowalska** — pracownik działu udostępnienia
31. **Eugenia Kujawska** — pracownik działu udostępnienia
32. **Wanda Kurek** — kierownik filii
33. **Alieja Kwiatkowska** — kierownik działu udostępnienia
34. **Józef Kwiatkowski** — kierownik oddziału reprografii i poligrafii
35. **Krystyna Krawczyk** — pracownik działu udostępnienia
36. **Irena Lipnicka** — kierownik działu księgowości
37. **Hildegarda Misz** — pracownik działu księgowości
38. **Ryszard Orłowski** — kierownik działu administracyjnego
39. **Helena Ostrowska** — kierownik filii
40. **Zofia Ostrowska** — kierownik filii
41. **Hanna Paroli** — pracownik działu opracowania
42. **Stanisław Pigulski** — pracownik oddziału zbiorów naukowych
43. **Helena Pytel** — kierownik filii
44. **Jadwiga Różanowska** — pracownik działu informacyjno-bibliograficznego
45. **Krystyna Seidel** — pracownik działu instrukcyjno-metodycznego
46. **Roman Sękowski** — dyrektor WIMBP
(Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Zasłużony Działacz Kultury, Zasłużonemu Opolszczyźnie)
47. **Antonina Stanoszek** — pracownik działu administracyjnego

48. **Krystyna Stasiewicz** — pracownik filii
  49. **Andrzeja Sarnecka** — pracownik oddziału zbiorów naukowych
  50. **Anna Szafraniec** — kierownik filii
  51. **Helena Szczesna** — kierownik filii
  52. **Helena Stempurska** — kierownik filii
  53. **Genowefa Szczerbowska** — kierownik oddziału zbiorów muzycznych
  54. **Hanna Świeczka** — pracownik wypożyczalni zbiorów naukowych
  55. **Anna Śliwińska** — instruktor
  56. **Sabina Tomza** — pracownik działu księgowości
  57. **Grażyna Tomczyk** — kierownik filii
  58. **Anna Lisińska-Tokarska** — pracownik działu informacyjno-bibliograficznego
  59. **Anatol Wawrzycki** — kierownik oddziału w Rogowie
  60. **Ewa Wedemska-Zerych** — instruktor
  61. **Danuta Wieszczycka** — pracownik działu administracyjnego
  62. **Czesława Wojtaszewska** — pracownik oddziału gromadzenia
  63. **Danuta Woźniak** — kierownik oddziału zbiorów specjalnych
  64. **Bogusława Żurakowska** — pracownik oddziału dla dzieci
-

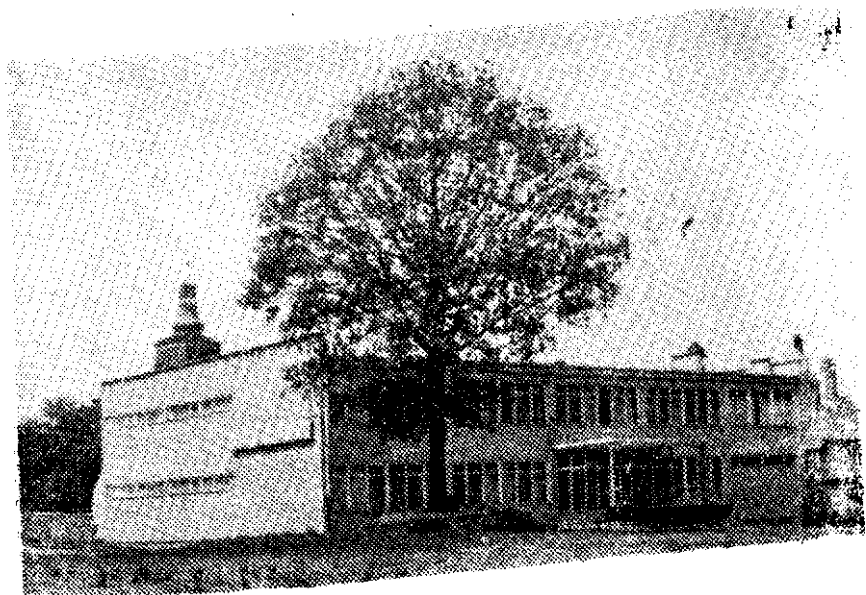
Biblioteki Opolszczyzny

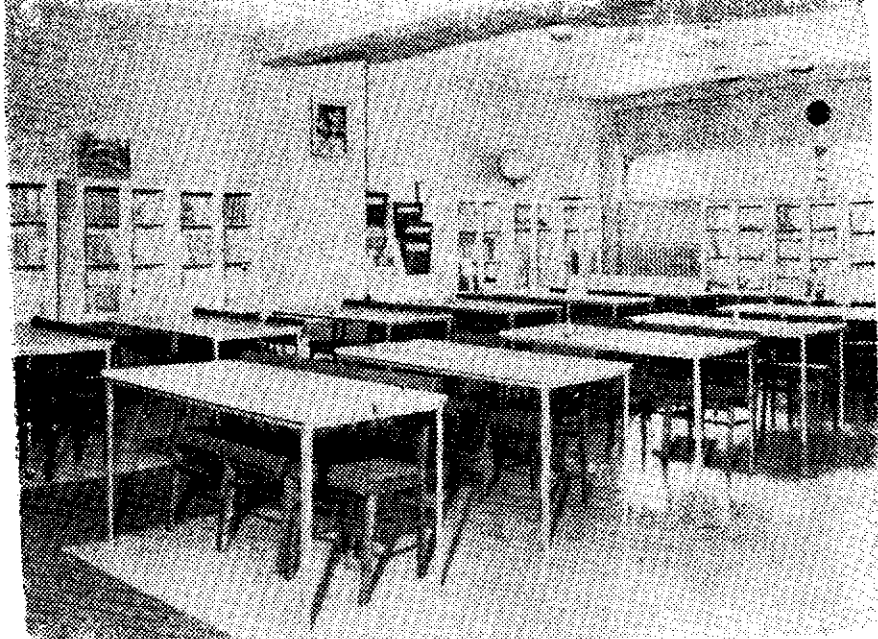
Budynek Miejskiej Biblioteki Publicznej w Brzegu

Czytelnia dla dorosłych Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej
w Oleśnie

Budynek Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Namysłowie

**Czytelnia dla dorosłych Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej
w Namysłowie**

**Wypożyczalnia dla dorosłych Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej
w Koźlu**

Czytelnia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lewinie Brzeskim

Wnętrze filii nr 1 w Opolu

Biblioteki publiczne województwa opolskiego w latach 1945 — 1974

Kronika ważniejszych wydarzeń.

Rok 1945

14. VI. Odbyła się konferencja z udziałem przedstawicieli Kuratorium Śląskiego Okręgu Szkolnego, Wydziału Informacji i Propagandy, Wydziału Kultury i Sztuki oraz Śląskiej Biblioteki Publicznej i katowickiego Okręgu Polskiego Związku Zachodniego poświęcona wytycznym tworzenia sieci bibliotek w województwie.

1. X. Przy Państwowym Gimnazjum i Liceum w Brzegu otwarto pierwszą na wyzwolonej Opolszczyźnie bibliotekę szkolną.

Otwarto Bibliotekę Powiatową w Oleśnie.

2. X. Otwarto Bibliotekę Powiatową w Raciborzu.

16. XII. Otwarto Bibliotekę Powiatową w Strzelcach Opolskich.

28. XII. Otwarto Bibliotekę Powiatową w Koźlu.

W II półroczu otwarto pierwszą na Opolszczyźnie Miejską Bibliotekę w Nysie.

Rok 1946

17. IV. Rada Ministrów PRL uchwaliła dekret o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi.

1. V. W Opolu otwarto pierwszą po wyzwoleniu wystawę książki polskiej.

1. X. Rozpoczęto prace nad zorganizowaniem i uruchomieniem Biblioteki Powiatowej w Opolu.

9. XII. Otwarto Bibliotekę Powiatową w Głubczycach.

W I półroczu rozpoczęły działalność powiatowe biblioteki w Grodkowie i Nysie, a w II półroczu — w Brzegu, Kluczborku i Niemodlinie.

Rok 1947

1. I. Otwarto Bibliotekę Powiatową w Prudniku.

4. V. Nastąpiło oficjalne otwarcie jednej z pierwszych bibliotek gminnych w Pokoju.

8. IX. Otwarto czytelnię Biblioteki Miejskiej w Opolu.

7. X. Powstała Miejska Biblioteka Publiczna w Brzegu.

10. XI. Założono Miejską Bibliotekę Publiczną w Byczynie.

W ciągu 1947 roku uruchomiono biblioteki miejskie w dalszych miejscowościach: Baborowie, Białej Prudnickiej, Głogówku, Kietrzu, Leśnicy, Strzelcach Opolskich i Prudniku, kolejną bibliotekę powiatową w Namysłowie

Rok 1948

1. II. Powstała Miejska Biblioteka Publiczna w Paczkowie.

Zorganizowano pierwszy na Opolszczyźnie punkt biblioteczny w szpitalu w Kędzierzynie.

Założono biblioteki miejskie w Głubzycach, Gorzowie Śląskim, Koźlu, Kluczborku, Oleśnie, Raciborzu.

Rok 1950

Powstała Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu.

Założono biblioteki miejskie w Krapkowicach i Ujeździe.

Rok 1951

16. XII. Odbyła się pierwsza narada z kierownikami bibliotek powiatowych — początek seminariów wojewódzkich.

Rok 1952

Powstała pierwsza filia biblioteczna na terenie szpitala — MBP w Nysie.

Rok 1954

W lipcu zakończył się Ogólnopolski Konkurs Czytelników Wiejskich.

Przy czytelni Biblioteki Miejskiej w Opolu zorganizowano ośrodek informacyjny.

Rok 1955

Utworzono Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną w Opolu.

Połączono biblioteki powiatowe i miejskie oprócz Brzegu, Nysy i Raciborza. Odbyły się wieczory autorskie Antoniego Gołubiewa i Wojciecha Żukrowskiego.

Rok 1956

Ukazał się pierwszy numer kwartalnika instrukcyjno-metodycznego „Pomagamy sobie w pracy”.

W październiku zorganizowano powiatowe zloty czytelnice, walny zjazd czytelników wiejskich i szereg innych imprez — dla podsumowania Ogólnopolskiego Konkursu Czytelników Wiejskich.

Okręg Opolski Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich zwołał I wojewódzki zjazd bibliotekarzy.

Rok 1957

WiMBP ogłasza konkurs — za pośrednictwem „Pomagamy sobie w pracy” — dla bibliotekarzy gromadzkich pt. „Poznajemy swój księgozbiór”.
Odbywały się spotkania czytelników z Karolem Bunschem.

Rok 1958

21. I. Rozpoczęto stałą pracę z dziecięcym zespołem teatralnym „Mała Bajka” przy MBP w Białej Prudnickiej.

17. VI. Z inicjatywy WiMBP otwarto w Opolu wystawę poświęconą życiu i pracy wybitnego działacza, założyciela i redaktora „Gazety Opolskiej” Bronisława Koraszewskiego.

Od stycznia do czerwca trwał konkurs ogłoszony przez WiMBP na najładniej urządzoną bibliotekę dziecięcą.

W czasie Dni Oświaty, Książki i Prasy czytelnicy opolscy spotkali się z Gustawem Morcinkiem.

Rok 1959

WiMBP zorganizowała plebiscyt literacki na najlepszą i najciekawszą książkę XX wieku. (I miejsce uzyskał „Komu bije dzwon” E. Hemingwaya.)

Rok 1960

1. VIII. Utworzono Dział Informacyjno-Bibliograficzny w drodze połączenia ośrodka informacyjnego z czytelnią i wypożyczalnią Zborów Naukowych.

Rok 1961

15. X. WiMBP w Opolu nadano imię Emanuela Smółki, założyciela pierwszych polskich bibliotek i czyteln na Śląsku.

W czasie Dni Oświaty, Książki i Prasy odbyły się w bibliotekach spotkania z Władysławem Broniewskim, Wojciechem Żukrowskim, Bolesławem Mrówczyńskim.

W październiku zorganizowano konferencję instruktorów czytelnictwa dziecięcego i pracowników bibliotek z 7 województw, poświęconą sprawie wykorzystania w pracy z dziećmi książek historycznych.

WiMBP ogłosiła konkurs „Uzupełniamy karty historii Opolszczyzny”, polegający na zbieraniu ciekawych materiałów z życia regionu.
W ramach ogólnopolskiego konkursu „Wiedza pomaga w życiu” biblioteki promowały konkurs otwarty na wspomnienie lub opis swego kontaktu z biblioteką pt. „Czytelnik ma głos”.

W I półroczu trwał konkurs dla polskich fotografików pt. „Książka i człowiek”.

W Paczkowie powstał teatrzyk poezji „Zielona Gęś” z inicjatywy Miejskiej Biblioteki Publicznej i KM ZMS.

W październiku odwiedził czytelników opolskich Jerzy Putrament.

Rok 1962

Od 1. I. do 30. XI. trwał turniej czytelniczy dla dzieci i młodzieży „Wędrujemy przez stulecia”.

16. IX. Na Wojewódzkim Zlocie Czytelniczym podsumowano konkurs „Wiedza pomaga w życiu”.

17. IX. Odbyła się narada bibliotekarzy i księgarzy z całego województwa.

26. IX-2. X. WiMBP w Opolu i Zielonej Górze zorganizowały kursokonferencję dla bibliotekarzy obu województw, uczestników POKKB.

W maju WiMBP zorganizowała wystawę — w związku ze Zjazdem Pisarzy Ziemi Zachodnich i Północnych — obrazującą dorobek literacki tych regionów. W czerwcu bibliotekarze z województwa wrocławskiego zaznajomili się z bibliotekami Opolszczyzny.

W sierpniu instruktorzy WiMBP w ramach wymiany doświadczeń odwiedzili biblioteki w Lublinie i Toruniu w celu poznania organizacji i pracy tamtejszych bibliotek.

W listopadzie PiMBP w Oleśnie i Niemodlinie, przy współpracy z TWP zainicjowały nową formę pracy oświatowej — Uniwersytety Powszechne przy bibliotekach.

W grudniu WiMBP zorganizowała w Raciborzu seminarium wyjazdowe dla bibliotekarzy prowadzących punkty informacyjno-bibliograficzne.

Janina Wojczykowa — kierownik MBP w Nysie — otrzymała Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Odbyły się spotkania autorskie Pawła Jasienicy, Michała Rusinka.

Rok 1963

W lutym otwarto główną wypożyczalnię WiMBP w nowym lokalu przy Placu Armii Czerwonej.

W Dniach Oświaty, Książki i Prasy bibliotekarze brali udział w konkursie na opracowanie i przeprowadzenie imprezy dla dorosłych.

Biblioteki przyjmowały znanych pisarzy: Gustawa Morcinka, Wilhelma Macha, Hannę Ożogowską, Ludwika Jerzego Kerna, Juliana Strykowskię.

Rok 1964

6. II. Wzorową imprezę czytelniczą dla dzieci i bibliotekarzy z powiatu prudnickiego przeprowadziła MBP w Białej Prudnickiej.

9-11. VI. WiMBP zorganizowała wyjazdowe seminarium wojewódzkie dla kierowników i instruktorów PiMBP do województwa katowickiego.

20. VI. Bibliotekarze z Ostrawy złożyli wizytę w Nysie, Otmuchowie i Paczkowie.

28. X. W Raciborzu odbył się zlot podsumowujący wyniki „Roku Bibliotek i Czytelnictwa”, współzawodnictwa prezydiów gromadzkich rad narodowych w zakresie opieki nad bibliotekami.

13. XII. I Opolski Zlot Kół Przyjaciół Bibliotek.

W czerwcu instruktorzy PiMBP z woj. wrocławskiego zwiedzili WiMBP, biblioteki powiatu kozielskiego i nyskiego.

We wrześniu otwarto wypożyczalnię płyt przy WiMBP.

W listopadzie instruktorzy WiMBP wyjechali w celu wymiany doświadczeń do bibliotek Rzeszowa i Szczecina.

Odbyły się spotkania autorskie Magdaleny Samozwaniec, Zenona Kosidowskiego, Juliana Przybosia.

Od 15. IX. 1964 do 15. IV. 1965 biblioteki dziecięce prowadziły turniej czytelniczy „Wędrujemy po Polsce śladami XX-lecia”.

Rok 1965

23. I. MBP w Głuchołazach otrzymała nowy lokal.

22. II. W Prudniku nastąpiło uroczyste otwarcie nowego lokalu PiMBP.

25. VI. W Opolu odbył się zlot uczestników turnieju „Wędrujemy po Polsce śladami XX-lecia”.

28 - 30. VI. Wojewódzkie seminarium wyjazdowe do Poznania dla kierowników i instruktorów bibliotek powiatowych.

14 - 25. IX. W Głuchołazach odbyła się ogólnopolska konferencja poświęcona sprawom literatury dla dzieci z udziałem pracowników bibliotek dziecięcych i instruktorów czytelnictwa dziecięcego z bibliotek wojewódzkich.

24. X. Na Wojewódzkim Zlocie Czytelniczym podsumowano współzawodnictwo bibliotek na XX-lecie PRL.

WiMBP, Rozgłośnia Polskiego Radia i Redakcja „Trybuny Opolskiej” ogłosiły — na X-lecie Opolskiego Oddziału ZLP — konkurs czytelniczy „Czy znasz pisarzy opolskich”.

W ramach wymiany doświadczeń bibliotekarze łódzcy gościli na Opolszczyźnie, a delegacja z WiMBP w woj. gdańskim.

W akcji „Nieprzetartych szlaków” gościli w bibliotekach województwa Waldemar Kotowicz i Jan Gerhard, w II półroczu — Wojciech Żukrowski i Halina Snopkiewicz.

Rok 1966

1. X. Uroczyste otwarcie oddziału dla dzieci przy PiMBP w Prudniku.

20. X. Na uroczystości otwarcia Roku Kulturalno-Oświatowego WiMBP w Opolu otrzymała Odznakę Tysiąclecia, a wicedyrektor H. Gąszczyńska — Odznakę „Zasłużona dla Opolszczyzny”.

29. X. Kierowniczka PBP w Brzegu A. Moszowska otrzymała Odznakę Tysiąclecia Państwa Polskiego w czasie obchodów 20-lecia Biblioteki.

W styczniu odbyła się seria spotkań z kontradmirałem Józefem Sobie-
siakiem.

W kwietniu WiMBP zorganizowała w Opolu naradę działów instrukcyj-
no-metodycznych z przedstawicielami Poznania i Kielc na temat organiza-
cji pracy w PiMBP.

W Zębowicach rozwinął działalność dyskusyjny klub telewizyjny zorga-
nizowany przez bibliotekę gromadzką.

W ramach wymiany doświadczeń Opolszczyznę odwiedzili bibliotekarze
z woj. krakowskiego i bydgoskiego, natomiast kierownicy i instruktorzy
PiMBP wyjechali na seminarium do województwa zielonogórskiego.

Odbyły się spotkania czytelników ze Zbigniewem Załuskim.

Rok 1967

8 - 23. VIII. WiMBP zorganizowała międzywojewódzki kurs dla instruktorów
PiMBP i PBP z sześciu województw (Poznań, Katowice, Olsztyn, Zielona
Góra, Wrocław, Opole).

16 - 18. X. Delegacja bibliotekarzy powiatu kieleckiego przebywała na Opol-
szczyźnie.

W Oleśnie został otwarty pierwszy w kraju Dom Harcerza, w którym
znalazła pomieszczenie biblioteka dziecięca.

Za udział we współzawodnictwie bibliotek z okazji 50-lecia Rewolucji
Październikowej nagrody ministerialne otrzymał zespół pracowników MBP
w Raciborzu i GBP z Wysokiej (pow. Olesno).

Rok 1968

22. I. MBP w Byczynie przeniosła się do nowego pomieszczenia w zabytko-
wym ratuszu.

30. VI. Odbyło się zebranie organizacyjne Zespołu Bibliotekarzy Partyjnych
przy Wydziale Propagandy KW PZPR. (Pierwsza inicjatywa tego typu w
kraju).

20. XI. Rozpoczął się konkurs czytelniczy z okazji 25-lecia PRL „Polska
współczesna w reportażu”. (Trwał do 31. VII. 1969 r.).

14. XII. Na jubileusz XX-lecia przyznano MBP w Raciborzu odznakę „Zasłu-
żonemu dla Opolszczyzny”, a kierowniczką Władysława Furtak została wy-
różniona odznaką „Zasłużony Działacz Ziemi Raciborskiej”.

W MBP w Byczynie rozpoczęto cykl odczytów „Akcja Młodzież”.
W ramach Dekady Książki Społeczno-Politycznej zorganizowano szereg spot-
kań autorskich ze znanymi pisarzami: J. Kawalcem, J. Gerhardem, M.
Bielickim, E. Pauksztą, H. Ożogowską i dziennikarzami: J. Ambroziewiczem,
T. Pasierbińskim, M. Radgowskim.

Mgr Halina Gąszczńska z WiMBP otrzymała Krzyż Kawalerski Orderu
Odrodzenia Polski.

Rok 1969

W dniach **23-31. I.** odbywały się Opolskie Dni Literatury Polskiej zorganizowane przy współudziale PBP i WiMBP w Opolu.

25. V. Na zakończenie Dni Oświaty, Książki i Prasy odbył się zlot bibliotekarzy miasta i powiatu w Klubie Związków Twórczych.

18. VI. - 20. VI. Na Górze św. Anny zorganizowano sesję Rady Pedagogicznej POKKB w Warszawie.

23. IX. Oddano do użytku nowy budynek PiMBP w Koźlu.

We wrześniu powstał przy wypożyczalni WiMBP Klub Miłośników Literatury Współczesnej.

WiMBP w Opolu otrzymała zespołową nagrodę wojewódzką za upowszechnianie kultury. Nagrodę indywidualną przyznano kierownicze PiMBP w Grodkowie — Marii Kasperek.

Blisko 50-osobowa grupa pracowników bibliotek publicznych i związkowych z woj. kieleckiego w czasie pobytu na Opolszczyźnie zapoznała się z pracą WiMBP oraz placówek terenowych.

Zorganizowano spotkania literackie z J. Przymanowskim, A. Bahdajem, J. Kawalcem, M. Bielickim.

Z okazji Dnia Działacza Kultury zostali wyróżnieni odznaczeniami i nagrodami liczni pracownicy bibliotek.

Brązowy Krzyż Zasługi przyznano Teresie Sokołowskiej — kierownicze MBP z Paczkowa, Stefani Matys — kierownicze GBP z Trzeboszowic, Ludmile Bieleckiej — kierownicze MBP z Głucholaz. Odznakę „Zasłużony Działacz Kultury” otrzymali: Ignacy Śnigowski — emerytowany kierownik PiMBP z Głubczyc, Krystyna Strasser — kierownicza MBP z Brzegu, Czesława Trybuś — kierownicza PBP z Raciborza. Odznakę „Zasłużonemu Opolszczyźnie” wręczono: Marii Kasperek — kierownicze PiMBP z Grodkowa, Annie Ozner — kierownicze GBP z Tarnowa Grodkowskiego, Mieczysławowi Faberowi — z WiMBP i Romanowi Sękowskiemu — dyrektorowi WiMBP, który otrzymał także odznakę „Zasłużony dla miasta Opola”.

Rok 1970

1. I. - 30. IX. WiMBP ogłosiła konkurs dla dzieci „Szukamy śladów przeszłości”.

28. III. Otwarto Filię nr 12 przy Wojewódzkim Szpitalu Ginekologicznym.

30. V. MBP w Brzegu otrzymała nowe pomieszczenie w budynku po kapitalnym remoncie.

28 - 30. IX. WiMBP i WKZZ zorganizowały seminarium wyjazdowe do woj. krakowskiego. Obok bibliotekarzy związkowych brali w nim udział kierownicy PiMBP, MBP, PBP.

WiMBP ogłosiła konkurs dla pracowników bibliotek publicznych „Kronika biblioteki — obrazem jej rozwoju” (do 31. VIII).

Na zakończenie VII etapu konkursu „Złoty Kłos dla twórców, srebrne dla czytelników” w GBP w Kubicach (pow. nyski) zorganizowano „Niedzielę

na wsi" — obejmującą m. in. kiermasz książek, spotkanie autorskie, podsumowanie konkursu.

Odnaki „Zasłużonemu Opolszczyźnie” przyznano: Janinie Knapik z WiMBP, Krystynie Strasser — kierownicze MBP w Brzegu, Stefanii Matys — kierownicze GBP w Trzeboszowicach, Teresie Sokołowskiej — kierownicze MBP w Paczkowie, Anieli Kośnej — WiMBP, Elfrydzie Tangermann — kierownicze GBP w Zębowicach, „Zasłużony Działacz Kultury” — Anieli Moszowskiej — kier. PBP w Brzegu i Stefanii Smajek — kier. PiMBP w Koźlu.

Rok 1971

23 - 26. I. W ramach Opolskich Dni Literatury odbyły się spotkania autorskie z przedstawicielami środowisk literackich z całego kraju m. in. z Leszkiem Prorokiem, Moniką Warceńską, Henrykiem Worcellem.

12. II. WiMBP zorganizowała pierwsze szkolenie pracowników bibliotek szpitalnych.

8. V. Otwarto Filię nr 5 przy ul. Luboszyckiej na osiedlu Opolskiej Spółdzielni Mieszkaniowej.

15. V. PiMBP w Oleśnie przeniosła się do nowego budynku otrzymując imię J. A. Pieloka.

30. V. Odbyło się końcowe kolokwium uczestników zajęć fakultatywnych z bibliotekarstwa w Liceum Ogólnokształcącym w Koźlu.

We wrześniu rozpoczęło swoją działalność Państwowe Studium Kulturalno-Oświatowe i Bibliotekarskie w Opolu.

Rok 1972

27. III. Uroczyste otwarcie nowego lokalu PiMBP w Grodkowie.

23 - 30. I. Opolskie Dni Literatury.

21. II. Rozpoczęło pracę Zaoczne Studium Bibliotekarskie i Kulturalno Oświatowe.

28. II. Uroczysty jubileusz PBP w Opolu.

11. - 15. VI. Wyjazd bibliotekarzy opolskich do Białegostoku celem wymiany doświadczeń.

14. X. Na uroczystości 25-lecia MBP w Brzegu otrzymała imię księcia Ludwika I — piastowskiego mecenasa kultury i bibliofila.

20 - 26. XI. Z wizytą w Opolu przebywali bibliotekarze z Naukowej Biblioteki Publicznej w Poczdamie. Zawarto porozumienie o współpracy z WiMBP w Opolu.

Na wojewódzkiej uroczystości z okazji Dnia Działacza Kultury przyznano odznaki „Zasłużonemu Opolszczyźnie” — Danucie Branickiej — WiMBP, Teresie Dąbrowskiej — kier. PiMBP w Oleśnie, Teresie Jakubczak — kier. Oddziału Dziecięcego WiMBP, Halinie Komar — kier. PiMBP w Krapkowicach, Anieli Moszowskiej — kier. PBP w Brzegu. Odnaki „Zasłużonego Działacza Kultury” otrzymali: Henryk Ostrowski, — kier. PiMBP w Namysłowie, Anna Ozner — kier. GBP w Tarnowie Grodkowskim.

WiMBP otrzymała zbiorową odznakę „Zasłużonemu Opolszczyźnie” wraz z Medalem XX-lecia Województwa Opolskiego.

W czasie Dni Oświaty, Książki i Prasy przedstawiciele kultury z różnych środowisk w Polsce byli z wizytą u I Sekretarza KC PZPR Edwarda Gierka. Bibliotekarzy woj. opolskiego reprezentowała Stefania Smajek, kier. PiMBP z Koźła.

Zorganizowano spotkania ze znanymi pisarzami: M. Warneńską, J. Kawałcem, T. Nowakiem.

Rok 1973

19. II. Otwarto nową placówkę biblioteczną przy ul. Dambonia na Osiedlu XXV-lecia.

15. IV. - 15. X. WiMBP ogłasza konkurs dla instruktorów, pracowników bibliotek gminnych i filii bibliotecznych na wzorowy warsztat pracy w zakresie czytelnictwa dziecięcego.

5. V. W Namysłowie odbyła się uroczystość z okazji 25-lecia PiMBP, w czasie której biblioteka otrzymała imię Stanisława Wasylewskiego, pisarza i znawcy Śląska.

7. VI. Otwarto nową filię WiMBP w Szpitalu Neuropsychiatrycznym.

11. - 13. VI. Bibliotekarze z WiMBP i z PiMBP wzięli udział w seminarium wyjazdowym do województwa lubelskiego.

5 - 7. XI. WiMBP gościła delegację bibliotekarzy z Naukowej Biblioteki w Poczdamie.

W czerwcu w Dniach Przyjaźni i Kultury Województwa Opolskiego delegacja WiMBP zapoznała się z działalnością bibliotek w okręgu poczdamskim. Wymieniono doświadczenia i ustalono program dalszej współpracy.

We wrześniu grupa bibliotekarzy z Gdańska odwiedziła WiMBP w celu zapoznania się z działalnością biblioteki, a zwłaszcza pracą w czytelni oraz kierunkami i metodami informacji.

W pięciu PiMBP powstały filie literatury społeczno-politycznej: w Brzegu, Głubczycach, Kluczborku, Nysie, Strzelcach Opolskich.

W Dniach Książki Społeczno-Politycznej zorganizowano spotkania autorskie z L. Wolanowskim, J. Lovellem, K. Dziewanowskim, K. Baranowskim.

Wypożyczalnia Główna WiMBP została przeniesiona do nowego lokalu przy ul. Koźnego.

Jubileusze pracy w WiMBP obchodzili: Janina Knapik — 25-lecie, Teresa Jakubczak — 20-lecie, Danuta Branicka, Teresa Jarząbek, Mieczysław Faber — 15-lecie.

Wyróżniono odznaczeniami: Teresę Dąbrowską — dyr. PiMBP w Oleśnie i Janinę Wojtas — instr. PiMBP w Namysłowie — Srebrnymi Krzyżami Zasługi: Halinę Kraszkę — kier. GBP w Łambinowicach, Marię Deblessem i Janinę Kościów z WiMBP — odznakami „Zasłużony Opolszczyźnie”.

Rok 1974

2. I. Przy Wypożyczalni Centralnej WiMBP otwarto Oddział Muzyczny i Zbiorów Audiowizualnych.

7 - 8. I. Na Opolszczyźnie przebywali bibliotekarze z Bańskiej Bystrzycy.

17 - 20. IV. Grupa pracowników bibliotek publicznych woj. opolskiego gościła w Słowacji na zaproszenie Państwowej Biblioteki Naukowej w Bańskiej Bystrzycy.

W marcu zorganizowano Klub Kolekcjonera przy Bibliotece Miasta i Gminy w Białej Prudnickiej.

W maju zakończył się, ogłoszony przez WiMBP w Opolu, plebiscyt na najlepszą polską książkę popularnonaukową wydaną w latach 1972-1973.

W październiku delegacja bibliotekarzy z WiMBP wyjechała na uroczystości otwarcia nowego gmachu Naukowej Biblioteki Publicznej w Poczdamie.

Powiatowa Biblioteka w Brzegu została przeniesiona do nowych pomieszczeń w zamku książąt brzeskich.

W ramach obchodów XXX-lecia PRL i 500-lecia drukiarstwa polskiego WiMBP zorganizowała dwie duże wystawy: „Biblioteki i księgarstwo Opolszczyzny w XXX-leciu Polski Ludowej” i „Polskie słowo drukowane na Śląsku”.

Z inicjatywy Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich odbył się w GBP w Tarnowie Opolskim turniej bibliotekarzy z powiatów opolskiego i krapkowickiego.

W czasie inauguracji roku kulturalno-oświatowego zostali odznaczeni: Roman Sękowski — dyr. WiMBP — Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem Trzydziestolecia, Janina Knapik — kier. Działu Opracowania z WiMBP — Złotym Krzyżem Zasługi.

Ukazała się książka Czesława Wawrzyniaka „Publiczne biblioteki powiatowe na Śląsku Opolskim 1945-1965”.

W WiMBP zainstalowano dalekopis.

SPIS TREŚCI

1. Mieczysław Faber: Działalność informacyjna bibliotek publicznych na Opolszczyźnie	5
2. Janina Kościów: Działalność wydawnicza WiMBP im. E. Smółki w Opolu na przestrzeni 25 lat	10
3. Maria Deblessem: Z doświadczeń WiMBP w Opolu w organizacji konkursów regionalnych	19
4. Janina Kościów i Ewa Wedemska-Zerych: Biblioteka Wojewódzka w środowisku	26
5. Róża Gawlik: Przemiany funkcji biblioteki wiejskiej na przykładzie Gminnej Biblioteki Publicznej w Pietrowicach Wielkich	34
6. Ireneusz Chudy: Pracownicy bibliotek publicznych Opolszczyzny	40
7. Wykaz pracowników bibliotek publicznych woj. opolskiego (stan na dzień 31. III. 1975 r.)	49
8. Biblioteki Opolszczyzny	70
9. Anna Lisińska - Tokarska: Biblioteki publiczne woj. opolskiego w latach 1945-1974 (Kronika ważniejszych wydarzeń)	75

Wkładka

Bibliotekarstwo i czytelnictwo na Opolszczyźnie w latach 1945-1975 (Wybór materiałów)

Oprac. Anna Lisińska-Tokarska.

